

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΜΣ ΣΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ/MASTER OF SCIENCE (M.SC) IN FINANCE

Σύγκριση των πηγών φορολόγησης της Ελλάδας με τις χώρες της Ε.Ε.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ 2004-2016

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ: ΜΠΟΥΡΟΥΝΗ ΑΝΤΩΝΙΑ

Α.Μ.: F2017027

ΠΑΤΡΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

στο σύζυγό μου Θανάση

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής θα ήθελα να ευχαριστήσω πρώτο από όλους τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής κ. Γεωργόπουλο Αντώνιο για την καθοδήγηση και την εμπιστοσύνη που μου έδειξε.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές που συμμετείχαν στο ΠΜΣ.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω πολύ τους συμφοιτητές μου και τους συναδέλφους μου οι οποίοι άμεσα ή έμμεσα συνέβαλαν με την πολύτιμη βοήθεια τους για την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής.

Τέλος θέλω να ευχαριστήσω τον σύζυγό μου Θανάση και τις κόρες μου Μαρία, Δήμητρα και Στέλλα που με υπομονή και κουράγιο προσέφεραν την απαραίτητη ηθική συμπαράσταση όχι μόνο για την ολοκλήρωση της διπλωματικής αλλά όλου του ΠΜΣ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η φορολογία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που απασχολούν τόσο τους πολίτες όσο και το κράτος, καθώς είναι η κυριότερη πηγή άντλησης των κρατικών εσόδων, μέσω των οποίων πραγματοποιούνται οι ανάλογες κρατικές δαπάνες (δαπάνες για υγεία, ασφάλεια, μεταβιβαστικές πληρωμές, επιδόματα και μισθοί δημοσίων υπαλλήλων, δημόσια έργα κ.α.). Παράλληλα, η έννοια και η λειτουργία ενός φορολογικού συστήματος αφορά τη υιοθέτηση ενός κεντρικά οριοθετημένου θεσμού, ο οποίος επηρεάζει ένα κράτος στο σύνολό του και χρησιμοποιείται ως μέσο άσκησης της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Μέσω της παρούσας εργασίας επιχειρήθηκε η σύγκριση του Ελληνικού φορολογικού συστήματος με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ε.Ε., κυρίως όσον αφορά την ανάλυση της πηγών φορολόγησης. Όπως προέκυψε τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα, παρατηρούμε ότι βρίσκονται μεταξύ των χαμηλότερων των χωρών της ΕΕ και μάλιστα κάτω και από τον μέσο όρο της ΕΕ. Παρόλα αυτά εμφανίζονται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με την περίοδο πριν ξεσπάσει η κρίση, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει τη βελτίωση των εσόδων, αλλά αντίθετα οφείλεται στη μείωση του ΑΕΠ. Επίσης, τα έσοδα πλέον εξαρτώνται περισσότερο από τους έμμεσους φόρους παρά από τους άμεσους και τις κοινωνικές εισφορές.

Η πλειοψηφία των χωρών επιβάλλει τον φόρο διαχωρίζοντας τα εισοδήματα σε τέσσερις ή πέντε κλίμακες και καθορίζει με αυτό τον τρόπο διαφορετικούς συντελεστές. Τα υψηλότερα έσοδα από φόρους εισοδήματος τα έχει η Γερμανία, που από το 2010 και μετά αυξάνουν, ενώ επίσης υψηλά έσοδα από φόρους έχουν η Γαλλία και η Ιταλία. Στους χαμηλότερους φόρους εισοδήματος έχει η Μάλτα, που διαχρονικά σταδιακά αυξάνουν και η Εσθονία, που έπειτα από την μείωση έως το 2010 επίσης σημειώνουν αύξηση τα επόμενα έτη. Όσον αφορά το ύψος των φόρων εισοδήματος παρατηρούμε παρόμοια αποτελέσματα. Όμως διαφοροποιήσεις υπάρχουν στα κράτη, σχετικά με την συμμετοχή

των νομικών και των φυσικών προσώπων στους φόρους εισοδήματος όπως επίσης και στους συντελεστές που εφαρμόζουν.

Λέξεις -Κλειδιά: πηγές φορολόγησης, συστήματα φορολόγησης, φοροδιαφυγή, άμεσοι φόροι, έμμεσοι φόροι

ABSTRACT

Taxation is one of the most important issues of concern to both citizens and the state, as it is the main source of government revenue through which government expenditure (health, security, transfer, welfare and wage civil servants, public works, etc.). At the same time, the concept and functioning of a tax system is about adopting a centrally delineated institution that affects a state as a whole and is used as a means of exercising economic and social policy.

This paper attempts to compare the Greek tax system with the other EU Member States, especially with regard to the analysis of sources of taxation. As tax revenue has been derived as a percentage of GDP in Greece, we find that they are among the lowest in the EU countries, even below the EU average. However, they are higher than in the pre-crisis period, but this means improving revenue, but instead is due to the decline in GDP. In addition, revenue is now more dependent on indirect taxes than on direct and social contributions.

The majority of countries charge taxes by splitting incomes into four or five scales and thus defining different rates. Germany has the highest revenue from income taxes, which is on the rise since 2010, and France and Italy have high tax revenues. Malta has lower income taxes, which Estonia is gradually increasing over time, which after the fall to 2010 are also rising in the coming years. As for the level of income taxes, we see similar results. But there are variations in the states regarding the participation of legal and natural persons in income taxes as well as the rates they apply.

Key-words: sources of taxation, tax systems, tax evasion, direct taxes, indirect taxes

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο- Ο ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	14
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	14
1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ & ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ	15
1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	16
1.3 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΥΠΑΡΞΗΣ ΕΝΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	17
1.4 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	22
1.5 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο-ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	28
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	28
2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	29
2.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	33
2.3 ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε.	35
2.4 ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΣΗΜΕΡΑ Η Ε.Ε.	37
2.5 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο- ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.	40
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	40
3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	40
3.2 ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	41
3.2.1 Άμεσοι και έμμεσοι φόροι στην Ε.Ε.	44

3.2.2 Ταξινόμηση φόρων με κριτήριο την φορολογική τους βάση.....	45
3.2.3 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) και Φόροι ειδικής κατανάλωσης στην Ε.Ε	46
3.3 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ, ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗ & ΔΙΠΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ.....	48
3.4 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.	51
3.4.1. Φορολογικό Σύστημα Γερμανίας.....	51
3.4.2. Φορολογικό Σύστημα Ολλανδίας (& στις Κάτω Χώρες)	53
3.4.3. Φορολογικό Σύστημα Βουλγαρίας.....	55
3.4.4. Φορολογικό Σύστημα Κύπρου	59
3.4.5. Φορολογικό Σύστημα Λουξεμβούργου	60
3.4.6 Φορολογικό Σύστημα Ισπανίας.....	61
3.4.7 Φορολογικό Σύστημα Αυστρίας.....	63
3.4.8 Φορολογικό Σύστημα Βελγίου	64
3.4.9 Φορολογικό Σύστημα Ελλάδας	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο- ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	66
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	66
4.1 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ	66
4.1.1 Συντελεστές Φορολογίας Φυσικών προσώπων.....	67
4.1.2 Συντελεστές Φορολογίας Νομικών προσώπων	74
4.3 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΑΕΠ (%) ΑΝΑ ΧΩΡΑ	88
4.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΜΕΣΟΙ-ΕΜΜΕΣΟΙ) ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΕ	96
4.4 ΠΗΓΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	109
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	114
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	118

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Ο φορολογικός κύκλος (οικονομικό κύκλωμα)	18
Εικόνα 2: Διάκριση Φόρων (Τσάτσος, 2012)	44
Εικόνα 3: Συντελεστές φορολογίας (ελάχιστοι-μέγιστοι) ανά χώρα	69
Εικόνα 4: Ανώτατοι συντελεστές φορολογίας φυσικών προσώπων	71
Εικόνα 5: Συντελεστές φορολόγησης νομικών προσώπων (με αύξουσα σειρά)	77
Εικόνα 6: Συντελεστές φορολόγησης ΜμΕ	78
Εικόνα 7 :Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης νομικών προσώπων με λοιπές επιβαρύνσεις	80
Εικόνα 8: Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης μερισμάτων (με αύξουσα σειρά)	84
Εικόνα 9: Φορολογικά έσοδα για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016 (με φθίνουσα σειρά)	87
Εικόνα 10: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το χρονικό διάστημα 2004-2014	89
Εικόνα 11: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2015	91
Εικόνα 12: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016	93
Εικόνα 13: Μ.Ο. φορολογικών εσόδων ως ποσοστού του ΑΕΠ	94
Εικόνα 14: Μέγιστα φορολογικά έσοδα ως ποσοστού του ΑΕΠ	94
Εικόνα 15: Ελάχιστα φορολογικά έσοδα ως ποσοστού του ΑΕΠ	95
Εικόνα 16: Άμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2004-2014	96
Εικόνα 17: Άμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2015	98
Εικόνα 18: Άμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2016	100
Εικόνα 19: μέγιστα ποσοστά άμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ	101
Εικόνα 20: ελάχιστα ποσοστά άμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ	101
Εικόνα 21: μ.ο. άμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ	102
Εικόνα 22: Έμμεσοι φόροι	103
Εικόνα 23: Έμμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2015	105
Εικόνα 24: Έμμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2016	107

<i>Εικόνα 25: ελάχιστα ποσοστά έμμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ</i>	107
<i>Εικόνα 26: μέγιστα ποσοστά έμμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ</i>	108
<i>Εικόνα 27: μ.ο. έμμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ</i>	108
<i>Εικόνα 28: Φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα</i>	110
<i>Εικόνα 29: Σύνθεση Άμεσων Φόρων στην Ελλάδα</i>	111
<i>Εικόνα 30: Σύνθεση Έμμεσων φόρων στην Ελλάδα</i>	112

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Φορολογικοί συντελεστές φυσικών προσώπων χωρών της Ε.Ε., Πηγή EUROSTAT, 2016	68
Πίνακας 2: Ανώτατοι συντελεστές φορολόγησης φυσικών προσώπων στις χώρες της ΕΕ. 71	
Πίνακας 3: Χώρες με τους ανώτερους συντελεστές φορολογίας φυσικών προσώπων	72
Πίνακας 4: Αφορολόγητο φυσικών προσώπων	73
Πίνακας 5: Συντελεστές Φορολόγησης νομικών προσώπων, πηγή Eurostat	75
Πίνακας 6: Συντελεστές Φορολόγησης νομικών προσώπων, με αύξουσα σειρά	76
Πίνακας 7: Συντελεστές Φορολόγησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων	78
Πίνακας 8:Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης με λοιπές επιβαρύνσεις	80
Πίνακας 9: Συντελεστές Φορολόγησης μερισμάτων, Πηγή Eurostat	82
Πίνακας 10: Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης μερισμάτων (με αύξουσα σειρά), Πηγή Eurostat	83
Πίνακας 11: Φορολογικά έσοδα για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016	86
Πίνακας 12: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για τη χρονική περίοδο 2004-2014	89
Πίνακας 13: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2015	91
Πίνακας 14: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016	92
Πίνακας 15: Συγκριτική ανάλυση (φορολογικά έσοδα ως ποσοστού του ΑΕΠ)	93
Πίνακας 16: Ποσοστά άμεσων φόρων για το 2015	97
Πίνακας 17: Ποσοστά άμεσων φόρων για το 2016	99

Πίνακας 18 Ποσοστά άμεσων φόρων για το 2015-	104
Πίνακας 19 Ποσοστά έμμεσων φόρων για το 2016.....	106
Πίνακας 20: Φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα.....	109
Πίνακας 21: Σύνθεση άμεσων φόρων στην Ελλάδα.....	110
Πίνακας 22: Σύνθεση Έμμεσων φόρων στην Ελλάδα.....	112

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η φορολογία αποτελεί το σημαντικότερο τρόπο άντλησης των κυβερνητικών εσόδων, μέσω της οποίας παρέχονται οι απαιτούμενοι χρηματικοί πόροι για την εφαρμογή των πολιτικών των κρατών. Όσον αφορά την έννοια του φορολογικού συστήματος, αυτή αναφέρεται σε έναν κεντρικά οριοθετημένο θεσμό, ο οποίος είναι σε θέση να επιδρά σε όλες τις πτυχές της οικονομικής μας ζωής και, συγκεκριμένα, στην κατανάλωση, την αποταμίευση και στο επίπεδο επενδύσεων (ιδιωτικών και κρατικών). Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί ένα φορολογικό σύστημα επηρεάζει ολόκληρη τη λειτουργία ενός κράτους, ενώ επηρεάζει παράλληλα και τα υπόλοιπα κράτη. Πρέπει να σημειωθεί ότι βασικότερος στόχος της επιβολής φόρων είναι ουσιαστικά η μετάθεση πόρων από τον ιδιωτικό τομέα προς τον δημόσιο, προκειμένου το δημόσιο να μπορεί να παρέχει υπηρεσίες προς το σύνολο της κοινωνίας και να καλύπτει τις δημόσιες δαπάνες του, ενώ παράλληλα χρησιμοποιούνται ως μέσο άσκησης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Από την άλλη, ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώνονται τα φορολογικά συστήματα αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία, η οποία επηρεάζεται από οικονομικούς, νομικούς, διοικητικούς και πολιτικούς παράγοντες, με τις επιδράσεις τους να εξαπλώνονται σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, το ύψος στο οποίο θα καθοριστούν οι φορολογικοί συντελεστές και η φορολογική βάση, ο συνδυασμός άμεσων και έμμεσων φόρων, η υιοθέτηση φορολογικών κινήτρων και η λειτουργία της φορολογικής διοίκησης, αποτελούν τις βασικότερες αποφάσεις που καλείται να λάβει κάθε κράτος, προκειμένου να επιτύχει τα εθνικά του συμφέροντα.

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην παρουσίαση του Ελληνικού φορολογικού συστήματος που ισχύει σήμερα, συγκριτικά με τα φορολογικά συστήματα άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως επιμέρους στόχοι της παρούσας διπλωματικής εργασίας μπορούν να αναφερθούν η παρουσίαση των κυριότερων φορολογικών συστημάτων που έχουν υιοθετηθεί από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η συγκριτική ανάλυση των πηγών φορολόγησης.

Όσον αφορά την μεθοδολογία της παρούσας διπλωματικής εργασίας, χρησιμοποιείται βιβλιογραφική έρευνα με πηγές οι οποίες προέρχονται από Ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, ενώ παράλληλα στο εμπειρικό μέρος της, χρησιμοποιούνται πρωτογενή στοιχεία. Με άλλα λόγια, γίνεται ταυτόχρονα δευτερογενής και πρωτογενής έρευνα. Η δευτερογενής έρευνα αφορά την παράθεση οικονομικών στοιχείων και συμπερασμάτων από ήδη υπάρχουσες δημοσιεύεις, ενώ η πρωτογενής έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συλλογή δεδομένων από επίσημες πηγές δεδομένων και την ανάλυσή τους με τη βοήθεια του Microsoft Excel.

Αναφορικά με τη δομή της παρούσας εργασίας, είναι χωρισμένη σε 5 επιμέρους κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται αρχικά στην έννοια και την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός φορολογικού συστήματος, όπως επίσης και στο Ελληνικό φορολογικό σύστημα, μέσα από την παράθεση της ανάλογης ξένης και Ελληνικής βιβλιογραφίας, ενώ αναλύονται οι έννοιες και διάφορες κατηγορίες των φόρων που εφαρμόζονται στο Ελληνικό φορολογικό σύστημα. Παράλληλα, πραγματοποιείται μια μικρή βιβλιογραφική ανασκόπηση του Ελληνικού φορολογικού συστήματος όσον αφορά την ανάπτυξη του και τις μεταβολές που επήλθαν στις φορολογικές διατάξεις και νομοθεσίες.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται εκτενής αναφορά στο Ευρωπαϊκό φορολογικό σύστημα, ενώ γίνεται διάκριση στα βασικότερα είδη φόρων που εφαρμόζονται στην Ευρώπη. Παράλληλα, γίνεται μια σύντομη βιβλιογραφική ανασκόπηση των κυριότερων οροσήμων που καθόρισαν την Ευρωπαϊκή φορολογική στρατηγική, ενώ διερευνώνται οι κυριότερες προκλήσεις απέναντι στις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπη η Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την φορολογική εναρμόνιση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην έννοια του φορολογικού ανταγωνισμού.

Στο τρίτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, παρουσιάζονται τα κυριότερα φορολογικά συστήματα που εφαρμόζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα, με βάση τα ήδη υπάρχοντα στοιχεία από σχετικές βιβλιογραφικές πηγές, αναλύονται τα κυριότερα φορολογικά συστήματα που εφαρμόζουν κάποια από τα κράτη της Ευρώπης (όπως για παράδειγμα Η Βουλγαρία, η Ισπανία, η Αγγλία, η Γερμανία κ.α.).

Το τέταρτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αποτελεί το εμπειρικό μέρος, στο οποίο αρχικά αναλύονται οι βασικές πηγές που μελετήθηκαν και από τις οποίες αντλήθηκαν οι πληροφορίες και τα δεδομένα για την εκπόνηση της έρευνας. Συγκεκριμένα, παραθέτονται κατάλληλοι πίνακες αλλά και διαγράμματα, προκειμένου να εξεταστούν τα φορολογικά έσοδα ως μέρος του ΑΕΠ για τις υπό μελέτη χώρες, όπως επίσης και να παρουσιαστούν οι κυριότερες κατηγορίες φορολογικών εσόδων, το φορολογικό εισόδημα ως προς το ποσοστό του ΑΕΠ κάθε χώρας.

Το πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας αφορά την παράθεση των συμπερασμάτων που εξήχθησαν σχετικά με το Ελληνικό φορολογικό σύστημα και τη σύγκρισή του με άλλα φορολογικά συστήματα της Ευρώπης. Το κεφάλαιο των συμπερασμάτων κλείνει με την παράθεση κάποιων προτάσεων για την βελτίωση του Ελληνικού φορολογικού συστήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο- Ο ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι φορείς του δημοσίου προκειμένου να είναι σε θέση να χρηματοδοτούν τους στόχους τους, βρίσκονται σε μία συνεχή διαδικασία αναζήτησης εσόδων, μέσα από την επιβολή φόρων. Κάποιοι από τους φόρους που επιβάλλονται μπορούν να χαρακτηριστούν ως περισσότερο αποτελεσματικοί καθώς ικανοποιούν τους στόχους των δημόσιων φορέων, ενώ άλλοι μπορούν να χαρακτηριστούν ως μη αποτελεσματικοί. Ως εκ τούτου κάθε μορφή και κατηγορία φόρου εμφανίζει τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα, γι' αυτό και είναι αναγκαία η εφαρμογή τους να γίνεται με συνδυαστικό τρόπο, έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται τα μειονεκτήματά τους και να αυξάνεται η αποτελεσματικότητα που προκύπτει από την εφαρμογή τους (Γεωργακόπουλος, 1997).

Η φορολογία αποτελεί αφενός τη σημαντικότερη δραστηριότητα που διαδραματίζουν οι δημόσιοι φορείς σε ολόκληρο τον κόσμο, και ειδικά στις περισσότερο αναπτυγμένες χώρες, καθώς είναι σε θέση να εξασφαλίσει συνολικά μεγαλύτερο ποσοστό από το 90% των κρατικών εσόδων τους και αφετέρου αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο προκειμένου να επιτευχθεί η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, καθώς ενισχύεται ο ιδιωτικός τομέας μέσα από τη δημιουργία νέων επενδύσεων ή την στήριξη των υπαρχουσών επενδύσεων (Γεωργακόπουλος & Πάσχος, 2003). Σε περιπτώσεις ωστόσο που πρέπει να τονωθεί η επενδυτική δραστηριότητα, το κράτος οφείλει να επιδεικνύει συνεχώς μια κατάλληλη προνομιακή φορολογική μεταχείριση απέναντι στις επιχειρήσεις (Φινοκαλιώτης, 2014).

1.1 Η ΕΝΝΟΙΑ & ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ

Προτού διερευνηθεί η έννοια του φορολογικού συστήματος, είναι σημαντικό να διερευνηθεί τι είναι ο φόρος και σε τι συντελεί. Φόρος είναι το ποσό το οποίο οι πολίτες είναι αναγκασμένοι να πληρώσουν στο κράτος σύμφωνα με τους κανόνες που διέπει το φορολογικό σύστημα που εφαρμόζουν και με βάση το φορολογικό τους συντελεστή, είτε εμμέσως με την αγορά προϊόντων (Φ.Π.Α.), είτε άμεσα μέσα από την φορολόγηση του εισοδήματος που βγάζουν, είτε μέσα από την φορολόγηση των περιουσιακών τους στοιχείων κ.α. Το ποσό που αποτελεί τον φόρο, με βάση το φορολογική νομοθεσία οφείλει ένας πολίτης να το αποδίδει στο κράτος, ώστε το κράτος στη συνέχεια να είναι σε θέση να χρηματοδοτεί τη λειτουργία του. Με άλλα λόγια, ο φόρος αποτελεί τη συνεισφορά του πολίτη από ό,τι κατέχει ή από τις συναλλαγές τους, στο κράτος, εφόσον αποτελεί ένα κομμάτι του, καθώς ανήκει σε αυτό (Φλώρος, 2005).

Με βάση τον ορισμό που προαναφέρθηκε, η φορολογία αναφέρεται στην συλλογή υποχρεωτικών φόρων υπέρ του κράτους, χωρίς ωστόσο να υπάρχει μια ανάλογη αντιπαροχή. Η φορολογία αποτελεί μια από τις σημαντικότερες δραστηριότητες των δημόσιων φορέων σε όλες τις χώρες, και ειδικότερα στις περισσότερο ανεπτυγμένες, αφού προσφέρει ποσοστό μεγαλύτερο από το 90% των εσόδων τους (Φλώρος, 2004).

Μεταξύ των βασικότερων χαρακτηριστικών που παρουσιάζουν οι φόροι είναι η αναγκαστική εισφορά του πολίτη προς το Δημόσιο ή προς νομικά πρόσωπα και η καταβολή του φόρου χωρίς να λαμβάνεται κάποιο ανάλογο αντάλλαγμα ή αντιπαροχή. Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι οι φόροι αποτελούν ένα από τα βασικότερα μέσα με τα οποία ασκούν κοινωνική και οικονομική πολιτική τα κράτη, προκειμένου να επιτυγχάνονται οι σκοποί του κράτους (Γεωργακόπουλος & Πάσχος, 2003). Η διαχρονικότητα που παρουσιάζει ένας φόρος έγκεινται στους σκοπούς για τους οποίους έχει επιβάλλει την φορολογία το κράτος στους πολίτες. Γι' αυτό το λόγο, κάθε κοινωνίας θέτει τους στόχους και τους σκοπούς του προκειμένου να εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία και ανάπτυξη της οικονομίας του, ωστόσο καλείται να αντιμετωπίσει μια σημαντική ανεπάρκεια παραγωγικών πόρων για την υλοποίησή τους (Φλώρος, 2004).

Όπως έχει προαναφερθεί οι φόροι μπορούν να διακριθούν ανάλογα με 2 βασικά χαρακτηριστικά που εμπεριέχουν. Από τη μία, οι φόροι αποτελούν ένα σημαντικό και αναγκαίο εργαλείο μέσω του οποίου τα κράτη είναι σε θέση να μεταφέρουν τους οικονομικούς τους πόρους από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα, ενώ από την άλλη αποτελούν ένα μονομερές εργαλείο, παρόλο που συνοδεύεται από μια αντιπαροχή πόρων μεταξύ της οικονομίας (Γεωργακόπουλος, 2005).

1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το φορολογικό σύστημα μιας χώρας αναφέρεται κυρίως στο σύνολο των νόμων που εφαρμόζονται για την φορολόγηση μιας οικονομίας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή ή ένα δεδομένο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το φορολογικό σύστημα δε περιλαμβάνει ένα σύνολο φορολογικών νόμων με τυχαίο τρόπο αλλά έγκειται και μεθοδεύεται με άξονες ιδεολογίας, οικονομίας και κοινωνικής δικαιοσύνης και άλλων αρχών που διέπουν τη διοίκηση ενός κράτους (Τζούμας, 2009). Με άλλα λόγια, το φορολογικό σύστημα που εφαρμόζει μία χώρα περιλαμβάνει όλους τους νόμους που αφορούν τη φορολογία αλλά και όλα τα είδη φορολογίας που εφαρμόζονται σε αυτή (Φλώρος, 2005).

Παρόλο που τα είδη των φόρων στο σύνολό τους είναι προκαθορισμένα και ανάλογα μεταξύ των χωρών, τα φορολογικά τους συστήματα παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές, καθώς επηρεάζονται άμεσα από διάφορους οικονομικούς, κοινωνικούς, και πολιτικούς παράγοντες. Οι διαφορές που μπορούν να αναγνωριστούν μεταξύ των διαφορετικών φορολογικών συστημάτων μεταξύ των χωρών είναι ακόμη πιο διακριτές στις περιπτώσεις όπου γίνεται αναφορά σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες. Οι κυριότερες διαφορές στα φορολογικά συστήματα αναφέρονται σε διαφορές στον τρόπο οργάνωσης των οικονομικών υπηρεσιών, σε διαφορές στη λογιστική οργάνωση των επιχειρήσεων και σε διαφορές στην τάση των φορολογουμένων να φοροδιαφεύγουν και να οδηγούνται σε τακτικές δημιουργικής λογιστικής (Γεωργακόπουλος, 1997).

1.3 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΥΠΑΡΞΗΣ ΕΝΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Όπως προαναφέρθηκε, η κύρια πηγή κυβερνητικών εσόδων για ένα κράτος προκύπτει από τους φόρους που επιβάλλει στους πολίτες του, μέσω των οποίων είναι σε θέση να χρηματοδοτεί τις δημόσιες δαπάνες του. Ως εκ τούτου διαφαίνεται η αναγκαιότητα διασύνδεσης της έννοιας του φόρου με το φαινόμενο του Κράτους και αντιστρόφως, διότι παρακολουθεί υποχρεωτικά την εκάστοτε κρατούσα περί κράτους αντίληψη (Θεοχαρόπουλος, 1981). Καθίσταται σαφές ότι το είδος και το ύψος της φορολογίας που θα εφαρμοστεί σε μία χώρα επηρεάζεται άμεσα από τη μορφή διοίκησης του κράτους αλλά και την οικονομική και ιστορική συγκυρία που επικρατεί στο εξωτερικό αλλά και εσωτερικό περιβάλλον ενός κράτους.

Η ιστορική αλλά και οικονομική συγκυρία στην οποία έχει περιέλθει ένα κράτος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο κατά η διαδικασία διαμόρφωσης και υιοθέτησης του φορολογικού συστήματος καθώς η υιοθέτηση μιας μη ορθής φορολογικής πολιτικής, μπορεί να προκαλέσει σημαντικές κοινωνικές ανισότητες και αδικίες, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσει και σε αλλαγές στο καθεστώς ενός κράτους (Γκιούρας, 2000).

Στο παρελθόν, σε περιόδους όπου είχαν εφαρμοστεί περισσότερο μοναρχικά καθεστώτα, υπήρχε μια πολύ διαφορετική αντίληψη όσον αφορά το φόρο και τον σκοπό επιβολής του, καθώς η εξουσία του κράτους η οποία αναπόφευκτα συνδεόταν με τον ίδιο τον ηγέτη, ο οποίος αποφάσιζε και εφαρμόζε την φορολογική πολιτική με τον τρόπο που ο ίδιος πίστευε. Στις μέρες μας, οι αντιλήψεις αυτές έχουν αλλάξει άρδην και έχει έρθει στο προσκήνιο η έννοια του κράτους δικαίου, στο το φορολογικό σύστημα καθορίζεται από τις αρχές που διέπουν το νομοθετικό πλαίσιο και κυρίως με βάση τις αρχές της δικαιοσύνης και της ισότητας. Όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία, το ζήτημα της δικαιοσύνης των φόρων έχει απασχολήσει κατά περιόδους πολλούς φιλοσοφικούς στοχαστές όπως επίσης και οικονομολόγους από τον 18^ο αιώνα. Για παράδειγμα ο διάσημος στοχαστής I. Kant υποστήριζε ότι ο φόρος πρέπει να προέρχεται και να πρεσβεύει την ισότητα και την ίση κατανομή του βάρους των φόρων

στον πληθυσμό, γι αυτό και πρέπει να τίθεται, όπως χαρακτηριστικά πρέσβευε «σα να φορολογούσε ο ίδιος ο λαός τον εαυτό του» (Γκιούρας, 2000).

Προς την ίδια κατεύθυνση, ο μεγάλος φιλόσοφος Rousseau υποστήριζε την έννοια της ανταλλαγής του φορολογικού συστήματος. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την άποψή του, για να είναι ένα φορολογικό σύστημα δίκαιο είναι αναγκαίο να παρουσιάζει διαφορετικές μορφές και ύψη φόρου ανάλογα με την περιουσία και την προοδευτική ικανότητα του φόρου, όπως επίσης και από την πρόνοια του κράτους να παρέχει μέρμινα στους φορολογούμενους πολίτες του. Ως εκ τούτου, το ύψος των φορολογικών εισφορών πρέπει να αποφασίζεται με την προοπτική ότι τα ποσά αυτά θα καταλήξουν και πάλι σε όσους τα εισφέρουν, δηλαδή στους φορολογούμενους πολίτες. Στις περιπτώσεις όπου ο κύκλος αυτός προχωρά με γοργούς ρυθμούς, δηλαδή τα ποσά που προκύπτουν από φόρους καταλήγουν γρήγορα στο λαό, πρέπει να είμαστε αδιάφοροι για το ύψος που θα λάβουν οι φόροι, καθώς το βιοτικό επίπεδο του λαού βελτιώνεται εν γένει και η δημόσια οικονομία του κράτους παρουσιάζεται εξυγιασμένη. Ωστόσο, στις περιπτώσεις όπου οι φορολογικές εισφορές που πληρώνει ο λαός είναι αρκετά περιορισμένες χωρίς από την άλλη να επανέρχονται στα χέρια του λαού, παρατηρούνται περιπτώσεις όπου ο λαός εξαντλείται οικονομικά και επέρχονται κοινωνικές ανισότητες (Γκιούρας, 2000).

Εικόνα 1: Ο φορολογικός κύκλος (οικονομικό κύκλωμα)

Την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός φορολογικού συστήματος είχε αναδείξει μέσα από το έργο του και ο πατέρας της σύγχρονης Πολιτικής Οικονομίας, ο Άνταμ Σμίθ, ο οποίος ασχολήθηκε σε μεγάλο βαθμό με το ζήτημα της φορολογικής δικαιοσύνης, στο πιο γνωστό από τα έργα του, τον Πλούτο των Εθνών. Στο έργο του αυτό, καθόρισε τους βασικότερους κανόνες που πρέπει να ισχύουν προκειμένου ένα φορολογικό σύστημα να διακρίνεται για την δικαιοσύνη του. Συγκεκριμένα, είναι σημαντικό κάθε πολίτης ή γενικότερα κάθε κοινωνική ομάδα να προσφέρει στο κράτος καταβάλλοντας τις αναγκαίες φορολογικές εισφορές με κύριο άξονα το εισόδημά του. Μέσω αυτού του τρόπου εφαρμόζεται αναλογική ή προοδευτική φορολογία. Επιπρόσθετα, το ύψος του φόρου που πρέπει να καταβάλλεται από έναν πολίτη ή μια κοινωνική ομάδα πρέπει να είναι προκαθορισμένο από κάποια κεντρική αρχή έτσι ώστε να μην εμφανίζονται φαινόμενα αυθαιρεσίας και διαπλοκής.

Όσον αφορά τη χρονική συχνότητα του φόρου είναι σημαντικό να καθορίζεται με κύριο άξονα την ικανότητα που ενέχει ο φορολογούμενος να καταβάλει τις εισφορές που του αναλογούν, ενώ τα διαμεσολαβητικά έξοδα που αφορούν τις εισπράξεις των φόρων πρέπει να είναι ελαχιστοποιημένα, αν όχι εκμηδενισμένα (Smith, 1976).

Πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι ο Smith παρουσίασε περισσότερο συγκεκριμένες σκέψεις, όσον αφορά τη διανεμητική διάσταση που παρουσιάζουν οι φόροι. Οι κανόνες που προαναφέρθηκαν και αναφέρονται στη δικαιοσύνη ενός φορολογικού συστήματος, μέσα από την καθολικότητά τους πέρα από την φορολογική ικανότητα που παρουσιάζουν οι φορολογούμενοι, ενώ παράλληλα υιοθετούσε την ανταλλακτική θεωρία των φόρων, χρησιμοποιώντας το κριτήριο κατανομής του φορολογικού βάρους και την αντίστοιχη ωφέλεια που απολαμβάνουν οι πολίτες. Όπως υποστηρίζεται από τη θεωρία του ο λαός ενός κράτους είναι υποχρεωμένος να χρηματοδοτεί τα έξοδα του κράτους στο βαθμό εκείνο που τους αναλογεί με βάση το εισόδημά τους, δηλαδή σε απόλυτη αντιστοιχία με τα φορολογικά έσοδα που λαμβάνουν από το κράτος για την διαβίωσή τους και την προστασία και ασφάλεια που τους παρέχει. Εφόσον κάτι τέτοιο δεν τηρείται ή αμελείται, εμφανίζονται κοινωνικές ανισότητες (Γκιούρας, 2000).

Αδιαμφισβήτητα είναι αναγκαία η ύπαρξη αλλά και η εφαρμογή ενός φορολογικού συστήματος από όλες τις χώρες, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την ανάγκη χρηματοδότησης των κυβερνητικών εσόδων προκειμένου οι κυβερνήσεις να είναι σε θέση να υιοθετούν και να υλοποιούν τις οικονομικές και τις δημοσιονομικές τους πολιτικές. Αναφορικά με τη χρηματοδότηση των κυβερνητικών δαπανών και προκειμένου να επιτευχθεί η οικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη ενός κράτους είναι αναγκαίο να υιοθετείται ένα εξίσου επιτυχημένο και αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό σε περιόδους όπου παρατηρούνται τάσεις για την άνοδο των τιμών, λεγόμενες ως πληθωριστικές τάσεις, κάθε κράτος οφείλει να επιβάλλει το κατάλληλο ύψος φόρων ώστε να εξασφαλίζεται η μείωση της συνολικής ενεργούς ζήτησης, ενώ στον αντίποδα σε περιόδους όπου η οικονομία βρίσκεται σε ανάπτυξη και υπάρχει ανάγκη για αύξηση των επενδύσεων και των αποταμιεύσεων, είναι σημαντικό να υιοθετείται η κατάλληλη φορολογική πολιτική και να αποθαρρύνεται η κατανάλωση κατά τη τρέχουσα περίοδο (Δράκου, 1986).

Σε ολόκληρο τον κόσμο τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική αναντιστοιχία μεταξύ τους ύψους των κυβερνητικών δαπανών και των παροχών που προσφέρονται από το κράτος. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι στις περισσότερες χώρες του κόσμου, είτε αυτές είναι αναπτυγμένες είτε αναπτυσσόμενες, παρατηρείται ένα υπέρογκο ποσό κυβερνητικών δαπανών, το οποίο πλήττει τα δημοσιονομικά ενός κράτους και οδηγεί σε υιοθέτηση ακόμη υψηλότερης φορολογίας, ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες οικονομικές ομάδες του πληθυσμού, όπως για παράδειγμα σε μισθωτούς, ή σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (Τζούμας, 2009). Συμπερασματικά, είναι σημαντικό πέρα από την ύπαρξη ενός φορολογικού συστήματος σε κάθε οικονομία να οριοθετηθεί και η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της αποδοτικότητας ενός φορολογικού συστήματος και της δικαιοσύνης του σε μια οικονομία.

Όσον αφορά τους κυριότερους σκοπούς για τους οποίους επιβάλλονται φόροι, αυτοί μπορούν συνοπτικά να διακριθούν σε κοινωνικούς, οικονομικούς και δημοσιονομικούς.

Κοινωνικοί σκοποί:

Ο φόρος γενικότερα έχει ως βασικό του στόχο την υλοποίηση διάφορων κοινωνικών σκοπών, με κυριότερο όλων την μείωση της οικονομικής ανισότητας που επικρατεί μεταξύ των πολιτών. Γι' αυτό το λόγο, προκαθορίζεται ένας προοδευτικός συντελεστής που αφορά τον φόρο εισοδήματος, προκειμένου το μέγεθος του φόρου που πρέπει να καταβληθεί να είναι μεγαλύτερο για τις οικονομίες που έχουν μεγαλύτερο εισόδημα σε αντιστοιχία με τις οικονομίες που έχουν μικρότερο εισόδημα, ενώ ταυτόχρονα επιβάλλεται φόρος με προοδευτικό συντελεστή στην περιουσία των ιδιωτικών οικονομιών. Παράλληλα, όσον αφορά την κοινωνία είναι αναγκαίο να απαλλάσσονται ή να έχουν χαμηλό φορολογικό συντελεστή τα προϊόντα που χαρακτηρίζονται ως είδη πρώτης ανάγκης ενώ ταυτόχρονα να επιβαρύνονται με υψηλό συντελεστή τα αγαθά πολυτελείας. Τέλος, είναι εξίσου σημαντικό να απαλλάσσονται ή να έχουν χαμηλό φορολογικό συντελεστή οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις και να έχουν υποχρέωση να αποδίδουν χαμηλό επίπεδο Φ.Π.Α., με σκοπό να επιτυγχάνεται η παραγωγή τους με χαμηλότερο κόστος και να ενισχύεται η ανταγωνιστικότητά τους.

Οικονομικοί σκοποί:

Ο φόρος όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί ένα μέσο με το οποίο τα κράτη ασκούν οικονομική πολιτική ενώ σε αρκετές περιπτώσεις μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να επηρεάσει σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα ενός κράτους. Κάθε κράτος μπορεί να πάρει τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε να επιτυγχάνει τη δίκαιη κατανομή του εθνικού εισοδήματος όπως επίσης και την οικονομική ανάπτυξη, επιβάλλοντας δασμούς στα εισαγόμενα είδη με σκοπό να προστατεύει τα εγχώρια προϊόντα και την εγχώρια βιομηχανία.

Δημοσιονομικοί σκοποί:

Ένα από τα κυριότερα μέσα με τα οποία χρηματοδοτείται το Δημόσιο είναι ο φόρος, γι αυτό και είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται η επάρκεια των φορολογικών

εσόδων ενός κράτους ώστε να καλύπτονται οι κυβερνητικές του δαπάνες. Μέσα από τους φόρους επιτυγχάνεται η ανακατανομή οικονομικών πόρων από το δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα και αντίστροφα, με απώτερο σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών του κοινωνικού συνόλου (Γεωργακόπουλος, 2003).

1.4 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα περιλαμβάνει μια ευρεία κατηγορία φόρων με κάποιους από αυτούς να αφορούν το εισόδημα, άλλους την περιουσία και άλλους τις καταναλωτικές δαπάνες. Οι φόροι επιβάλλονται κατά κύριο λόγο από τη κυβέρνηση, ενώ υπάρχουν ακόμη κάποιοι φόροι οι οποίοι επιβάλλονται από τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ακόμη, ο βασικότερος φόρος στη χώρα μας από άποψη εσόδων είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, Φ.Π.Α. (Γεωργακόπουλος, 1997).

Η φορολογία εισοδήματος στην Ελλάδα ρυθμίστηκε αρχικά από δύο φορολογικά νομοθετήματα, από το 3323/55 και 3843/58. Το πρώτο αφορά τα φυσικά πρόσωπα και το δεύτερο τα νομικά πρόσωπα. Και τα δύο νομοθετήματα έχουν υποστεί πολλές τροποποιήσεις (Γκίνογλου, 2004). Το 1994 οι δύο ανωτέρω νόμοι αντικαταστάθηκαν από το ν. 2238/1994 που αφορούσε το σύνολο των προσώπων φυσικών και νομικών. Ο νόμος αυτός με την σειρά του αντικαταστάθηκε από τον νυν ισχύοντα ν. 4172/2013 ο οποίος επίσης αφορά το σύνολο των προσώπων.

Πρέπει να σημειωθεί πως μέσα στο νέο συνεχώς μεταβαλλόμενο και διεθνοποιημένο περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί σε ολόκληρο τον κόσμο, όπου ακόμη και η εργασία και η σύνθεση του κεφαλαίου έχουν επηρεαστεί σημαντικά από τις τεχνολογικές μεταβολές, οι οικονομική ανάπτυξη των κρατών μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τον εκσυγχρονισμό των φορολογικών συστημάτων που εφαρμόζουν, βελτιώνοντας της ανταγωνιστικότητα των κρατών. Ο εκσυγχρονισμός των φορολογικών συστημάτων μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την απλοποίηση, τη διαφάνεια, την επίτευξη χαμηλού

διοικητικού κόστους, την κοινωνική δικαιοσύνη καθώς και τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Προς αυτή την κατεύθυνση, η Ελλάδα επιχειρεί συνεχώς να θέσει σταθερούς πυλώνες πάνω στους οποίους θα στηρίζεται με βεβαιότητα το φορολογικό της σύστημα, προκειμένου να επικρατήσει ένα προβλέψιμο επιχειρηματικό περιβάλλον, μειώνοντας αισθητά τα φορολογικά κλιμάκια, εισάγοντας τις νέες τεχνολογικές αιχμές και παρέχοντας ικανοποιητικά κίνητρα στους πολίτες, έτσι ώστε να επικρατήσει μια στέρεη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του κράτους και των φορολογουμένων (Σταματάκης, 2011).

1.5 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η φορολογία συναντάται από την αρχαιότητα σε κάθε οργανωμένο κράτος ως μια υποχρέωση όλων των ανθρώπων, την οποία ξεπλήρωναν πληρώνοντας είτε προϊόντα είτε χρήματα είτε απέναντι σε άρχοντες είτε απέναντι σε κράτη. Ο άρχοντας της κάθε περιοχής, ο οποίος είτε κατείχε στρατιωτική και πολιτική εξουσία είτε ήταν μεγάλος γαιοκτήμονας στον οποίο οι κάτοικοι της περιοχής ήταν υποχρεωμένοι να αποδίδουν εισφορές, οι οποίες στο τέλος αποδίδονταν στο κράτος. Κατά την εποχή του Μεσαίωνα, οι άρχοντες απέκτησαν άλλο χαρακτήρα, καθώς λαμβάνοντας τους φόρους από τους πολίτες προσέφεραν υπηρεσίες. Αργότερα, κατά τη βυζαντινή περίοδο τη θέση του άρχοντα πήρε η κοινότητα, ενώ ένα ακόμη αξιοσημείωτο γεγονός είναι ότι συστάθηκε ένα αναγνωρισμένο κράτος (Σλαβικά κράτη) το οποίο έλαβε τη θέση του φορολογούμενου, το οποίο και ήταν επιβαρυνόμενο να καταβάλλει υποχρεωτική εισφορά σε άλλα κράτη, στα πλαίσια σύμβασης μιας διμερούς συνθήκης, γεγονός που συνεχίστηκε και αργότερα με το Βυζάντιο να πληρώνει φόρο στην Περσία και την Οθωμανική αυτοκρατορία (Σταματάκης, 2011).

Παράλληλα με την ανάπτυξη της φορολογίας, αναπτύχθηκαν και φαινόμενα όπως η φοροδιαφυγή. Ως αποτέλεσμα, δημιουργήθηκαν ειδικές οργανώσεις, που στόχο είχαν εκτός από το να συλλέγουν τους φόρους, να υπολογίζουν και το ακριβές ύψος τους.

Παράλληλα, οι οργανώσεις αυτές ήταν σε θέση να επιδικάζουν υποθέσεις που αφορούσαν φοροδιαφυγές και μπορούσαν να επιβάλουν πρόστιμα και ποινές σε όσους φοροδιέφευγαν. Οι φορολογικές εισφορές ήταν αρχικά ένα ποσοστό της σοδειάς που συνέλλεγαν, όπως για παράδειγμα συνέβαινε στην αρχαία Αίγυπτο, ενώ στη συνέχεια η σοδειά αντικαταστάθηκε από την καταβολή χρημάτων. Ακόμα και με την αντικατάσταση αυτή, ο υπολογισμός των φόρων πραγματοποιούνταν με βάση την έκταση των κτημάτων που κατείχε ο φορολογούμενος μέχρι και μετά τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Πρέπει να σημειωθεί ακόμα ότι εισφορές συνέλλεγαν τα κράτη και πέρα από την επιβολή φόρων, μέσα από τον έλεγχο των μονοπωλίων, με βασικότερο παράδειγμα, τον έλεγχο των ορυχείων στην Χαλκιδική κατά την εποχή του Όθωνα (Γκίνογλου, 2004) .

Κατά τους αρχαίους χρόνους, τόσο στη Ρωμαϊκή όσο και στη Βυζαντινή, στη Μεσαιωνική, και στη Φεουδαρχική περίοδο μέχρι τη Γαλλική Επανάσταση κατά το τέλος του 18ου αιώνα, η φορολογία είχε διαφορετικό προσανατολισμό, διαφορετική φορολογική βάση και διαφορετικά κριτήρια βάση των οποίων επιβάλλονταν στους φορολογούμενους. Ένα ακόμα παράδειγμα φόρων ήταν κατά την αρχαιότητα τα διπύλια τέλη, ένα είδος φορολογίας στα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα του κέντρου της πόλης στα υπόλοιπα μέρη ενός κράτους. Τα προϊόντα αυτά ήταν γεωργικά, βιοτεχνικά ή βιομηχανικά. Ακόμη ένα παράδειγμα φόρου είναι η δεκάτη, η οποία αποδίδονταν είτε σε είδος είτε σε χρήμα, με γνώμονα τη γεωργική παραγωγή. Παράλληλα, εμφανίστηκε και ο κεφαλικός φόρος, ο οποίος επιβαλλόταν στις πόλεις-κράτη κατά την αρχαιότητα και συγκεκριμένα στους μετοίκους (ξένοι-μη δημότες ενός κράτους), οι οποίοι είχαν επιλέξει να εγκατασταθούν σε μια άλλη πόλη. Κάποιες ακόμη κατηγορίες φόρων ήταν οι έκτακτοι φόροι οι οποίοι επιβάλλονταν εξαιτίας πολέμου ή άλλης ανάγκης. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί πως στις αρχαίες πόλεις της Ελλάδας, οι πιο πλούσιοι κάτοικοι κατέβαλαν σε αρκετές περιπτώσεις έξοδα συντήρησης πολεμικών πλοίων κ.α. κατά τη διάρκεια ενός πολέμου. (Σταματάκης, 2011).

Κατά τη νεώτερη εποχή, και ιδιαίτερα μετά τη Γαλλική Επανάσταση, σημειώνεται μια σημαντική αλλαγή όσον αφορά τα όσα ίσχυαν σχετικά με τη φορολογία, η οποία στη συνέχεια μεταδόθηκε σχεδόν σε όλα τα Ευρωπαϊκά κράτη. Αφού προηγουμένως είχε πραγματοποιηθεί η Επανάσταση των Ηνωμένων Πολιτειών, κατά την

οποία οι Άγγλοι άποικοι της βόρειας Αμερικής κατά της Μητροπόλεως της Αγγλίας, δέχονταν την επιβολή φόρων. Το 1909 λοιπόν πραγματοποιήθηκε μια βαθιά αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος, καθώς μειώθηκαν οι φορολογικές επιβαρύνσεις στις λαϊκές τάξεις και αυξήθηκαν οι φόροι που αφορούσαν τον καπνό, το οινόπνευμα και το ηλεκτρικό φως. Το 1910, όπου κυβερνούσε ο Βενιζέλος, εισάχθηκαν νέες μορφές φόρων, όπως είναι ο φόρος κληρονομιών και ο φόρος καθαρών προσόδων, οι οποίοι θεσπίστηκαν οι αντίστοιχοι Νόμοι «περί δασμολογίου» της αναμορφώσεως της φορολογίας «περί Δημοσίων θεαμάτων» και της φορολογίας του οίνου. Έως και το 1919 σημειώθηκε μια σημαντική αύξηση στα έσοδα που προήλθαν από φόρους κατανάλωσης και από φόρους μονοπωλίων. Στη συνέχεια, κατά την περίοδο 1922-1923 έγινε ακόμη μία αλλαγή στο Δασμολόγιο σε επιστημονική βάση, ενώ παράλληλα το 1927 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος και άρχισε να σταθεροποιείται το εθνικό νόμισμα. Από το 1936 έως και το 1940 έγινε μια νέα αλλαγή στο φορολογικό σύστημα, καθώς επιβλήθηκαν νέοι φόροι, όπως είναι ο φόρος πολυτελείας, ο φόρος κερδών φορτηγών πλοίων και ο φόρος έκτακτων κερδών (Θεοχαρόπουλος, 1981).

Κατά την περίοδο όπου επικρατούσε η ξένη κατοχή κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αποδόθηκαν μεγάλα ποσά ως έσοδα του κράτους στον κατακτητή (έξοδα κατοχής). Κατά την περίοδο αυτή εκδόθηκε μεγάλη ποσότητα νέου χρήματος ενώ τα φορολογικά έσοδα κάλυπταν περίπου το 15 με 20% των δαπανών του κράτους, γεγονός που οδήγησε σταδιακά σε νομισματικό πληθωρισμό. Μεταπολεμικά οι φόροι που επιβάλλονταν έως τότε στους εύπορους της εποχής καταργήθηκαν ως αναχρονιστικοί, ενώ παράλληλα καταργήθηκαν και άλλοι φόροι όπως είναι η φορολογία «διαπυλίων τελών επί της κυκλοφορίας των αγαθών», οι φόροι υπέρ τρίτων, η φορολογία του λαδιού, της σταφίδας και των ζώων. Στον αντίποδα θεσπίστηκαν άλλοι τοπικοί δημοτικοί φόροι κυρίως στη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή, ενώ μόλις το 1948 καθιερώθηκε το σύστημα μέσω του οποίου τηρούνται τα βιβλία και εκδίδονται τα φορολογικά στοιχεία από τα νομικά πρόσωπα (Σελλάς, 1989).

Σημαντικό σημείο στη φορολογική νομοθεσία αποτελεί έως και σήμερα το Ν.Δ 3323/1955 το οποίο χαρακτηρίζεται ως η δεύτερη και μεγαλύτερη μεταρρύθμιση μετά από αυτή του Ελευθερίου Βενιζέλου με το ν. 1640/1919. Με το Ν.Δ 3323/55

καθιερώνεται ο προσωπικός φόρος εισοδήματος (ενιαίος φόρος), ενώ θεσπίστηκε και η αρχή βάση της οποίας πρέπει να φορολογούνται τα πραγματικά εισοδήματα των πολιτών και να μην επικρατεί φορολόγηση με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης εκτός από ορισμένες περιπτώσεις όπου ο τρόπος με τον οποίο διαβιώνει ένας άνθρωπος υποδηλώνει ότι προκύπτουν αφανείς πηγές εισοδήματος και, επομένως φοροδιαφεύγει. Βάση αυτής της φιλοσοφίας, ο υπολογισμός του φόρου αναφέρεται στο συνολικό εισόδημα κάθε φυσικού προσώπου εφόσον αφαιρεθούν κάποιες εκπτώσεις, γεγονός που υποδεικνύει ένα σύστημα προοδευτικής κλίμακας.

Το 1958 καθιερώθηκε και ο φόρος εισοδήματος Ν.Π με το νομοθετικό διάταγμα ν.3843/1958, ο οποίος αναφερόταν στον τρόπο μέσω του οποίου προσδιορίζεται το συνολικό καθαρό εισόδημα των νομικών προσώπων, αφού προηγουμένως ληφθούν υπόψη τα ακαθάριστα έσοδα μετά τις εκπτώσεις. Ως εκ τούτου, ο φόρος υπολογίζεται πλέον με βάση το φορολογητέο εισόδημα στο σύνολό του.

Με το Π.Δ. 129/89 άλλαξε σημαντικά ο προηγούμενος νόμος και άρχισαν να υιοθετούνται πολιτικές βάση των οποίων αφαιρείται ένα μέρος από το φόρο. Με άλλα λόγια, για να προσδιορισθεί ο φόρος που αναλογεί στο εισόδημα βρίσκεται σε πρώτο στάδιο ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα με βάση την κλίμακα. Σε δεύτερο στάδιο βρίσκεται με βάση την ίδια κλίμακα ο φόρος που αναλογεί στα αφορολόγητα ποσά και στο τρίτο στάδιο συγκρίνονται οι δύο φόροι (αφαιρείται από τον αναλογούντα φόρο του συνολικού καθαρού εισοδήματος, ο αναλογών φόρος των αφορολόγητων ποσών) και το υπόλοιπο ποσό της διαφοράς είναι ο αναλογών φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου. Η τακτική αυτή υιοθετήθηκε και εφαρμόστηκε έως και το 1993, όπου αντικαταστάθηκε από τον Νόμο 2065/92, όπου επανήλθε η φιλοσοφία αφαίρεσης. Με άλλα λόγια, σε πρώτο στάδιο των αφορολόγητων ποσών από το συνολικό εισόδημα οπότε προκύπτει το φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου και στη συνέχεια για τα φυσικά πρόσωπα το φορολογητέο εισόδημα υποβάλλεται σε φόρο βάση την προοδευτική κλίμακα του Υπουργείου Οικονομικών ενώ για τα νομικά πρόσωπα ισχύει ενιαίος φορολογικός συντελεστής 35%. Ο τρόπος αυτός ισχύει και με τον Νόμο 2238/94 και τις νεότερες ρυθμίσεις του (Γκίνογλου, 2004)

Το 2013 με το ν. 4172 επέρχεται εκ νέου μια μεγάλη αλλαγή στο Ελληνικό φορολογικό σύστημα. Συγκεκριμένα, οι νέες διατάξεις του νόμου προωθούν την τακτική της φορολογίας βάση της οποίας διαδραματίζει σημαντικό παράγοντα η πηγή της προέλευσης του εισοδήματος και του μη επηρεασμού της φορολογίας του προσώπου από τα λοιπά εισοδήματα.

Την σημερινή εποχή, χαρακτηρίζει μια τάση εκσυγχρονισμού όλων των φορολογιών και εναρμόνισής τους μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η φορολογική διοίκηση για να εφαρμόσει αποτελεσματικότερα τη φορολογική νομοθεσία έχει προβεί στην επάνδρωση των οικονομικών εφοριών με επιστημονικό προσωπικό και στην μηχανοργάνωση των Υπηρεσιών με τη Μηχανογραφική Υπηρεσία Φορολογίας για την εκκαθάριση των δηλώσεων φόρου εισοδήματος και τη συγκέντρωση και επεξεργασία των φορολογικών στοιχείων αγορών, πωλήσεων και εισαγωγής εξαγωγής αγαθών. Παράλληλα, έχει υιοθετηθεί η υποχρεωτική τήρηση βιβλίων από την απλούστερη μορφή μέχρι τα πλήρη λογιστικά βιβλία κατά το διπλογραφικό σύστημα και κατά το μηχανογραφικό σύστημα.

Επίσης η φορολογική νομοθεσία έχει παρουσιάσει τα κάτωθι επιτεύγματα:

- α. Το σύστημα Νόμων που επιβάλλει κάθε είδους ποινές στους παραβάτες των φορολογικών νόμων που γίνονται ολοένα και πιο αυστηρές.
- β. Τη σύνταξη και εφαρμογή του συστήματος φόρου επί της προστιθέμενης αξίας που ισχύει από 1/1/1987 και αντικατέστησε πολλούς αναλυτικούς φόρους (Σελλάς, 1989). Η ενιαία κλίμακα φορολόγησης όλων των φορολογούμενων ισχύει από 1.1.2010.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο-ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από την ίδρυση της Ε.ΚΑ.Χ. έως και σήμερα πρωταρχικός στόχος και σκοπός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν να προαχθεί η ειρήνη καθώς και οι αξίες και η ευημερία των λαών. Επιπρόσθετα όμως, ήταν εμφανής η προσπάθεια της Ένωσης να δημιουργηθεί μια ενιαία αγορά, καταργώντας τα εμπόδια και τους φραγμούς στις οικονομικές συναλλαγές, και δημιουργώντας έναν ενιαίο οικονομικό χώρο (www.europa.eu). Με την άρση όλων των φραγμών και των περιορισμών, δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες μιας εσωτερικής αγοράς εντός της Ένωσης, τόσο για την ελεύθερη διακίνηση αγαθών, συντελεστών και κεφαλαίου όσο και της δημιουργίας κατάλληλων συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού (Φινοκαλιώτης, 2014). Για την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς βασική προϋπόθεση ήταν η θέσπιση γενικών και ειδικών ρυθμίσεων εντός της Ένωσης σύμφωνα με το Κοινοτικό Δίκαιο, η σύναψη διμερών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών αλλά και οι διεθνείς συμβάσεις της Ένωσης με άλλες χώρες (www.europa.eu).

Όπως προκύπτει από τη σχετική βιβλιογραφία, υπάρχει πλήθος μελετών και ερευνών οι οποίες αναφέρονται στο φορολογικό σύστημα που ακολουθείται από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην επίδραση που ασκεί η υιοθέτηση ενός φορολογικού συστήματος στον τρόπο με τον οποίο διαρθρώνεται μια οικονομία και την πηγή από την οποία προέρχονται τα έσοδα ενός κράτους. Οι κυριότερες μελέτες που συναντώνται σχετικά με το Ευρωπαϊκό φορολογικό σύστημα αναφέρονται στα διαφορετικά φορολογικά συστήματα που εφαρμόζονται σε διάφορα κράτη της Ευρώπης και στη σύγκρισή τους όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής τους.

2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ανάμεσα στους κυριότερους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκαταλέγεται η ψήφιση και εφαρμογή νόμων, από όλα τα κράτη μέλη ανεξαιρέτως, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η λειτουργία της ενιαίας αγοράς, με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο και με την επίτευξη της καλύτερης δυνατής επικοινωνίας μεταξύ των κρατών μελών. Στα πλαίσια αυτά, το σύστημα φορολογίας που μπορεί να εφαρμόσει κάθε χώρα πρέπει να χαρακτηρίζεται για τη δικαιοσύνη του. Το ζήτημα αυτό δεν αποτελεί μια εύκολη υπόθεση, καθότι σε αρκετές περιπτώσεις μια φορολογική νομοθεσία μπορεί να ενεργεί με περισσότερο πλεονεκτικό τρόπο απέναντι σε ορισμένες χώρες (www.europa.eu). Για παράδειγμα, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου η φορολόγηση κάποιων προϊόντων σε ορισμένες χώρες να είναι δυσβάσταχτη για την οικονομία τους, ωστόσο σε άλλες χώρες να αποφεύγεται η φορολόγησή τους. Γι' αυτό το λόγο, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συντάξει ορισμένους κανόνες οι οποίοι έχουν ως στόχο τη παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο πρέπει να εφαρμόζεται η φορολογική νομοθεσία μεταξύ των χωρών.

Ένας από τους βασικότερους λόγους για τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση προχώρησε στην υιοθέτηση μέτρων και νομοθεσιών σχετικά με τη φορολόγηση είναι η εξάλειψη ή έστω αποτελεσματική αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής ή αποφυγής των φόρων (φοροαποφυγή). Ιδιαίτερα στη σύγχρονη εποχή, όπου είναι αρκετά μεγάλος ο αριθμός των εταιρειών αλλά και των φυσικών προσώπων που επιλέγουν να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους σε αρκετές χώρες πέραν αυτής στην οποία εδρεύουν, είναι αναγκαίο να τηρούνται κάποιοι κανόνες οι οποίοι θα έχουν καθολική ισχύ, ενώ ταυτόχρονα θα υπάρχει μέριμνα έτσι ώστε να εφαρμόζονται κυρώσεις στις περιπτώσεις παραβιάσεων των κανόνων. Είναι γεγονός, ότι προβλήματα όπως το πρόβλημα της φοροδιαφυγής δεν είναι δυνατό να επιλυθούν από κάθε μία χώρα ξεχωριστά, γι' αυτό και είναι αναγκαίο να υιοθετούνται συλλογικές δράσεις εντός του εσωτερικού της Ευρωπαϊκής αγοράς (Σταματάκη, 2011).

Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι στη δημιουργία ενός ενιαίου νομοθετικού πλαισίου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο θα διακατέχεται για τη δικαιοσύνη

του, στέκεται ως τροχοπέδη η ύπαρξη πολλών και διαφορετικών φορολογικών συστημάτων που βρίσκονται σε ισχύ μεταξύ των κρατών-μελών, τα οποία και έχουν διαμορφωθεί ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και ιδιαιτερότητες κάθε χώρας. Για παράδειγμα, ένα βασικό σημείο διαφοροποίησης μεταξύ των χωρών αποτελεί ο τρόπος μέσω του οποίου υπολογίζονται οι φόροι που πρέπει να αποδοθούν στο κράτος από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, όσον αφορά διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, όπως οι αλλοδαποί φορολογούμενοι ή σε περιπτώσεις όπου τα εισοδήματα προέρχονται από αλλοδαπές προελεύσεις (Φινοκαλιώτης, 2014).

Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται από μία χώρα σε πολιτικό επίπεδο, δύνανται να επηρεάζουν και να δημιουργούν ανάλογες μεταβολές και στα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τέτοιου είδους απρόκλητες μεταβολές στα κράτη είναι αναγκαίο να συντάσσονται συμβάσεις και συμφωνίες μεταξύ των κρατών-μελών, οι οποίες θα περιγράφουν αναλυτικά τον τρόπο με τον οποίο οφείλουν να λειτουργούν τα κράτη σε συλλογικό επίπεδο και να λαμβάνουν τις απαιτούμενες αποφάσεις, προκειμένου να επιτυγχάνεται και να προωθείται η ανάπτυξη και η εξέλιξη των χωρών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015).

Όπως αναφέρεται στη σχετική βιβλιογραφία, σχετική με το Ευρωπαϊκό Φορολογικό Σύστημα, υπάρχει πλήθος μελετών και ερευνών που αναφέρονται στα κυριότερα φορολογικά συστήματα, σχετικά με τους φορολογικούς συντελεστές που έχουν υιοθετήσει, τα φορολογικά πληροφορικά συστήματα που εφαρμόζουν, τα στοιχεία σχετικά με τη φοροδιαφυγή αλλά και το φορολογικό έλεγχο. Όπως αναφέρουν στην σχετική μελέτη τους οι Λεβέντη, Ματζαγάνης & Φλεβοτόμου (2013) υπήρξε από πλευράς των Ευρωπαϊκών χωρών μια προσπάθεια προς την εξυγίανση των δημοσιονομικών μεγεθών τους, σκοπός που τέθηκε και από την πλευρά της Ελλάδας με μικρότερη αποτελεσματικότητα.

Μέσα από την έρευνα που πραγματοποίησαν, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το μέγεθος και η κατανομή του φόρου εισοδήματος μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών συνδέεται άμεσα με τα υπόλοιπα μακροοικονομικά μεγέθη, όπως επίσης και με το

ποσοστό φοροδιαφυγής που σημειώνει κάθε χώρα ανάλογα με το βαθμό προοδευτικότητας που φέρει το φορολογικό σύστημα που εφαρμόζει. Από την άλλη, οι James Alm & Benno (2005) προσπάθησαν να υπεισέλθουν σε μια βαθύτερη ανάλυση της φορολογικής συμπεριφοράς που παρατηρείται μεταξύ των χωρών και στον βαθμό συμμόρφωσής τους με τις γενικές φορολογικές οδηγίες, ενώ έδωσαν ικανά στοιχεία ώστε να υποστηρίξουν πως τα φορολογικά μοντέλα και πρότυπα αποτυγχάνουν να εξηγήσουν πλήρως τις διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των φορολογικών συστημάτων που εφαρμόζουν οι Ευρωπαϊκές χώρες. Οι ίδιοι, στην έρευνά τους ανέλυσαν τα φορολογικά στοιχεία των περισσότερων Ευρωπαϊκών χωρών και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι Ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάζουν αρκετά χαμηλότερη φορολογική συνείδηση σε σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ενώ ταυτόχρονα ανέδειξαν μια ισχυρή αρνητική συσχέτιση ανάμεσα στο μέγεθος της παραοικονομίας που παρατηρείται στις Ευρωπαϊκές χώρες και στο φορολογικό ήθος των πολιτών τους.

Προς την ίδια κατεύθυνση, η Jace (2013) διενέργησε το 2013 μια εμπειρική έρευνα με στόχο να μελετήσει τη σημαντική αύξηση της φοροδιαφυγής τόσο στην Ελλάδα όσο και σε ολόκληρη την Ευρώπη, μέσα από την ανάλυση των φορολογικών τους συστημάτων. Η Jace κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν πολλά κίνητρα που οδηγούν τις επιχειρήσεις στον να φοροδιαφεύγουν, τα οποία εξηγούν και το ύψος της φοροδιαφυγής. Παράλληλα, στη συγκεκριμένη μελέτη επιχειρήθηκε η διερεύνηση των βασικότερων εταιρικών χαρακτηριστικών, τα οποία συνδέονται άμεσα και έμμεσα με την φοροδιαφυγή, ενώ τονίστηκε ο σημαντικός ρόλος του ύψους του Ενεργητικού μιας επιχείρησης και τους ύψους της φοροδιαφυγής που σημειώνει, με την επίδραση αυτή να είναι κυρίως αρνητική.

Ο Κουγέας (2012) σε σχετική του μελέτη επιχείρησε να διερευνήσει την φορολογική πολιτική που ακολουθούν οι κυριότερες Ευρωπαϊκές χώρες εκτός της Ελλάδας. Σημαντικά είναι ακόμα τα συμπεράσματα που διαφαίνονται στη συγκεκριμένη μελέτη σχετικά με την άρνηση πολλών χωρών να προσαρμοστούν άμεσα στις μεταβολές που επήλθαν στα φορολογικά συστήματα και στις φορολογικές νομοθεσίες. Ως εκ τούτου, διαφαίνεται πως επικρατεί η ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού κλίματος μεταξύ των διαφορετικών φορολογικών συστημάτων, με αποτέλεσμα αρκετοί επενδυτές και

επιχειρήσεις να στραφούν σε κράτη όπου μπορούν να φοροδιαφύγουν, αναδεικνύοντας τη σημασία υιοθέτησης μιας νομοθεσίας, η οποία θα εξαλείψει τέτοια φαινόμενα και θα τηρεί υποχρεωτικά ολόκληρη η Κοινότητα. Έτσι, εφαρμόστηκε η απαιτούμενη νομοθεσία μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και από τρίτες χώρες όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, οι οποίες θα αφορούν τη φορολόγηση των επενδυτών και των επιχειρήσεων, χωρίς ωστόσο η κίνηση αυτή είναι αποτελεσματική. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στα κενά και στις παραλείψεις που σημειώθηκαν, τα οποία όπως είναι φυσικό, αφήνουν περιθώρια φοροδιαφυγής.

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας δεν είναι άμεσος, καθώς δεν επιβάλλει τις οδηγίες σε κάθε κράτος-μέλος, ωστόσο αφορά κυρίως την υιοθέτηση των κατάλληλων φορολογικών συντελεστών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια ολοκληρωμένου φορολογικού συστήματος. Κι αυτό διότι αυτού του είδους οι αποφάσεις μπορούν μόνο να ληφθούν από τις κυβερνήσεις κάθε κράτους, ανάλογα με τις ανάγκες του. Διαφαίνεται επομένως ότι πρωταρχικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η εποπτεία των εθνικών φορολογικών νομοθετημάτων. Μέσω των εθνικών φορολογικών νομοθετημάτων είναι εφικτό να προωθηθεί η οικονομική ανάπτυξη των κρατών-μελών και να ενισχυθεί η απασχόληση, μέσα στα πλαίσια της ελεύθερης διακίνησης αγαθών, υπηρεσιών και εργασίας μεταξύ τους σε μια ενιαία αγορά. Ταυτόχρονα, είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται η δικαιοσύνη των επιβαλλόμενων φόρων, έτσι ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ των καταναλωτών αλλά και των επιχειρήσεων, ώστε να μην υπάρχουν φιλικές διατάξεις που να δίνουν το συγκριτικό πλεονέκτημα σε κάποιο κράτος-μέλος (Φινοκαλιώτης 2014).

Σύμφωνα με το όσα πρεσβεύει η Ε.Ε. και δημοσιεύονται μέσω των εκθέσεων της *«η φορολογία συνιστά κυρίαρχο στοιχείο της εθνικής κυριαρχίας. Με τα φορολογικά έσοδα οι κυβερνήσεις εξασφαλίζουν τους αναγκαίους πόρους για την ύπαρξη και την αποτελεσματική λειτουργία τους. Επιπλέον, η φορολογική νομοθεσία κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε. αντικατοπτρίζει τις θεμελιώδεις επιλογές του σε σημαντικούς τομείς δημοσίων δαπανών, όπως η παιδεία, η υγεία και οι συντάξεις. Επηρεάζει την ιδιωτική κατανάλωση και τις αποταμιεύσεις και καθορίζει το δημοσιονομικό πλαίσιο για την επιχειρηματική δραστηριότητα και τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Για όλους αυτούς τους λόγους, αρμόδιες*

για την είσπραξη των φόρων και τον καθορισμό των φορολογικών συντελεστών είναι οι εθνικές κυβερνήσεις» (Τσάτσος, 2012).

2.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η ταξινόμηση των φόρων στο Ευρωπαϊκό Φορολογικό Σύστημα μπορεί να πραγματοποιηθεί διαχωρίζοντας αρχικά τις κατηγορίες σε άμεσους και έμμεσους φόρους, με τους άμεσους φόρους να επιβάλλονται τόσο σε φυσικά πρόσωπα (π.χ. φόρος εισοδήματος), όσο και σε εταιρίες αλλά και περιουσιακά στοιχεία (π.χ. ακίνητα). Από την άλλη, οι έμμεσο φόροι που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση διακρίνονται για την αυστηρότητά τους, καθώς έχουν ως βασικό σκοπό την εναρμόνιση των κρατών μελών μεταξύ τους, με βάση κάποιο κοινό σημείο αναφοράς. Πιο συγκεκριμένα, ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) εφαρμόζεται σε αγαθά αλλά και υπηρεσίες, οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης που επιβάλλονται σε επιλεγμένα αγαθά, όπως για παράδειγμα ο καπνός ή τα αλκοολούχα προϊόντα, αποτελούν κοινά σημεία αναφοράς μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, εξαλείφεται σε σημαντικό βαθμό ο ισχυρός ανταγωνισμός μεταξύ των χωρών, με αποτέλεσμα να μην έχει κάποια χώρα ένα αθέμιτο πλεονέκτημα απέναντι στις υπόλοιπες χώρες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015).

Με βάση τους παράγοντες βάσει των οποίων διακρίνονται οι φόροι σύμφωνα το Ευρωπαϊκό Φορολογικό Σύστημα, είναι ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, ο φόρος περιουσίας και ο φόρος ειδικής κατανάλωσης. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, της 19ης Δεκεμβρίου 2006, με τίτλο «*Συντονισμός των συστημάτων άμεσης φορολογίας των κρατών μελών στην εσωτερική αγορά*» έχει γίνει μια προσπάθεια, προκειμένου να επέλθει η ισορροπία που προκύπτει από την άμεση φορολόγηση των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. γίνετα μια προσπάθεια, με σκοπό την «ισορροπία» της άμεσης φορολογίας των κρατών που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως αποτέλεσμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να προλαμβάνει το φαινόμενο της διπλής φορολόγησης, της φοροαποφυγής και του

αντίστοιχου κόστους που αποφεύγεται εξαιτίας της συμμόρφωσης των χωρών με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα, εφόσον αυτά δεν ανταποκρίνονταν έως τώρα στις οδηγίες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007).

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι τα φορολογικά συστήματα των Ευρωπαϊκών χωρών πολλές φορές κυφορούν ανάλογα προβλήματα και δεν εξυπηρετούν πάντοτε το σύνολο των πολιτών ενός κράτους-μέλους. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ένα φυσικό πρόσωπο αποκτά χρήματα από κληρονομιά ή από οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα σε δύο ή παραπάνω χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υποχρεούται, σε πολλές περιπτώσεις, να αποδίδει φόρους σε παραπάνω από μια χώρες. Τα τελευταία χρόνια όμως, γίνονται προσπάθειες ώστε να επιλυθούν τέτοιου είδους προβλήματα, εξετάζοντας τις εθνικές φορολογικές νομοθετικές διατάξεις που αφορούν τους διασυνοριακούς και διακινούμενους εργαζομένους (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014).

Στη δεύτερη κατηγορία φόρων περιλαμβάνονται οι φόροι των νομικών προσώπων. Προς αυτή την κατεύθυνση η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προχωρήσει στην υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων προκειμένου να ολοκληρωθεί η έννοια και η λειτουργία της ενιαίας αγοράς και ειδικότερα στις «κατευθυντήριες γραμμές για τη φορολογία των επιχειρήσεων» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015). Προς αυτή την κατεύθυνση, λήφθηκαν κάποιες πρωτοβουλίες, οι οποίες αφορούν την επιβολή των φόρων προκειμένου να εξαλειφθούν όλα τα εμπόδια και να ο υγιής φορολογικός ανταγωνισμός, ώστε να αντιμετωπίζεται η εταιρική φοροαπαλλαγή. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προχωρήσει σε περαιτέρω επιβολή οδηγιών, έτσι ώστε να μην είναι δυνατό να μεταφέρονται τα κέρδη από τη μία χώρα στην άλλη, μέσα από την υιοθέτηση μέτρων διαφάνειας, που δίνουν σαφή οδηγίες για τη διαχείριση των χρημάτων από την κάθε επιχείρηση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015).

Στην τρίτη κατηγορία περιλαμβάνεται ο φόρος περιουσίας, ο οποίος και είναι διαφορετικός από χώρα σε χώρα, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες της. Επιπρόσθετα ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α), όπως επίσης και οι φόροι Ειδικής κατανάλωσης και οι φόροι αυτοκινήτων, οι οποίοι επιβάλλονται με διαφορετικό τρόπο από χώρα σε χώρα (www.europa.eu).

2.3 ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, σήμερα, αποτελείται από είκοσι οκτώ (28) χώρες συνολικά και η σύστασή της πραγματοποιήθηκε την 1^η Νοεμβρίου του 1993 όπου υπογράφηκε η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Κατά τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη-μέλη δημιούργησαν ένα χώρο ο οποίος θα λειτουργεί με γνώμονα την ελευθερία, τη δικαιοσύνη και την ασφάλεια, μέσα από την υιοθέτηση συλλογικών αποφάσεων. Τα θεσμικά όργανα από τα οποία αποτελείται και είναι υπεύθυνα για την απόφαση, ψήφιση και εφαρμογή των κανόνων είναι: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (Η ΕΕ με λίγα λόγια, 2016).

Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν η επιθυμία των κρατών μελών να αποφύγουν τους πολέμους μεταξύ τους κατά την περίοδο 1945-1959, ώστε να είναι σε θέση να ανταλλάσσουν μεταξύ τους αγαθά χωρίς να υπάρχουν επιπλέον περιορισμοί. Με την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης το 1957 ιδρύθηκε η ΕΟΚ, δηλαδή μια ενιαία αγορά μεταξύ των κρατών μελών, μέσα από την οποία καταργούνται οι δασμοί που επιβάλλονταν έως τότε στις συναλλαγές και ισχύει μια συλλογική σύμβαση τροφίμων (Γκίνογλου, 2004).

Το 1986 τα 12 πλέον μέλη της ΕΕ, μαζί και η Ελλάδα υπογράφουν την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, με βασικό στόχο την εξάλειψη όλων εκείνων των εμποδίων τα οποία σχετίζονται με το ελεύθερο εμπόριο μεταξύ τους, χωρίς να υπάρχουν φραγμοί και σύνορα. Έτσι δημιουργήθηκε μια ενιαία, κοινή αγορά το 1993. Στη συνέχεια, υπογράφηκε η Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1999, όπου ενσωματώθηκαν 3 ακόμη κράτη μέλη και δόθηκαν περισσότερες ελευθερίες στους πολίτες της Ε.Ε, καθώς πλέον μπορούν να ταξιδεύουν όπου θελήσουν μεταξύ των χωρών της ΕΕ χωρίς να ελέγχονται τα διαβατήριά τους, δηλαδή παραχωρήθηκε ελευθερία κινήσεων. Ως άμεση συνέπεια, αυξήθηκαν οι σπουδαστές και οι εργαζόμενοι μεταξύ της Ε.Ε., ενώ ύστερα από αυτές τις

αλλαγές, εφαρμόζεται πλέον ένα νέο, κοινό νόμισμα, το οποίο ονομάστηκε Ευρώ και θα ήταν «υπεύθυνο» για τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών - μελών. Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση επήλθε μέσα από την ένταξη 10 ακόμη κρατών μελών στην ΕΕ το 2004 και το 2007 (Σταματάκης, 2011).

Το Σεπτέμβριο του 2008, με την εμφάνιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης που έπληξε ολόκληρο τον κόσμο και τις συνέπειές της σε κάθε πλευρά της οικονομίας μας, οι προκλήσεις που είχε να αντιμετωπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση άλλαξαν άρδην. Τα κράτη άρχισαν να συνεργάζονται ακόμη πιο στενά ενώ έως και σήμερα γίνονται μεγάλες προσπάθειες να λυθούν τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν όλα τα κράτη, μέσα από τον προσανατολισμός τους σε νέες επενδύσεις που στοχεύουν στο περιβάλλον καθώς και σε νέους ορίζοντες (Η Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2015).

Όσον αφορά τους φόρους, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει επιμέρους στόχους έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ενιαία αγορά, οι οποίοι αφορούν γενικότερα τις οδηγίες που αναφέρονται στη φορολόγηση και όχι συγκεκριμένα στα φορολογικά συστήματα των κρατών μελών, τα οποία καθορίζονται από τις ίδιες τις κυβερνήσεις. Οι κυριότεροι στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά στη φορολογία συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Την αποτροπή των δυσμενών επιπτώσεων στον ανταγωνισμό από την ύπαρξη διαφορετικών συντελεστών, στα κράτη μέλη, στην έμμεση φορολογία, όπως ΦΠΑ και ειδικών φόρων κατανάλωσης, κλπ.
2. Την αποφυγή της φοροδιαφυγής και της διπλής φορολογίας στους πολίτες (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) της κοινότητας, μέσα από την σύναψη διμερών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών.
3. Μέσα από την φορολογική εναρμόνιση επιδιώκεται η αποφυγή του φορολογικού ανταγωνισμού, δηλαδή της μετακίνησης των επιχειρήσεων εντός της κοινότητας για την εξεύρεση ευνοϊκότερων φορολογικών καθεστώτων, αφού μπορεί να στρεβλώσουν τις φορολογικές δομές των κρατών.

4. Την επίτευξη ισοσκελισμένων προϋπολογισμών από τα κράτη μέλη, δηλαδή να μην παρουσιάζουν δημοσιονομικό έλλειμμα ανώτερο του 3% του ΑΕΠ για την διατήρηση του πληθωρισμού σε σταθερά επίπεδα (Έκθεση ΙΝΕΓΣΕΕ, 2012).

2.4 ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΣΗΜΕΡΑ Η Ε.Ε.

Οι κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση στις μέρες μας αφορά κυρίως ζητήματα όπως η αύξηση του μέσου όρου ζωής των πολιτών (η πληθυσμιακή γήρανση), η οποία έχει ως άμεση συνέπεια την σημαντική πίεση των φορολογικών εσόδων των κρατών μελών, αφού αυξάνονται οι ανάγκες για την κάλυψη των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι οι κρατικές δαπάνες παρουσιάζονται συνεχώς και περισσότερο αυξημένες καθώς η πληθυσμιακή γήρανση έχει ως άμεση συνέπεια την αυξανόμενη ανάγκη για παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και συντάξεων, με συνέπεια να επιβαρύνονται σημαντικά η φορολογία της εργασίας και του κεφαλαίου (Τσάτσος, 2012).

Ως αποτέλεσμα, οι δημογραφικές εξελίξεις σε συνδυασμό με την μικρότερη αύξηση της απασχόλησης, λόγω της μικρής αύξησης του πληθυσμού αλλά και της αυξανόμενης ανεργίας, αυξάνουν το δείκτη δημογραφικής εξάρτησης. Έτσι οι παροχές (ιατροφαρμακευτικές δαπάνες και συντάξεις) αυξάνουν γρηγορότερα από τις κοινωνικές ασφαλιστικές εισφορές. Γίνεται επομένως σαφές ότι για να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως προς τα προϊόντα των λοιπών χωρών, πρέπει να προχωρήσει σε μέτρα όπως της συγκράτησης των δαπανών, της αύξησης της ηλικίας συνταξιοδότησης και της μείωσης των κατά κεφαλή παροχών. Επίσης εφαρμόζεται και το σύστημα της ευέλικτης συνταξιοδότησης, δηλαδή της πρόωρης συνταξιοδότησης των πολιτών με καταβολή μειωμένων συντάξεων (Γεωργακόπουλος, 2003).

Καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προσπαθεί να αντιμετωπίσει τα ζητήματα αυτά, θα προσπαθήσει να παραμείνει όσο το δυνατόν πιο ενωμένη -έργο όχι και τόσο εύκολο, δεδομένου ότι η συλλογική πολιτική της ΕΕ αποτελεί προϊόν συμβιβασμού μεταξύ χωρών μελών με διαφορετικά συμφέροντα και προτεραιότητες. Συνεπώς, η ΕΕ είναι

πιθανό να λειτουργήσει ως «δύναμη αντίδρασης», απαντώντας σε γεγονότα και προσαρμοζόμενη σε νέες πραγματικότητες, αντί να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες (Λεβέντη, Ματζαγάνης & Φλεβοτόμου, 2013).

2.5 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο σύνολό της διακρίνεται για την ύπαρξη αρκετά μικρών συντελεστών φορολόγησης του κεφαλαίου από κάποιες χώρες, γεγονός που αυξάνει τον φορολογικό ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών μελών, καθώς τα κράτη αυτά αποτελούν φορολογικό παράδεισο για τις επιχειρήσεις και γίνονται πόλοι έλξης για τα ξένα κεφάλαια. (Φινοκαλιώτης, 2014). Προκειμένου να αποφεύγονται οι αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει ο φορολογικός ανταγωνισμός, η ΕΕ. Επιδιώκει συνεχώς την εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων των κρατών μελών. (Σταματάκης, 2011).

Η εναρμόνιση των φόρων δαπάνης είναι αρκετά πολύπλοκη, αφού αφορά μεγάλο φάσμα προϊόντων, με διαφορετικούς συντελεστές. Για την επίτευξη του στόχου αυτού μπορεί να χρειάζεται η εναρμόνιση να πραγματοποιηθεί σε τρία διαφορετικά επίπεδα. Στην αλλαγή της διάρθρωσής τους, την αλλαγή του ύψους των φορολογικών (ΙΣΤΑΜΕ, 2006) συντελεστών ή την αλλαγή της αρχής που επιβάλλει τους φόρους εκτός της κοινότητας. Το είδος των φόρων που επιβάλλεται στα προϊόντα μπορεί να τα καταστήσει λιγότερο ανταγωνιστικά αν δεν είναι ουδέτερο στην εγχώρια αγορά αλλά και την διεθνή (Φινοκαλιώτης, 2014).

Πρέπει να σημειωθεί ότι ένα πολύπλοκο και αδιαφανές φορολογικό σύστημα είναι σε θέση να δυσχεράνει την αποτελεσματική αύξηση των φορολογικών εσόδων ενός κράτους, από τη μία καθότι μπορεί να αυξήσει το διοικητικό κόστος για την είσπραξή του και από την άλλη διότι επιβαρύνει σημαντικά τις επιχειρήσεις για την συμμόρφωσή τους σύμφωνα με αυτό. Γι αυτό είναι σημαντικό να υιοθετείται από όλα τα κράτη ένα διαφανές φορολογικό σύστημα με εμφανώς μικρότερη γραφειοκρατία, το οποίο μπορεί

να εφαρμοστεί πιο εύκολα τόσο από τη δημόσια διοίκηση όσο και από τις επιχειρήσεις ώστε να αυξάνει τα φορολογικά έσοδα (Γκιούρας, 2000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο- ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται μια συνοπτική αναφορά στα κυριότερα φορολογικά συστήματα που έχουν εφαρμοστεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα δεδομένα προήλθαν κυρίως από την μελέτη της Ελληνικής και της ξένης βιβλιογραφίας, προκειμένου να δοθούν οι κυριότεροι νόμοι, διατάξεις και τα στοιχεία βάση των οποίων οργανώνονται τα κυριότερα φορολογικά συστήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός από το σύστημα που εφαρμόζεται στην Ελλάδα. Στα πρώτα υποκεφάλαια δίνονται κάποια γενικά στοιχεία που αφορούν το Ευρωπαϊκό φορολογικό σύστημα και τις βασικότερες κατηγορίες φόρων που εφαρμόζονται στην Ευρώπη, ενώ στη συνέχεια γίνεται παρουσίαση των κυριότερων φορολογικών συστημάτων της Ευρώπης.

3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η είσπραξη φόρων αποτελεί βασική συνιστώσα κάθε κράτους. Με την επιβολή τους, οι κυβερνήσεις είναι σε θέση να στηρίζουν την δραστηριότητα και τους στόχους τους. Βασική προϋπόθεση ωστόσο της αποτελεσματικότητάς τους είναι ότι τα φορολογικά συστήματα πρέπει να διέπονται κυρίως από λογική. Αυτό δεν αποτελεί γενικότερα κάτι εύκολο στο να πραγματοποιηθεί σε εθνικό επίπεδο, γι' αυτό και τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έχουν προχωρήσει στην υιοθέτηση κάποιων προτύπων, έτσι ώστε να ρυθμίσουν τη φορολογία στο σύνολό τους (Γκίνογλου, 2004).

Επιπρόσθετα, και καθώς αυξάνονται με ραγδαίο ρυθμό οι επιχειρήσεις και τα άτομα που εργάζονται σε περισσότερα από ένα κράτη, είναι αναγκαίο να υιοθετηθεί ένα κοινό φορολογικό σύστημα ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα μη καταβολής φόρων

(φοροαποφυγή). Και αυτό διότι τέτοια ζητήματα όπως είναι η φοροαποφυγή δεν είναι δυνατό να κατανοηθούν και να επιλυθούν από ένα κράτος μεμονωμένα, αλλά είναι απαραίτητα να ακολουθείται κάποιο μαζικό μέτρο από όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Φινοκαλιώτης, 2014).

Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά, ή γνωστή και διαφορετικά ως ενιαία αγορά, επιτρέπει στα άτομα και τις επιχειρήσεις να κινούνται και να συναλλάσσονται στην ελεύθερη αγορά των 28 κρατών μελών της Ε.Ε. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί πως σε κάθε περίπτωση, η ύπαρξη διαφορετικών συστημάτων φορολόγησης μεταξύ αυτών των κρατών μελών μπορεί να προκαλέσει πολύ σημαντικά προβλήματα τόσο για τα άτομα όσο και για τις επιχειρήσεις, εφόσον υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου ενδέχεται να υπόκεινται σε χρεώσεις και άλλες δεσμεύσεις συνεκτικότητας σε κάθε ένα από τα έθνη στα οποία εργάζονται, επιφέροντας ένα υψηλό συνολικό ποσοστό φορολόγησης. (Jace, 2013).

3.2 ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η φορολογική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) αποτελείται από δύο συστατικά στοιχεία: την άμεση φορολογία, που υπάγεται ως αποκλειστική αρμοδιότητα στο εκάστοτε κράτος μέλος, και την έμμεση φορολογία, η οποία αναφέρεται στην ελεύθερη διακίνηση των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών στην ενιαία αγορά. Σχετικά με την άμεση φορολογία, η ΕΕ έχει προχωρήσει στην καθιέρωση κάποιων εναρμονισμένων προτύπων για τη φορολογία νομικών και φυσικών προσώπων και παράλληλα έχουν θεσπιστεί κοινά μέτρα ώστε να αποτρέπονται φαινόμενα όπως είναι η φοροαποφυγή και η διπλή φορολόγηση (Σταματάκης, 2011).

Όσον αφορά την έμμεση φορολογία, η Ε.Ε. συντονίζει και εναρμονίζει νομοθεσίες με κυριότερο άξονα τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, ενώ έχουν ληφθεί ειδικά μέτρα έτσι ώστε να μην διακυβεύονται άλλα ζητήματα όπως είναι ο ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά από τις διαφορές των φορολογικών συντελεστών και των συστημάτων φορολογίας στο επίπεδο της έμμεσης

φορολογίας, γεγονός που θα μπορούσε να δίνει σε επιχειρήσεις μιας χώρας αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι άλλων χωρών (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015). Οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν γενικά τη δυνατότητα να σχεδιάσουν τα πλαίσια των νόμων τους βάσει των εθνικών τους αναγκών, ωστόσο πρέπει να τηρήσουν διάφορα βασικά πρότυπα, όπως για παράδειγμα τον μη διαχωρισμό και την προσδοκία για συμπληρωματική ανάπτυξη στην εσωτερική αγορά. Επιπλέον, η Ε.Ε. έχει θεσπίσει μεθόδους συνδιαχείρισης και μια νόμιμη δομή που εγγυάται εύλογη και επιτυχημένη φορολογική εκτίμηση των διασυνοριακών συναλλαγών στην Ε.Ε. Με αυτές τις φορολογικές ρυθμίσεις διασφαλίζονται τα συμφέροντα κάθε κράτους μέλους της ΕΕ (Μούσης, 2011).

Το σύνολο των φόρων που συνθέτουν το φορολογικό σύστημα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ, έχει ως κύριο γνώμονα το σύστημα της πολλαπλής φορολογίας, με αποτέλεσμα να διαφέρουν και ταξινομούνται ανάλογα με:

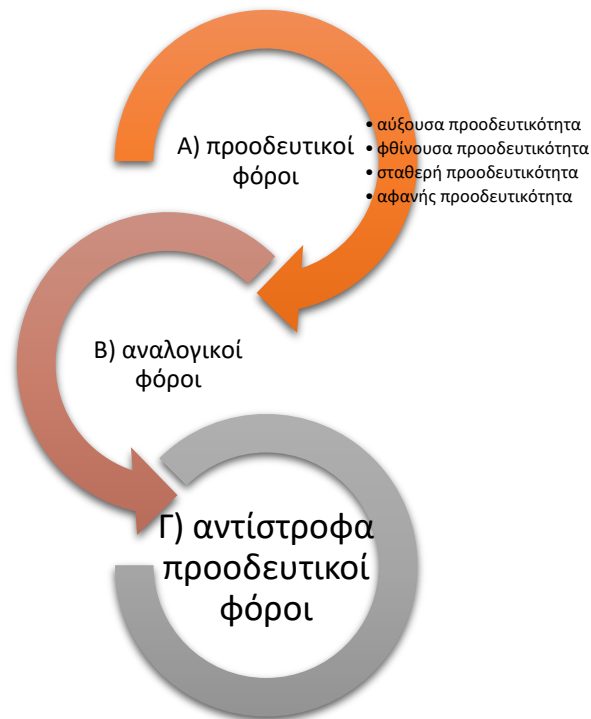
1. τη Φορολογική Βάση, δηλαδή το οικονομικό μέγεθος στο οποίο υπολογίζεται ο φόρος
2. το Φορολογικό Συντελεστή
3. το Φορέα που τον επιβάλλει
4. τους Άμεσους και Έμμεσους Φόρους (Τσάτσος, 2012)

Οι κυριότερες διακρίσεις των φόρων διαφαίνονται στην ακόλουθη εικόνα (Τσάτσος, 2012):

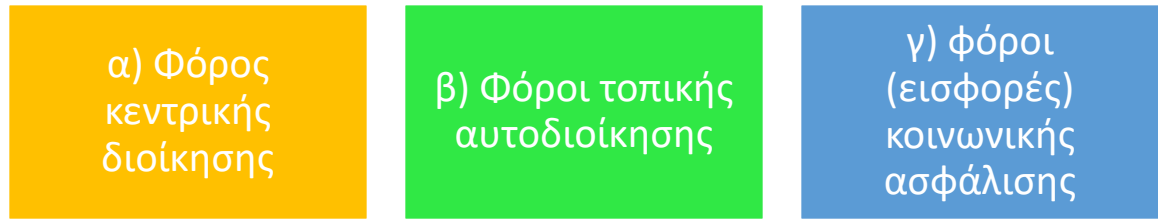
I. Με κριτήριο τη φορολογική βάση

II. Με κριτήριο το φορολογικό συντελεστή

III. Με κριτήριο το φορέα που επιβάλλει

IV. Άμεσοι-Έμμεσοι φόροι

Εικόνα 2: Διάκριση Φόρων (Τσάτσος, 2012)

3.2.1 Άμεσοι και έμμεσοι φόροι στην Ε.Ε.

Σε αυτή την κατηγορία δαπανών, γίνεται μία διάκριση ανάμεσα στην άμεση και την κυκλική είσπραξη των φόρων. Οι άμεσοι φόροι στο σύνολό τους επιβάλλονται σε νομικά πρόσωπα, επιχειρήσεις και περιουσιακά στοιχεία. Αντίθετα, οι έμμεσοι φόροι επιβάλλονται στις συναλλαγές όπως για παράδειγμα ο Φ.Π.Α ο οποίος επιβάλλεται

στην προσφορά προϊόντων ή οι δασμοί και επιπλέον φόροι που επιβάλλονται στα αλκοολούχα ποτά και στον καπνό (Γεωργακόπουλος, 2003).

Η κοινή φορολογική θεώρηση των κρατών μελών της Ε.Ε. μαρτυρά μόνο την εναρμόνιση των νόμων που αφορούν στην φορολογία μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. Παράλληλα, περιορίζεται στα απολύτως βασικά μέτρα που αναμένεται να ενισχύσουν την εσωτερική αγορά της Ε.Ε. και να αντιμετωπίσουν τα πιο συνηθισμένα δυσχερή προβλήματα, όπως για παράδειγμα την φοροαποφυγή. Αντίθετα, όσον αφορά στους έμμεσους φόρους, η Ε.Ε. εφαρμόζει αυστηρότερες διατάξεις για την εναρμόνιση των κρατών μελών, με το πλέον τυπικό σημείο αναφοράς, τον ΦΠΑ. Σύμφωνα με αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν τεθεί, καταργείται η αντιπαλότητα μεταξύ των εθνών που έχουν αναπτυχθεί και αυτών που βρίσκονται σε μια προσπάθεια ανάπτυξης, προκειμένου να δοθεί στις επιχειρήσεις κάθε κράτους το πλεονέκτημα να αναπτυχθούν περαιτέρω (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015).

3.2.2 Ταξινόμηση φόρων με κριτήριο την φορολογική τους βάση

Σύμφωνα με την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το Διοικητικό Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό και Κοινωνικό Συμβούλιο την 19η Δεκεμβρίου 2006 με τίτλο *"Συντονισμός των πλαισίων άμεσης είσπραξης των φόρων των κρατών μελών στην εσωτερική αγορά"*, έγινε μια προσπάθεια να προσαρμοστούν οι συντελεστές φορολογίας μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ προτίθεται να απομακρυνθεί από την διπλή φορολογική εκτίμηση τα φυσικά και νομικά πρόσωπα και να μειώσει τους φόρους, έτσι ώστε να μειώσει τις αντιδράσεις τους απέναντι στις ρυθμίσεις των διαφορετικών πλαισίων φόρων (Κουγέας, 2012).

Παρ' όλα αυτά, είναι σημαντικό να τονιστεί πως αυτές οι προσπάθειες δεν δύναται να εξυπηρετήσουν επαρκώς τα θέματα κάθε έθνους, προκαλώντας συγκεκριμένα ζητήματα. Για παράδειγμα, εάν ένα φυσικό πρόσωπο αποκτά μετρητά από κληρονομική διαδοχή ή κάποια άλλη συναλλαγή και δραστηριότητα σε πάνω από δύο κράτη της Ε.Ε.,

υποχρεούται να πληρώνει φόρους και στα δυο κράτη. Ωστόσο, με καθυστέρηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άρχισε να εξετάζει το καθεστώς των εθνικών δασμών προκειμένου να ολοκληρωθεί η έννοια της εσωτερικής ενιαίας αγοράς. Η είσπραξη των φόρων από τις επιχειρήσεις είναι ένα άλλο ζήτημα, όπου τα κράτη μέλη της ΕΕ επιβάλλουν κυρώσεις με βάση τους δικούς τους ειδικούς δασμολογικούς κανόνες. Υπάρχουν, εν πάση περιπτώσει, λίγα τμήματα της συλλογικής φορολόγησης που απαιτούν έναν εκτεταμένο τρόπο αντιμετώπισης των εμποδίων που επικρατούν στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε., ώστε να εγγυώνται τον υγιή ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων και να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα που παρουσιάζονται, όπως για παράδειγμα, τη φοροδιαφυγή (Σταματάκης, 2011).

Η νομοθεσία της ΕΕ για την είσπραξη φόρων νομικών προσώπων δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ακύρωση της διπλής είσπραξης φόρων, το φόρο που επιβαρύνει έναν οργανισμό (τουλάχιστον δύο φορές) για εισοδήματα από διαφορετικά κράτη μέλη της Ε.Ε. Ομοίως, υπάρχει έντονη προσπάθεια προκειμένου να παρουσιαστεί και να εφαρμοστεί ένα αυστηρότερο Ευρωπαϊκό και εθνικό νομικό καθεστώς για τον έλεγχο των συναλλαγών και του εισοδήματος, για παράδειγμα, η οργάνωση χρεώσεων, η ανταλλαγή παροχών και η μη εφαρμογή του φορολογικού νόμου αποτελούν τα κυριότερα μέτρα (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015).

3.2.3 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) και Φόροι ειδικής κατανάλωσης στην Ε.Ε

Μέχρι τη δεκαετία του 1970, κάθε κράτος μέλος της ΕΕ είχε τη δική του φορολογική υπαγωγή για την παραγωγή και διάθεση των εμπορευμάτων και των επιχειρήσεων, δημιουργώντας τεράστια εμπόδια για τον συνδυασμό των επιχειρηματικών κινήσεων και των ανατροπών του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων. Το 1977 η κατάσταση βελτιώθηκε, καθώς τα κράτη μέλη της Ε.Ε. συμφώνησαν να εφαρμόσουν μια τυπική διευθέτηση των ρυθμίσεων αξιολόγησης για τα προϊόντα και τις επιχειρήσεις και να ακολουθήσουν μια γενικότερη διάρθρωση των συντελεστών δασμού. Αυτή η

σύμβαση σηματοδότησε την εφαρμογή ενός ενιαίου πλαισίου Φ.Π.Α. στην Ε.Ε (Σέλλας, 1989).

Ο Φ.Π.Α αποτελεί έναν φόρο ο οποίος επιβάλλεται στα περισσότερα εμπορεύματα και σε συναλλαγές που πωλούνται στην Ε.Ε. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού πλαισίου ΦΠΑ, η απόδοσή του βαρύνει μόνο τον τελικό πελάτη. Με άλλα λόγια, ο ΦΠΑ αποτελεί μια συνήθη ρύθμιση της είσπραξης φόρων για εμπορεύματα και επιχειρήσεις και ενέχει μεγάλη σημασία για την εσωτερική αγορά. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. συνεργάζονται για τη δημιουργία ενός μοναδικού ευρωπαϊκού πλαισίου αξιολόγησης του ΦΠΑ, το οποίο θα αναφέρεται στα εμπορεύματα, προκειμένου να βελτιωθούν στη συνέχεια με διαφορετικές τεχνικές, για παράδειγμα, επιτρέποντας στους οργανισμούς να υποβάλλουν κοινές δηλώσεις ΦΠΑ και να ικανοποιούν όλες τις δεσμεύσεις αξιολόγησής τους σε ένα έθνος. Από την άλλη, στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης υπάγονται τα έξοδα για τη δημιουργία, την πώληση ή τη χρήση συγκεκριμένων ειδών, όπως για παράδειγμα τα αλκοολούχα ποτά, τα προϊόντα καπνού και φυσικοί πόροι και είδη ενέργειας (πετρέλαιο, αέριο, ηλεκτρική ενέργεια, φυσικό αέριο, οπτάνθρακας) (Κουγέας, 2012).

Με την παρουσίαση της εσωτερικής αγοράς στην Ε.Ε. το 1993, τα κράτη μέλη συμφώνησαν υιοθετώντας κάποια ενιαία φορολογικά διατάγματα να ενθαρρύνουν τις συναλλαγές και τον ανταγωνισμό μεταξύ τους. Τέλος, ένα άλλο βασικό είδος φόρου είναι η είσπραξη του φόρου αυτοκινήτων. Αποτελεί δαπάνη που επαφίεται σε κάθε κράτος-μέλος μεμονωμένα, καθώς η Ε.Ε. δεν έχει οργανώσει και θεσπίσει κάποιο διοικητικό σύστημα που να ακολουθείται ενιαία. Από την άλλη, η Ε.Ε. έχει υποβάλει προτάσεις με σκοπό την ενίσχυση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, συγκεκριμένα με τη διατήρηση της διπλής φορολογικής εκτίμησης των οχημάτων που μεταφέρονται μεταξύ δύο η περισσότερων κρατών μελών (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015).

3.3 ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ, ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΗ & ΔΙΠΛΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ

Ένα σύνθετο και ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα σε όλα τα κράτη όχι μόνο στην Ε.Ε. αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο είναι αυτό της φοροδιαφυγής. Πρόκειται για ένα σοβαρό έγκλημα, το οποίο συνιστά ουσιαστικά απάτη σε βάρος του κράτους και αυτό διότι γίνεται εσκεμμένη προσπάθεια τόσο από τα φυσικά πρόσωπα όσο και από τα νομικά πρόσωπα (οντότητες) να αποκρύψουν την φορολογητέα ύλη από τις φορολογικές αρχές του εκάστου κράτους. Η φοροδιαφυγή αποτελεί ποινικό αδίκημα και μπορεί να σημειωθεί είτε κατά παράβαση είτε κατά στρατήγηση του φορολογικού νόμου, ενώ χαρακτηρίζεται ως ένα φαινόμενο αντικοινωνικής συμπεριφοράς, καθώς το συνολικό ποσό που προκύπτει, θα κληθεί τελικά να το επωμισθεί το σύνολο των φορολογουμένων μέσα από κάποια πρόσθετα κυβερνητικά κυβερνητικά μέτρα. Επομένως, μπορεί κανείς να αναφέρει ότι αποτελεί ένα φαινόμενο τόσο με οικονομικές αλλά και με κοινωνικές και πολιτικές προεκτάσεις, το οποίο διαχέει ανισότητες και διατρεβλώνει το φορολογικό σύστημα (Κολοβού, 2010).

Παράλληλα, η φορολογική νομοθεσία μιας χώρας δεν πρέπει να επιτρέπει στους πολίτες αυτής της χώρας να διαφεύγουν τη φορολόγηση σε άλλη χώρα. Δεδομένου του διασυνοριακού χαρακτήρα της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, είναι απαραίτητο να αναληφθεί δράση σε επίπεδο ΕΕ. Η ΕΕ δίνει επίσης ιδιαίτερη προσοχή στη δίκαιη φορολογία των εταιρειών. Τα κενά μεταξύ των φορολογικών συστημάτων των διαφόρων χωρών επιτρέπουν σε ορισμένες εταιρείες να επιδίδονται σε «επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό» για να μειώσουν τις φορολογικές τους οφειλές. Ο στενός συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των φορολογικών διοικήσεων στοχεύει στην πρόληψη τέτοιου είδους πρακτικών.

Οι κυριότερες αιτίες εξαιτίας των οποίων σημειώνεται το φαινόμενο της φοροδιαφυγής σε ολόκληρο τον κόσμο είναι κυρίως οι μεγάλοι φορολογικοί συντελεστές, η πολυπλοκότητα των φορολογικών συστημάτων, η έλλειψη προνομίων και απαλλαγών, η διάθρωση του φορολογικού συστήματος, ο βαθμός οργάνωσης της αγοράς και των επιχειρήσεων, το ύψος των ποινών και η έλλειψη ορθολογικού σχεδιασμού των ελεγκτικών οργάνων (Μούσης, 2011).

Ένα εξίσου σημαντικό φαινόμενο το οποίο καλείται να αντιμετωπιστεί από τις φορολογικές αρχές των κρατών είναι αυτό της Φοροαποφυγής. Πρόκειται για ένα ακόμη σημαντικό πρόβλημα τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, το οποίο τείνει να προσλάβει τεράστιες διαστάσεις στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και της απελευθέρωσης της ροής των κεφαλαίων. Η φοροαποφυγή υπό την ευρεία έννοια της, αποτελεί μια καταχρηστική φοροδιαφυγή καθώς στηρίζεται στην χρησιμοποίηση επ' ωφελεία του υπόχρεου των κενών της νομοθεσίας ή των ευνοϊκότερων λύσεων από πλευράς φορολογικής επιβάρυνσης (Φινοκαλιώτης, 2014).

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι μεγάλες εταιρίες, με κύριο άξονα τις πολυεθνικές, είναι σε θέση να μεταφέρουν κάθε φορά την έδρα τους, διακινώντας κατ' αυτό τον τρόπο τα κέρδη ή τις ζημίες που παρουσιάζουν, σε χώρες οι οποίες παρουσιάζουν μικρότερη φορολογία (εταιρική φοροαποφυγή). Το φαινόμενο αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι κατ' αυτό τον τρόπο οι δημόσιοι προϋπολογισμοί των κρατών μελών οδηγούνται στη μείωση των εσόδων τους κατά δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ ως αποτέλεσμα υπονομεύονται οι πολίτες καθώς υπάρχει κατανομή των φορολογικών βαρών και προωθείται ο αθέμιτος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων (Φορτσάκη & Σαββαΐδου, 2013). Παράλληλα, μέσα από την ελεύθερη μετακίνηση των παραγωγικών συντελεστών, όπως επίσης και με την ελεύθερη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών, την εγκαθίδρυση των φυσικών προσώπων ως εργαζόμενοι σε άλλες χώρες όπως επίσης και την εγκαθίδρυση των μητρικών εταιριών εντός μιας άλλης χώρας της Ε.Ε., ήρθε στην επιφάνεια ένα ακόμη σημαντικό θέμα, που έγκεινται όρια που παρουσιάζει η φορολογική εξουσία των κρατών. Με αυτά τα δεδομένα, οι ηγεσίες των επιχειρήσεων της Ε.Ε. οδηγούνται στο να μεταφέρουν τα κέρδη τους στις χώρες εκείνες που εμφανίζουν χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές (Φινοκαλιώτης, 2014).

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά και σε ενωσιακό επίπεδο τα προβλήματα αυτά, τα κράτη μέλη επιδίωξαν να συνεργαστούν μέσα από την αμοιβαία συνδρομή όλων των φορολογικών αρχών τους. Το 1977 με την 77/779/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών αντάλλαξαν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να υπολογίσουν με ορθό τρόπο το φόρο εισοδήματος και το φόρο ακίνητης περιουσίας καθώς και τις απαραίτητες πληροφορίες για τον υπολογισμό

του φόρου εισοδήματος και ακίνητης περιουσίας καθώς και όλες τις πληροφορίες σχετικά με τον υπολογισμό των έμμεσων φόρων σε κάθε κράτος μέλος. Σχετικά με τα ανωτέρω, ακολούθησε μια σειρά τροποποιητικών οδηγιών (79/1070/ΕΟΚ/07-12-1979, 92/12/ΕΟΚ/06-03-1992, 2003/93/ΕΚ/15-10-2003, 2004/56/ΕΚ/29-04-2004, 2004/106/ΕΚ/24-12-2004 και 2006/98/ΕΚ/01-01-2007) (www.europa.eu).

Τέλος, για την διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας των κ-μ σχετικά με τις επιχειρήσεις οι οποίες έχουν εγκαταστάσεις σε περισσότερες από μια χώρες εντός της Ε.Ε. υιοθετήθηκαν οι Οδηγίες, όπως έχουν αναφερθεί και παραπάνω, 90/434/ΕΟΚ «*Συγχωνεύσεις, διασπάσεις, Εισφορά Ενεργητικού*», 90/435/ΕΟΚ «*Μητρικές-Θυγατρικές*» και 90/436/ΕΟΚ «*Σύμβαση Διαιτησίας*» ώστε να αφαιρούνται από τα κέρδη της μητρικής εταιρίας όλοι οι φόροι που έχουν καταβληθεί από τις θυγατρικές εταιρίες στα διάφορα κράτη-μέλη, προκειμένου να εκλείψει ολοσχερώς η διπλή φορολογία. Παράλληλα, η ενσωμάτωση στην εσωτερική έννομη τάξη κρίθηκε απαραίτητη έτσι ώστε να μην δημιουργηθούν σοβαρά δημοσιονομικά προβλήματα (Μπάρμπας, 2005).

Αναμφισβήτητα, στις μέρες μας, τεράστια ποσά χάνονται λόγω της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής . Οι εκτιμήσεις των ειδικών υπολογίζουν ότι το ποσό ανέρχεται σε € 1.000 δισεκατομμύρια κάθε χρόνο. Η φοροδιαφυγή αλλά και η φοροαποφυγή συνδέεται άμεσα και έμμεσα με την παραοικονομία δηλαδή ένα τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας ενός κράτους το οποίο δεν περιλαμβάνεται επίσημα στο εθνικό προϊόν και δεν μπορεί να καταγραφεί στις επίσημες στατιστικές υπηρεσίες με αποτέλεσμα να εμφανίζονται οι καταναλωτικές δαπάνες αρκετά διογκωμένες σχετικά με τα δηλωθέντα εισοδήματα (Τσάτσος, 2012).

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρων, η ύπαρξη και μόνο ενός υψηλού ποσοστού παραοικονομίας καθιστά αναποτελεσματικά τα κυριότερα φορολογικά εργαλεία και τις πολιτικές των κρατών, καθώς επηρεάζουν μόνο όσους δεν φοροδιαφεύγουν ή παραοικονομούν. Μέσα στις κυριότερες αιτίες της παραοικονομίας μπορούν να σημειωθούν ο βαθμός του κρατικού παρεμβατισμού (περιορισμοί, αλλαγές νόμων, το μέγεθος δημόσιου τομέα), η γραφειοκρατία, η υψηλή φορολογική επιβάρυνση (φόροι, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης), το υψηλό ή χαμηλό ποσοστό των ελεύθερων

επαγγελματιών στην οικονομία, συγκριτικά με το ποσοστό όσων προσφέρουν εξαρτημένη εργασία όπως επίσης και το πολύ χαμηλό επίπεδο ευσυνειδησίας και αξιών τόσο των ηγετών όσο και των μελών κάθε κοινωνίας (Φινοκαλιώτης, 2014).

Εντός Ευρωπαϊκού Πλαισίου, η Επιτροπή έχει προτείνει ότι τα κράτη μέλη της Ε.Ε. θα πρέπει να ανταλλάσσουν αυτομάτως πληροφορίες σχετικά με τις φορολογικές αποφάσεις τους. Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει ότι, κάθε 3 μήνες, οι εθνικές φορολογικές αρχές θα πρέπει να στείλουν μια σύντομη έκθεση σε όλα τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με όλες τις εκ των προτέρων διασυννοριακές φορολογικές αποφάσεις. Η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις φορολογικές αποφάσεις είναι σε θέση να επιτρέψει στα κράτη μέλη την ανίχνευση ορισμένων καταχρηστικών φορολογικών πρακτικών που εφαρμόζονται από κάποιες επιχειρήσεις με σκοπό να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων (Φορτσάκη & Σαββαΐδου, 2013).

3.4 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα κυριότερα φορολογικά συστήματα που έχουν υιοθετήσει κάποια κράτη μέλη της Ε.Ε.

3.4.1. Φορολογικό Σύστημα Γερμανίας

Το φορολογικό σύστημα της Γερμανίας αποτελείται από τρία επίπεδα φορολογίας: τη δημοτική, τη κρατική και την ομοσπονδιακή, με το σύστημά της να περιλαμβάνει τόσο έμμεσους όσο και άμεσους φόρους. Η κυριότερη πηγή φορολογικών εσόδων είναι τα φορολογικά έσοδα από τα φυσικά πρόσωπα και ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Παράλληλα, με βάση τη Γερμανική νομοθεσία ορίζονται κάποιες αρμόδιες

φορολογικές αρχές, οι οποίες αναφέρονται στην ικανότητα πληρωμής, τη νομιμότητα, την ισότητα και το κράτος πρόνοιας.

Συγκεκριμένα, σε **ομοσπονδιακό επίπεδο**, η χώρα εφαρμόζει φόρους:

- στα τελωνεία
- στην ηλεκτρική ενέργεια
- στα μηχανοκίνητα οχήματα
- σε ποτά
- επί της αλληλεγγύης.

Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι οι ομοσπονδιακοί φόροι στη Γερμανία περιλαμβάνουν ακόμη και φόρους επί των ακινήτων, στα πανδοχεία και κατοικίδια ζώα. Ωστόσο, η βασικότερη πηγή φορολογικών εσόδων προέρχεται κυρίως από τον ΦΠΑ και από τους φόρους εισοδήματος.

Σε **κρατικό επίπεδο** διακρίνονται οι ακόλουθες κατηγορίες φόρου:

- στην κληρονομία
- επί της ακίνητης περιουσίας
- στα τυχερά παιχνίδια
- στη πυροπροστασία.

Όσον αφορά τον φόρο εισοδήματος στη Γερμανία ισχύει τόσο για τους εθνικούς όσο και για τους διεθνείς επενδυτές. Οι κάτοικοι της Γερμανίας είναι επιβαρυνμένοι ώστε να αποδίδουν φόρο εισοδήματος στο κράτος αναφορικά με τα κέρδη που παράγουν τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της χώρας, ενώ οι μη κάτοικοί της είναι υποχρεωμένοι να αποδίδουν φόρο εισοδήματος μόνο για τα κέρδη που προέρχονται αποκλειστικά και μόνο από τη Γερμανία. Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι ο φόρος εισοδήματος περιλαμβάνει έσοδα τα οποία προέρχονται από την απασχόληση, από επιχειρηματικές δραστηριότητες, και από άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Το ποσό του φόρου

καθορίζεται μεμονωμένα και διαφέρει, αγγίζοντας τα περιθώρια από το ποσοστό 0% έως και το 45%. Η Γερμανία ταυτόχρονα έχει συνάψει πολλές συμβάσεις που αφορούν τη διπλή φορολόγηση, με αποτέλεσμα οι διεθνείς επενδυτές να επωφελούνται σε αρκετές περιπτώσεις από ορισμένες εξαιρέσεις και μειώσεις.

Όσον αφορά τους φόρους νομικών προσώπων εισπράττονται από εταιρείες σε σχέση με τα επιχειρηματικά τους κέρδη και συγκεκριμένα από τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στη χώρα υπόκεινται στον φόρο εταιρειών. Οι διεθνείς επιχειρήσεις με γερμανικά υποκαταστήματα ή θυγατρικές υπόκεινται στο φορολογικό καθεστώς που ισχύει για τις εθνικές οντότητες και δικαιούνται τις ίδιες μειώσεις και απαλλαγές. Αυτή τη στιγμή ο συντελεστής του γερμανικού εταιρικού φόρου είναι 15% (www.europa.eu ; www.taxheaven.gr).

3.4.2. Φορολογικό Σύστημα Ολλανδίας (& στις Κάτω Χώρες)

Οι Ολλανδοί άρχισαν να πληρώνουν φόρους πριν από αιώνες, καθώς από το 1800 η κυβέρνηση εξασφάλισε τα έσοδά της μέσα από φόρους που επέβαλε στα αγαθά πρώτης ανάγκης όπως είναι το σαπούνι, το καυσόξυλο, το αλάτι, το κρέας, τα σιτηρά, το κρασί, ο άνθρακας, το μαλλί και η τύρφη. Οι κάτοικοι φορολογούνταν ανεξάρτητα από τα πραγματικά τους κέρδη, ενός μόλις το 1806 ο υπουργός Οικονομικών της εποχής εκείνης, ο Alexander Gogel δημιούργησε ένα γενικό σύστημα φορολόγησης, με κυριότερο στόχο του να φορολογείται ο καθένας ανάλογα με το εισόδημά του και υιοθετώντας την αρχή «Όσο περισσότερο κερδίζετε, τόσο περισσότερο πληρώνετε». Το 1934, δημιουργήθηκε και υιοθετήθηκε ένας νέος φόρος επί των πωλήσεων. Ο νόμος αυτός αντικαταστάθηκε το 1968 από το φόρο προστιθέμενης αξίας επί των πωλήσεων, ενώ το 1964, θεσπίστηκε και ο φόρος μισθωτών υπηρεσιών.

Η κυριότερη πηγή φορολογικών εσόδων είναι κυρίως η φορολογία, ενώ ο έλεγχος της εφαρμογής της φορολογικής της νομοθεσίας έχει ανατεθεί στην Ολλανδική φορολογική υπηρεσία, την Belastingdienst, το οποίο ανήκει στη διάρθρωση του Υπουργείου Οικονομικών. Οι κυριότερες ευθύνες του περιλαμβάνουν:

- είσπραξη φόρων
- εξαγωγή, εισαγωγή και διαμετακόμιση αγαθών
- ανίχνευση απάτης κάθε είδους (οικονομική, φορολογική και οικονομική)
- καταβολή παροχών που σχετίζονται με το εισόδημα για την υγειονομική περίθαλψη, το μίσθωμα και τη φροντίδα των παιδιών

Τα φυσικά και εταιρικά πρόσωπα που απασχολούνται ή ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στις Κάτω Χώρες πρέπει να τηρούν τις τοπικές απαιτήσεις φορολόγησης. Η καταβολή φόρων στις Κάτω Χώρες είναι υποχρεωτική τόσο για τις εταιρείες που είναι εγκατεστημένες στη χώρα όσο και για τα υποκαταστήματα διεθνών οντοτήτων. Οι εταιρείες που δημιουργούνται τοπικά θεωρούνται νομικές οντότητες κατοίκων Ολλανδών και χορηγούν εταιρικούς φόρους σε σχέση με το εισόδημά τους που παράγεται παγκοσμίως. Οι εταιρείες που είναι μη μόνιμοι κάτοικοι φορολογούνται μόνο όσον αφορά τα έσοδα που παράγονται στη χώρα. Ο συντελεστής των εταιρικών φόρων είναι 20% για τα ετήσια κέρδη μέχρι 200.000€, ενώ το εισόδημα που υπερβαίνει το ποσό αυτό φορολογείται σε ποσοστό 25%.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η χώρα δεν χρεώνει παρακράτηση φόρων επί δικαιωμάτων ή τόκων, ενώ τα μερίσματα δεν φορολογούνται σε εγχώριο επίπεδο, ενώ σε διεθνές επίπεδο φορολογούνται με ποσοστό 15%. Οι Κάτω Χώρες έχουν υπογράψει πολυάριθμες συμφωνίες με άλλα κράτη σε όλο τον κόσμο για να αποφύγουν τη διπλή φορολογία και να μειώσουν τη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων. Άλλοι φόροι που ισχύουν για τις εταιρείες στις Κάτω Χώρες είναι ο φόρος για τη μεταβίβαση ακινήτων και ο ΦΠΑ (21% ποσοστό βασικού επιτοκίου και μειωμένος συντελεστής 6 τοις εκατό). Ο φόρος επί του εταιρικού εισοδήματος καταβάλλεται κάθε λογιστικό έτος (12 μήνες) μέχρι και 5 μήνες μετά την λήξη του οικονομικού έτους.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως οι κάτοικοι των Κάτω Χωρών φορολογούνται σε σχέση με το εισόδημά τους σε όλο τον κόσμο, ενώ όσοι δηλώνουν μη μόνιμοι κάτοικοι αποδίδουν φόρους μόνο για τα κέρδη που παράγονται σε τοπικό επίπεδο. Η αρχή της φορολογίας των φυσικών προσώπων είναι προοδευτική με τρία τμήματα: το

τιμήμα 1 εφαρμόζεται στα έσοδα από τη στέγαση, την απασχόληση ή τις επιχειρήσεις. Το τιμήμα 2 προορίζεται για εισόδημα από ουσιαστικό ενδιαφέρον. Το τιμήμα 3 αφορά τις επενδύσεις και την εξοικονόμηση πόρων (www.europa.eu ; www.taxheaven.gr)..

3.4.3. Φορολογικό Σύστημα Βουλγαρίας

Η ένταξη της Βουλγαρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2007 και η φορολογική νομοθεσία της Βουλγαρίας άρχισε να προσαρμόζεται με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε. και των υπολοίπων κρατών μελών της. Βασικότερο στόχος της αλλαγής αυτής ήταν η απλοποίηση του υφιστάμενου φορολογικού συστήματος που ίσχυε έως τότε στην Βουλγαρία και η εναρμόνισή του σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ. Εκτός από την ενίσχυση των συνθηκών για την επέκταση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων, με την κύρια πραγματική αλλαγή να είναι η εξάλειψη της κλίμακας δυναμικής αξιολόγησης και την υιοθέτηση ενός ενιαίου συντελεστή δέκα τοις εκατό 10% ο οποίος ισχύει για την φορολόγηση τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων. Με την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την επιλογή αυτού του νόμου επήλθαν ορισμένες θεμελιώδεις αλλαγές, κυρίως στα νομικά πρόσωπα και στα φυσικά πρόσωπα που εργάζονται μαζί στη Βουλγαρία.

Το καθεστώς φορολογίας στη Βουλγαρία μπορεί να χωριστεί σε δύο βασικές κατηγορίες: άμεσοι (φόρος εισοδήματος εταιρειών, φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, φόροι παρακρατήθεν στην πηγή) και έμμεσοι φόροι (φόρος προστιθεμένης αξίας και ειδικοί φόροι).

Σύμφωνα με το Νόμο περί φόρου εισοδήματος εταιρειών (ΝΦΕΕ) όλα τα νομικά πρόσωπα και ενώσεις χωρίς νομική προσωπικότητα οι οποίοι συναλλάσσονται εμπορικά στη χώρα φορολογούνται με φόρος εισοδήματος σε ποσό από 10%. Για τους σκοπούς αυτού του νόμου οι ενώσεις χωρίς νομική προσωπικότητα ισούνται με τα νομικά πρόσωπα. Τα ημέδαπα νομικά πρόσωπα φορολογούνται σχετικά με όλα τα κέρδη και εισοδήματά τους ανεξάρτητα που πραγματοποιήθηκαν. Τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα φορολογούνται με φόρο εισοδήματος μόνο για την επιχείρησή τους στη Βουλγαρία.

Υποκείμενο στη φορολογία υπό το Νόμο περί φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων – ημέδαπα και αλλοδαπά. Ο νόμος ρυθμίζει τη φορολογία στα εισοδήματα των φυσικών προσώπων συμπεριλαμβομένων και από δραστηριότητα σαν ατομική επιχείρηση. Ως ημέδαπα πρόσωπα θεωρούνται πρόσωπα, ανεξάρτητα από την υπηκοότητά τους, τα οποία έχουν μόνιμη διεύθυνση στη Βουλγαρία ή τα πρόσωπα που μένουν στη Βουλγαρία περισσότερο από 183 μέρες ετήσιως. Τα ημέδαπα φυσικά πρόσωπα φορολογούνται για εισοδήματα από πηγές στη Βουλγαρία και εκτός της χώρας. Τα αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα φορολογούνται μόνο για εισοδήματα από πηγές στη Βουλγαρία. Τα εισοδήματα από μερίσματα και διανεμηθέντα κέρδη – ημέδαπα και αλλοδαπά, φορολογούνται επίσης σύμφωνα με το νόμο. Από τη 1/1/2008 τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων φορολοφούνται με ενιαίο φόρο από 10%.

Ο Νόμος περί φόρου προστιθεμένης αξίας ισχύει από την 1/1/2007, η ημερομηνία της ένταξης της Βουλγαρίας στην Ευρωπαϊκή ένωση. Ο φορολογικός συντελεστής είναι 20%, εκτός των προϊόντων και υπηρεσιών που στο νόμο ρητά αναφέρονται ως φορολογούμενες με συντελεστή μηδέν.

Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης είναι έμμεσος φόρος που χρεώνεται στα εξής εμπορεύματα:

- Αλκοόλ, συμπεριλαμβομένων κρασί και μπίρα
- Ενεργειακά προϊόντα και ηλεκτρική ενέργεια
- Αυτοκίνητα
- Καπνός
- Καφές και υποπροϊόντα του καφέ

Σημαντικό είναι ακόμη το γεγονός ότι η Βουλγαρία υπέγραψε Συμφωνίες για την πρόληψη φαινομένων όπως είναι η διπλής φορολογίας με 53 κράτη.

Βασικότεροι φόροι της Βουλγαρίας

- φόρος φυσικών προσώπων 10% (flat tax) επί των καθαρών κερδών
- φόρος νομικών προσώπων (εταιριών) 10% (flat tax) επί των καθαρών κερδών
- φόρος μερισμάτων 5%
- φόρος προστιθεμένης αξίας (DDS) 20% και μηδενικός προκειμένου για ενδοκοινοτικές συναλλαγές.
- δυνατότητα μεταφοράς ζημιών σε επόμενη χρήση, έως και πέντε έτη

Παράλληλα πρέπει να σημειωθεί ότι στην Βουλγαρία υπάρχουν δύο ειδών επιχειρήσεις ανεξαρτήτου μορφής, όπως αυτές αναγνωρίζονται φορολογικά:

1. Αυτές που είναι σε καθεστώς ΦΠΑ (εγγεγραμμένες στο σύστημα VIES)
2. Αυτές που δεν είναι σε καθεστώς ΦΠΑ (δεν είναι και δεν φαίνονται εγγεγραμμένες στο σύστημα VIES)

Ταυτόχρονα, τα Δημοτικά Συμβούλια καθορίζουν, με βάση το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, το ακριβές ύψος των δημοτικών φόρων και τελών:

1. Δημοτικός φόρος σε όλα τα ακίνητα από 0,5% έως 2%
2. Δημοτικός φόρος μεταβίβασης ακινήτων από 1,3% έως 2,6%.

Φορολογικές απαλλαγές

Εκτός από τους είδη χαμηλούς φόρους, το κράτος προσφέρει επιπρόσθετες φοροαπαλλαγές σε ορισμένες επιχειρήσεις οι οποίες έχουν επενδύσει σε υποβαθμισμένες περιοχές, δηλαδή περιοχές με υψηλή ανεργία. Συγκεκριμένα, έχουν θεσπίσει:

- Απαλλαγή μέχρι και 100% του εταιρικού φόρου (10%) για βιομηχανικές μονάδες, εγκατεστημένες σε περιοχές με ανεργία που ξεπερνά το 35% τουλάχιστον του μέσου όρου.
- Μείωση του εταιρικού φόρου μέχρι το 10% επί της αξίας των πάγιων επενδύσεων, (με την εξαίρεση των επιβατικών αυτοκινήτων), με την προϋπόθεση πως η επένδυση πραγματοποιείται σε περιοχή που το ποσοστό της ανεργίας είναι μεγαλύτερο κατά 50% του εθνικού μέσου όρου.
- Επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν εγγεγραμμένους ανέργους επωφελούνται με ειδική έκπτωση, δηλαδή αφαίρεση από τα κέρδη των αμοιβών και εργοδοτικών εισφορών μέχρι και για 12 μήνες.
- Απαλλαγή από τον εταιρικό φόρο για νομικά πρόσωπα που εκτελούν προγράμματα τεχνικής συνεργασίας, χρηματοδοτούμενα από τα Κοινοτικά Προγράμματα PHARE και ISPA.

Ένας ακόμη πολύ σημαντικός φόρος είναι ο φόρος ακίνητης περιουσίας που επιβάλλεται σε όσους πολίτες της χώρας κατέχουν κάποιου είδους ακίνητο, όπως είναι τα οικόπεδα και τα κτίρια με εξαίρεση τις αγροτικές και δασικές εκτάσεις. Προκειμένου να προσδιοριστεί ο φόρος λαμβάνονται υπόψη χαρακτηριστικά όπως είναι το είδος της περιουσίας, η τοποθεσία του ακινήτου, η έκταση, η οικονομική απόσβεση κ.α. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι πριν την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο συγκεκριμένος φόρος υπολογιζόταν σε 1,5% για κάθε 100 bgl φορολογικής αξίας του ακινήτου ενώ από το 2008 ενώ μετά την ένταξή της στην Ε.Ε. ο συντελεστής αυτός εκτείνεται από 0,1% έως 2,5% της λογιστικής αξίας της περιουσίας. Υπάρχουν ωστόσο και ορισμένες μειώσεις του φόρου που προκύπτουν εφόσον πρόκειται για πρώτη κατοικία όπου το ποσοστό μείωσης είναι 50% ή στην περίπτωση πρώτης κατοικίας ατόμων με αναπηρία όπου ο φόρος επιδέχεται μείωση 75%.

Άλλοι φόροι που εφαρμόζονται στη Βουλγαρία είναι ο φόρος κληρονομιάς, ο φόρος δωρεάς καθώς και οι τοπικοί φόροι όπου επιβάλλονται σε όλα τα ακίνητα της

χώρας ανεξαρτήτως εάν χρησιμοποιούνται ή όχι και καθορίζεται από το τοπικό συμβούλιο και καταβάλλεται στον Δήμο. Ο φόρος κληρονομιάς κυμαίνεται μεταξύ του 0.7% σε 1.4% όταν κληρονομείται από τους συγγενείς και μεταξύ του 5% σε 10% όταν δεν προέρχεται από συγγενείς, αυτός επιβάλλεται στην περιουσία που βρίσκεται μέσα στη χώρα αλλά και στο εξωτερικό όταν πρόκειται για πολίτες της Βουλγαρίας. Τέλος, ο φόρος δωρεάς είναι αυτός ο οποίος επιβάλλεται στην περιουσία που αποκτάται ως δωρεά από κάποιον άλλον, οι συντελεστές είναι ίδιοι με αυτούς του φόρου κληρονομιάς και επιβάλλονται σε αυτόν που δέχεται την δωρεά ενώ στην περίπτωση όπου το άτομο αυτό ζει στο εξωτερικό ο φόρος επιβαρύνει αυτόν που κάνει την δωρεά (www.europa.eu ; www.taxheaven.gr).

3.4.4. Φορολογικό Σύστημα Κύπρου

Η βασική φιλοσοφία φορολόγησης που εφαρμόζεται στην Κύπρο είναι ότι ο φορολογούμενος φορολογείται πάνω σε όλο το εισόδημα του που αποκτάται ή προκύπτει από πηγές στην Κύπρο και στο εξωτερικό, ενώ αντίθετα ο μη φορολογικός κάτοικος Κύπρου φορολογείται σε συγκεκριμένα εισοδήματα που αποκτώνται ή προκύπτουν από πηγές στην Κύπρο μόνο. Το φορολογικό σύστημα Κύπρου είναι αρκετά ελκυστικό τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα, καθώς προσφέρει μια σειρά εξαιρέσεων φόρου.

Μερικές από τις βασικότερες εξαιρέσεις φόρου στα εισοδήματα που απολαμβάνουν τα φυσικά πρόσωπα στην Κύπρο είναι:

- ✓ Ολόκληρη απαλλαγή από τα μερίσματα που λαμβάνουν.
- ✓ Όταν η ετήσια αμοιβή του ατόμου υπερβαίνει τις €100.000 και εφόσον πριν από την εργοδότηση του δεν ήταν κάτοικος Κύπρου εφαρμόζεται φοροαπαλλαγή ύψους 50% πάνω στο εισόδημα του.

- ✓ Ολόκληρη απαλλαγή από μισθωτή υπηρεσία που εκτελείτε εκτός Κύπρου για περίοδο πέραν των 90 ημερών σε εργοδότη του εξωτερικού ή σε εργοδότη κάτοικο Κύπρου με μόνιμη εγκατάσταση στο εξωτερικό.
- ✓ Ολόκληρη απαλλαγή από κέρδη που προκύπτουν από διάθεση τίτλων.

Επιπλέον αφαιρούνται από το εισόδημα των φυσικών προσώπων:

- Όλες οι δωρεές σε φιλανθρωπικά ιδρύματα.
- 20% απαλλαγή από εισπρακτέα ενοίκια.
- Συνδρομές σε επαγγελματικούς συνδέσμους και συντεχνίες.
- Όλη η ζημιά του τρέχοντος και προηγούμενων ετών (www.europa.eu ; www.taxheaven.gr).

3.4.5. Φορολογικό Σύστημα Λουξεμβούργου

Το Λουξεμβούργο υπήρξε ο φορολογικός παράδεισος επιλογής για πολλές εταιρείες και μεγαλοκατοίκους σε όλο τον κόσμο από τη δεκαετία του 1970 έως και σήμερα, εξαιτίας της πολιτικής και οικονομικής σταθερότητάς του και των τεράστιων φορολογικών κινήτρων που παρέχει, ενθαρρύνοντας τις ξένες εταιρείες να μετακομίσουν εκεί. Το φορολογικό σύστημα του Λουξεμβούργου επιτρέπει σε εκατοντάδες εταιρείες του Ηνωμένου Βασιλείου να αποθηκεύουν μαζικά κομμάτια της επιχείρησής τους εκτός των χωρών καταγωγής τους, η οποία κόβει δισεκατομμύρια από τους φόρους.

Ένα σημαντικό γεγονός είναι ότι το Λουξεμβούργο προσελκύει τις μεγαλύτερες εταιρείες από όλο τον κόσμο που ζητούν άσυλο από τη μεγάλη φορολογία των εταιρειών, όπως για παράδειγμα οι Ηνωμένες Πολιτείες όπου ο συντελεστής φορολογίας στο 35% από το 2015, είναι η τρίτη υψηλότερη στον κόσμο, ενώ το Λουξεμβούργο έχει συντελεστή φορολογίας 21%. Εκτός από τους χαμηλούς συντελεστές φόρου εταιρειών, το Λουξεμβούργο επιβαρύνει τις ξένες εταιρείες με εξαιρετικά χαμηλό φορολογικό

συντελεστή για την αποστολή χρημάτων προς και από τη χώρα (ξένα εμβάσματα). Οι εταιρείες που διοχετεύουν κέρδη μέσω του Λουξεμβούργου χρεώνονται γύρω στο 1%. Αυτό αποτελεί τεράστιο κίνητρο για τις μεγάλες εταιρείες που έχουν την ευκαιρία να εξοικονομήσουν δισεκατομμύρια στους λογαριασμούς εταιρικού φόρου μεταφέροντας μετρητά στο Λουξεμβούργο με τόσο χαμηλά ποσοστά.

Παράλληλα, το Λουξεμβούργο προσφέρει μυστικότητα και πλεονεκτική φορολογική νομοθεσία για τις μεγάλες επιχειρήσεις, γι αυτό το λόγο κάποιες πολύ γνωστές εταιρίες όπως είναι η PepsiCo, Inc., η American International Group, Inc. και η Wal-Mart Stores, Inc. Έχουν προβεί στη δημιουργία θυγατρικών και υποκαταστημάτων στο Λουξεμβούργο για τη μείωση των φόρων (www.europa.eu ; www.taxheaven.gr).

3.4.6 Φορολογικό Σύστημα Ισπανίας

Το Ισπανικό Φορολογικό Σύστημα της χώρας ακολουθεί δικό του νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας, ενώ έχει ξεχωριστό οικονομικό σύστημα από την υπόλοιπη δημόσια διοίκηση και αυτονομία στη διαχείριση των χρηματικών πόρων. Παράλληλα, η Ισπανία εδώ και αρκετά χρόνια έχει αναπτύξει ένα αρκετά σωστό Πληροφοριακό σύστημα με διαρκή ανανέωση σε σχέση με την συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών με σκοπό την όσο το δυνατό καλύτερη συμμόρφωση των φορολογούμενων και την αποφυγή φορολογικής απάτης. Η οργανωτική διάρθρωση του φορολογικού συστήματος αποτελείται από ορισμένα τμήματα και λειτουργίες, κάποια από αυτά τα βασικά τμήματα είναι το τμήμα ελέγχου, το τμήμα νομικών υποθέσεων, το τμήμα φορολογικών μελετών, η Διεύθυνση οικονομικών υπηρεσιών κλπ. Γενικότερα το ισπανικό φορολογικό σύστημα αποτελεί ένα άκρως ανταγωνιστικό σύστημα μεταξύ των χωρών της Ευρώπης καθώς διακρίνεται για την πρωτοπορία και την τεχνολογική της δομή.

Η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων αφορά τους κατοίκους της χώρας που μένουν μόνιμα σε αυτή αλλά και αυτούς οι οποίοι για συγκεκριμένους λόγους κατοικούν στην χώρα λιγότερες από 183 ημέρες το έτος. Ο τελικός φόρος που

επιβάλλεται είναι το άθροισμα του φόρου της κεντρικής κυβέρνησης και του φόρου της Αυτόνομης Κοινότητας όπου μένει ο κάθε φορολογούμενος, ενώ στην περίπτωση που κάποια Κοινότητα δεν έχει προχωρήσει σε ειδική συμφωνία με την κεντρική κυβέρνηση, τότε ισχύουν συγκεκριμένα ποσοστά φορολόγησης.

Σύμφωνα με το φορολογικό σύστημα της χώρας όλες οι επιχειρήσεις και γενικά τα νομικά πρόσωπα που στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου εμφανίζουν κέρδη φορολογούνται με την γενική ενιαία κλίμακα που αφορά τα εισοδήματα των νομικών προσώπων. Ο φορολογικός συντελεστής επί των κερδών των επιχειρήσεων είναι 30% ενώ υπάρχουν και οι περιπτώσεις όπου επιχειρήσεις συγκεκριμένων δραστηριοτήτων φορολογούνται με διαφορετικό συντελεστή. Από τα εισοδήματα των επιχειρήσεων αφαιρούνται συνήθως κάποια ποσά-εφόσον υπάρχουν-με σκοπό την μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης όπως το 20% από τις επενδύσεις κερδών, το 5% έως 10% της εκπαίδευσης των υπαλλήλων το 10% με 15% των πράσινων επενδύσεων, το 10% των επενδύσεων σε θέματα πληροφοριακών συστημάτων και internet καθώς και 6000€ μείωση φόρου για την πρόσληψη ΑΜΕΑ. Παράλληλα, σημαντικό είναι ακόμη πως για τις επιχειρήσεις που εμφανίζουν ζημιές ο νόμος ρητά αναφέρει πως αυτές μεταφέρονται σε χρονική περίοδο έως δεκαπέντε ετών.

Σύμφωνα με τις τελευταίες ισχύουσες διατάξεις ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ στην Ισπανία είναι 18% από 16 % που ήταν μέχρι και τα μέσα του 2010 και αφορά το σύνολο σχεδόν των αγαθών και υπηρεσιών, ενώ ο χαμηλός συντελεστής σήμερα είναι 8 % από 7 % μέχρι τα μέσα του 2010 ο οποίος αφορά κυρίως τρόφιμα, νερό, φάρμακα, ξενοδοχεία, εστιατόρια, εσωτερικές μετακινήσεις κ.α., και ακόμη υπάρχει ο συντελεστής 4% που εφαρμόζετε σε συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών όπως ψωμί, αλεύρι, γάλα, τυρί, αυγά, φρούτα, λαχανικά, βιβλία και περιοδικά. Κάποιοι ακόμη φόροι που επιβάλλονται στην Ισπανία είναι οι εισαγωγικοί δασμοί τα διάφορα τέλη χαρτοσήμου, οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης στα αλκοολούχα ποτά, στη μπίρα, το κρασί στα καπνοβιομηχανικά προϊόντα καπνού κ.α.

Όσον αφορά τους τόκους μερισμάτων υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 19% ωστόσο όταν τα μερίσματα καταβάλλονται σε εταιρεία που έχει μετοχικό κεφάλαιο, το

οποίο έχει κριθεί κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους, ίσο ή ανώτερο του 5%, η παρακράτηση φόρου δεν ισχύει. Ο φόρος ακίνητης περιουσίας είναι ο ετήσιος φόρος που κυμαίνεται ανάμεσα στο 0,2% και 2,5% στην αξία της περιουσίας, με τα πρώτα 108182€ να είναι αφορολόγητα ενώ αν αφορά την πρώτη κατοικία το ποσό αυξάνεται σε 150253€. Ο υπολογισμός του φόρου γίνεται επί των ακινήτων που έχει ο φορολογούμενος στην κατοχή του στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους, και κατατίθενται από 1η Ιανουαρίου έως 30 Ιουνίου του επόμενου έτους. Το άθροισμα του φόρου αυτού και του φόρου εισοδήματος δε μπορεί να υπερβαίνει το 60% του φορολογητέου εισοδήματος (www.europa.eu ; www.taxheaven.gr).

3.4.7 Φορολογικό Σύστημα Αυστρίας

Φορολογικός κάτοικος στην Αυστρία θεωρείται το πρόσωπο που διαμένει στην χώρα περισσότερους από έξι μήνες εντός του φορολογικού έτους και φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του, δηλαδή το εισόδημά του που έχει σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η κλίμακα φορολόγησης των εισοδημάτων των φυσικών προσώπων είναι προοδευτική και πιο συγκεκριμένα έως 10.999€ το εισόδημα είναι αφορολόγητο, ενώ υπάρχουν και πρόσθετες φοροαπαλλαγές και μειώσεις φόρους ανάλογα τα προσωπικά χαρακτηριστικά των φορολογούμενων. Ο φόρος παρακρατείται από τον μισθό των εργαζόμενων και αποδίδεται στις φορολογικές αρχές από τον εργοδότη. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό πως οι αυτοαπασχολούμενοι στην Αυστρία φορολογούνται με βάση την ίδια φορολογική κλίμακα όπως με τους μισθωτούς, για τα ακαθάριστα έσοδά τους έπειτα από την αφαίρεση των φόρων και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Ο φορολογικός συντελεστής για τα νομικά πρόσωπα για το 2014 είναι 25%, ενώ ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ είναι 20% (www.europa.eu ; www.taxheaven.gr).

3.4.8 Φορολογικό Σύστημα Βελγίου

Ως φορολογικός κάτοικος Βελγίου θεωρείται όποιος διαμένει στο Βέλγιο για περισσότερους από έξι μήνες και φορολογούνται για το παγκόσμιο εισόδημά τους. Και στο Βέλγιο η φορολογική κλίμακα είναι προοδευτικά αύξουσα για το ακαθάριστο εισόδημα έπειτα από την αφαίρεση των φόρων και των ασφαλιστικών εισφορών, ενώ παράλληλα σημειώνονται σημαντικές φοροαπαλλαγές και εκπτώσεις ανάλογα με την προσωπική κατάσταση των φορολογουμένων αλλά και για κάποιες ειδικές κατηγορίες δαπανών.

Ο φόρος υπολογίζεται μια φορά τον χρόνο με βάση την υποβληθείσα δήλωση αλλά παρόλα αυτά κατά την διάρκεια του έτους οι εργοδότες παρακρατούν ένα ποσοστό του μηνιαίου εισοδήματος για την αντιστάθμιση της φορολογικής επιβάρυνσης. Για την εύρεση του καθαρού φορολογητέου εισοδήματος εφαρμόζονται δύο μέθοδοι στο Βέλγιο: η μέθοδος σταθερού συντελεστή και η μέθοδος της αφαίρεσης των πραγματικών δαπανών από τα ακαθάριστα έσοδα. Ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ στο Βέλγιο είναι 21%, ενώ εφαρμόζονται δύο μειωμένοι: 6% και 12%. Όλες οι εταιρείες, οι φορείς και τα ιδρύματα που ασκούν κερδοσκοπική δραστηριότητα και έχουν έδρα στο Βέλγιο υποχρεούνται να υποβάλλουν μια φορά τον χρόνο δήλωση φορολογίας και φορολογούνται με συντελεστή 33,99% (www.europa.eu).

3.4.9 Φορολογικό Σύστημα Ελλάδας

Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα περιλαμβάνει μια ευρεία κατηγορία φόρων. Ορισμένοι από τους φόρους αυτούς έχουν ως βάση το εισόδημα, άλλοι έχουν την περιουσία ενώ άλλοι έχουν ως βάση τη δαπάνη και κυρίως την καταναλωτική δαπάνη. Οι περισσότεροι φόροι επιβάλλονται υπέρ του κράτους, ορισμένοι υπέρ των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης ενώ άλλοι υπέρ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο βασικότερος από άποψη εσόδων φόρων στη χώρα μας είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας.

Σύμφωνα με στοιχεία από εισηγητικές εκθέσεις που έχουν πραγματοποιηθεί για τον οικονομικό προϋπολογισμό της τελευταίας δεκαετίας, διαπιστώνουμε ότι ο ΦΠΑ αποφέρει το 55% των εσόδων από έμμεσους φόρους και το 1/3 περίπου των συνολικών φορολογικών εσόδων του κράτους. Ακολουθεί ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων που αποφέρει το 46% των εσόδων του κράτους από άμεσους φόρους και το 18 % των συνολικών φορολογικών εσόδων του. Τρίτη πηγή φορολογικών εσόδων αποτελεί ο φόρος υγρών καυσίμων που αποφέρει το 18% περίπου των εσόδων του κράτους από έμμεσους φόρους και το 11% των συνολικών φορολογικών του εσόδων. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι σημαντικά ποσοστά των συνολικών εσόδων αποφέρουν επίσης ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων, ο φόρος καπνοβιομηχανικών προϊόντων και οι λοιποί ειδικοί φόροι κατανάλωσης ενώ η απόδοση των άλλων φόρων είναι σχετικά μικρότερη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο- ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στον παρόν κεφάλαιο γίνεται μια προσπάθεια αποτύπωσης των πηγών φορολόγησης και του μεγέθους των φόρων που έχουν τεθεί στις χώρες της Ε.Ε. από το 2002 έως και το 2016. Τα δεδομένα που παρουσιάζονται συλλέχθηκαν από την βάση δεδομένων που προσφέρεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.europa.eu), ενώ στη συνέχεια έγινε η κατάλληλη επεξεργασία τους μέσω τους εργαλείου του Microsoft Office, Excel ώστε να υπολογισθούν και να εξαχθούν συγκεντρωτικοί πίνακες και διαγράμματα. Οι χώρες που αναλύθηκαν είναι οι ακόλουθες: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μεγάλη Βρετανία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχία, Φιλανδία, Ισλανδία, Νορβηγία. Η ανάλυση παρουσιάζεται στη συνέχεια.

4.1 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Στο παρόν υποκεφάλαιο παρουσιάζονται οι φορολογικοί συντελεστές που ισχύουν σε κάθε χώρα της ΕΕ έως το 2016, ταξινομημένοι ως προς τους συντελεστές που αφορούν φυσικά και νομικά πρόσωπα.

4.1.1 Συντελεστές Φορολογίας Φυσικών προσώπων

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται το εύρος των φορολογικών συντελεστών που εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια στις 28 χώρες της Ε.Ε. αλλά και στην Ισλανδία και Νορβηγία για τα φυσικά πρόσωπα, ενώ παράλληλα στη στήλη των παρατηρήσεων δίνονται τα κριτήρια και το εύρος των εισοδημάτων, βάσει του οποίου καθορίζεται ο φορολογικός συντελεστής. Ακόμη στην εικόνα που ακολουθεί φαίνονται οι ελάχιστες και οι μέγιστες τιμές των συντελεστών φορολόγησης για τα κράτη μέλη (στοιχεία 2016).

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Αυστρία	36,50 % έως 50 %	Αφορολόγητο έως 11.000 ευρώ,
		από 11.000,01 -25.000 ευρώ 36,5%,
		25.000,01 - 60.000 ευρώ 43,21%,
		> 60.000,01 ευρώ 50%
Βέλγιο	25 % έως 50 %	25 %, 30 %, 40 %, 45%,
		50 % (> 37.870 ευρώ)
Βουλγαρία	10%	
Γαλλία	14 % έως 45 %	Αφορολόγητο έως 9.690 ευρώ,
		14 %, 30 %, 41 %, 45 % (>151.956 ευρώ)
Γερμανία	14 % έως 45 %	45 % (> 250.731 ευρώ)
Δανία	Ανώτατος συντελεστής	Αφορολόγητο 4352 ευρώ για φυσικά πρόσωπα κάτω των 18 ετών Γενικό Αφορολόγητο 5781 ευρώ
	51,95 % (χωρίς την εισφορά αγοράς εργασίας και τον φόρο εκκλησίας)	Κρατικός φόρος 8,08 % - 15 % Εισφορά αγοράς εργασίας 8 %
		Φόρος υγείας 4 %
		Τοπικοί φόροι 22,5 % - 27,8 %
		Προαιρετικός φόρος εκκλησίας 0,709 %
Ελλάδα	22 % έως 42 %	Μισθωτή εργασία 22 %, 32 %, 42 %
		Επιχειρ. Δραστ/τητα 26 % - 33 %
		Αγροτικές επιχειρήσεις 13 %
Εσθονία	20%	
Ιρλανδία	20 % και 40%	40% για εισόδημα > 33.800 ευρώ (άγαμος)
Ισπανία	19,50% έως 46%	5 συντελεστές, 46% για > 60.000 ευρώ

Ιταλία	23 % έως 43 %	5 συντελεστές, 43% για > 75.000 ευρώ
Κροατία	12 % έως 40 %	12 %, 25 %, 40 % (> HRK 158.400)
Κύπρος	20 % έως 35 %	Αφορολόγητο 19.500 ευρώ
		20 %, 25 %, 30 %
		35 % (> 60.000 ευρώ)
Λετονία	23%	
Λιθουανία	15%	
Λουξεμβούργο	ανώτατος 40 %	19 συντελεστές από 0 % έως 40 %
		Αφορολόγητο έως 11.264 ευρώ
		40 % (> 100.000 ευρώ)
Μάλτα	15 % έως 35 %	15 %, 25 %, 35 % (> 60.000 ευρώ)
Μεγάλη Βρετανία	20 % έως 45 %	20 %, 40 %,
		45 % (> GBP 150.000)
Ολλανδία	36,50 % έως 52 %	36,50 %, 42 %
		52 % (> 57.585 ευρώ)
Ουγγαρία	16%	
Πολωνία	18 % και 32 %	32 % (> PLN 85.528)
Πορτογαλία	14,50 % έως 48 %	14,5 %, 28,5 %, 37 %, 45 %,
		48 % (> 80.000 ευρώ)
Ρουμανία	16%	
Σλοβακία	19 % και 25 %	25 % εισόδημα > 35.022,32 ευρώ
Σλοβενία	16 % έως 50 %	16 %, 27 %, 41 %
		50 % (> 70.907,20 ευρώ)
Σουηδία	20 % και 25 %	25 % (> SEK 616.100)
		Πλέον τοπικοί φόροι 31,99 % (μέσος όρος)
Τσεχία	15%	
Φιλανδία	6,50 % έως 31,75%	6,50 %, 17,50 %, 21,50 %, 29,75 %
		31,75 % (> 90.000 ευρώ)
		Πλέον τοπικοί φόροι 16,5 % έως 22,5 %
		Διαφορετικό αφορολόγητο για κρατικό και τοπικό φόρο
Ισλανδία	22,86 % έως 31,80 %	22,86 %, 25,30 %, 31,80 %
		Πλέον τοπικοί φόροι 14,44 % (μέσος όρος)
Νορβηγία	27%	

Πίνακας 1: Φορολογικοί συντελεστές φυσικών προσώπων χωρών της Ε.Ε., Πηγή EUROSTAT, 2016

Εικόνα 3: Συντελεστές φορολογίας (ελάχιστοι-μέγιστοι) ανά χώρα

Όπως διαφαίνεται από την προηγούμενη εικόνα, υψηλότερους συντελεστές φορολόγησης των φυσικών προσώπων παρουσιάζουν η Δανία, η Ολλανδία και η Σλοβενία, ενώ ακολουθούν με μικρή διαφορά η Αυστρία, το Βέλγιο, η Πορτογαλία, η Μεγάλη Βρετανία και η Ισπανία. Από την άλλη, οι χώρες με τα τους χαμηλότερους συντελεστές φορολόγησης είναι η Τσεχία, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Κροατία και η Φινλανδία.

Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι ήδη πολλές από αυτές τις χώρες έχουν εξαγγείλει αλλαγές στο φορολογικό τους σύστημα. Κάποιες από αυτές έχουν ήδη θεσμοθετηθεί από 1.1.2016 ενώ κάποιες άλλες ίσχυσαν έως το τέλος του 2017. Η Γερμανία αύξησε ήδη το αφορολόγητο όριο της από 1.1.2016, η Ουγγαρία προχώρησε σε μειώσεις στο αφορολόγητο για οικογένειες με δύο παιδιά, καθώς και μείωση του

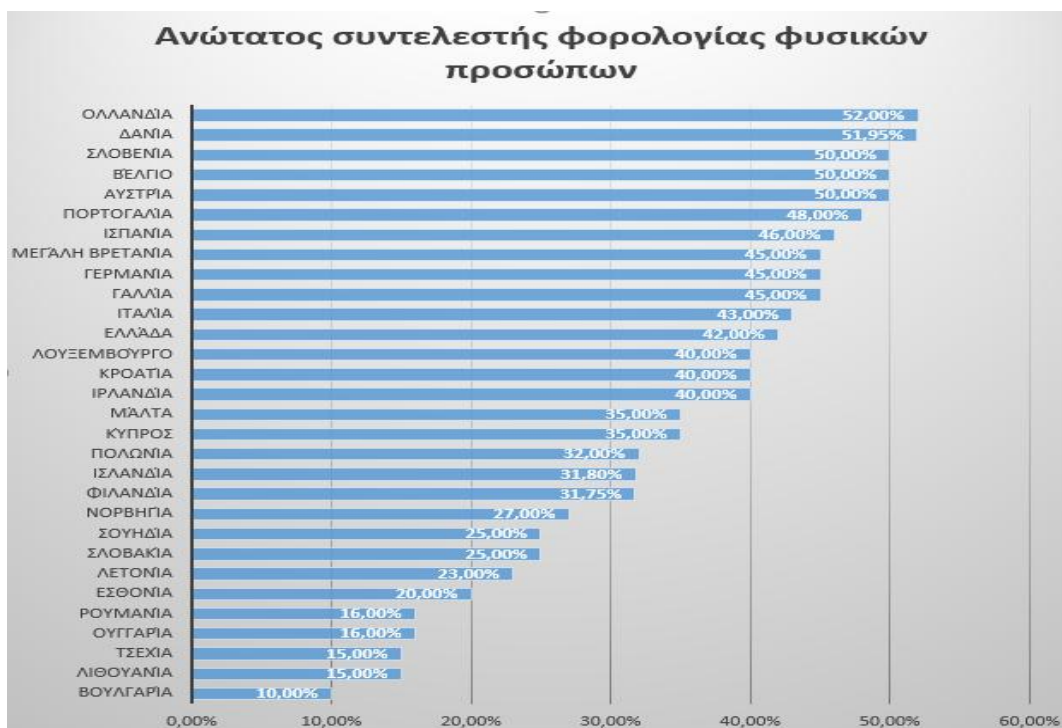
ανώτατου ορίου φορολογίας από 1.1.2016, ενώ η Ρουμανία προχώρησε σε αυξήσεις του ορίου (από 1.1.2016) στο αφορολόγητο των συνταξιούχων. Είναι σημαντικό επίσης να αναφέρουμε ότι σχεδόν όλα τα κράτη προχώρησαν σε σημαντικές αλλαγές στο φορολογικό τους σύστημα κατά την διάρκεια του έτους 2015. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ακόμη ότι η Σουηδία, η Ελλάδα η Μάλτα και η Κύπρος, ήταν οι χώρες με τις λιγότερες αλλαγές στην φορολογία από το 2014 έως το 2016.

Στον ακόλουθο πίνακα δίνονται οι ανώτατοι συντελεστές φορολογίας φυσικών προσώπων για τις 28 χώρες της Ε.Ε, την Ισλανδία και τη Νορβηγία.

Χώρες	Ανώτατος συντελεστής φορολογίας φυσικών προσώπων
Βουλγαρία	10.00%
Λιθουανία	15.00%
Τσεχία	15.00%
Ουγγαρία	16.00%
Ρουμανία	16.00%
Εσθονία	20.00%
Λετονία	23.00%
Σλοβακία	25.00%
Σουηδία	25.00%
Νορβηγία	27.00%
Φιλανδία	31.75%
Ισλανδία	31.80%
Πολωνία	32.00%
Κύπρος	35.00%
Μάλτα	35.00%
Ιρλανδία	40.00%
Κροατία	40.00%
Λουξεμβούργο	40.00%

Ελλάδα	42.00%
Ιταλία	43.00%
Γαλλία	45.00%
Γερμανία	45.00%
Μεγάλη Βρετανία	45.00%
Ισπανία	46.00%
Πορτογαλία	48.00%
Αυστρία	50.00%
Βέλγιο	50.00%
Σλοβενία	50.00%
Δανία	51.95%
Ολλανδία	52.00%

Πίνακας 2: Ανώτατοι συντελεστές φορολόγησης φυσικών προσώπων στις χώρες της ΕΕ

Εικόνα 4: Ανώτατοι συντελεστές φορολογίας φυσικών προσώπων

Επομένως, διαφαίνεται ότι οι χώρες με τους ανώτερους συντελεστές φορολογίας φυσικών προσώπων είναι οι ακόλουθες:

Χώρα	Συντελεστής κλιμακίου	Ποσό (€)
Αυστρία	50.00%	> 60,000
Σλοβενία	50.00%	> 70,907.20
Ολλανδία	52.00%	> 57,585
Βέλγιο	50.00%	> 37,870
Δανία	51.95%	-

Πίνακας 3: Χώρες με τους ανώτερους συντελεστές φορολογίας φυσικών προσώπων

Από τις 30 χώρες της Ε.Ε. (μαζί με Νορβηγία και Ισλανδία) μόνο 5 έχουν συντελεστή 50% και άνω, στα κλιμάκια για την φορολόγηση των εισοδημάτων φυσικών προσώπων.

Όσον αφορά στο αφορολόγητο των φυσικών προσώπων σε κάθε χώρα, συγκροτήθηκε ο ακόλουθος πίνακας, ο οποίος δείχνει τα ποσά σε € όπου συνιστούν το εισόδημα στο οποίο ισχύει το αφορολόγητο.

Χώρες	Ποσό	Λεπτομέρειες
Πολωνία	712.00	
Λετονία	900.00	Προστίθεται 1980 ευρώ για κάθε παιδί και 2820 για τους συνταξιούχους
Σουηδία	1,401.00	
Ιρλανδία	1,650.00	
Εσθονία	1,848.00	
Ολλανδία	2,203.00	
Σλοβενία	3,302.00	Επιπλέον 2436.92 ευρώ για κάθε παιδί το οποίο μειώνεται με κλίμακα ανάλογα με το εισόδημα
Λιθουανία	3,480.00	720 για κάθε παιδί
Σλοβακία	3,803.00	
Πορτογαλία	4,104.00	325 ευρώ για κάθε παιδί
Κροατία	4,108.00	Επιπλέον περίπου 2.000 ευρώ για κάθε παιδί
Ισλανδία	4,306.00	
Νορβηγία	5,345.00	

Ισπανία	5,550.00	Γονείς 3400 συν 2400 για κάθε μ παιδί και μέχρι το ποσό των 4500
Δανία	5,781.00	Αφορολόγητο 4352 ευρώ για φυσικά πρόσωπα κάτω των 18 ετών Γενικό Αφορολόγητο 5781 ευρώ
Βέλγιο	7,090.00	Επιπλέον αφορολόγητο ποσό για παιδιά το οποίο φτάνει τα 430 ανά παιδί
Γερμανία	8,472.00	Υπάρχει και επιπλέον ποσό για κάθε παιδί
Μάλτα	8,500.00	9800 για γονείς
Γαλλία	9,690.00	
Αυστρία	11,000.00	
Λουξεμβούργο	11,264.00	
Μεγάλη Βρετανία	12,893.00	
Φιλανδία	16,500.00	
Κύπρος	19,500.00	
Βουλγαρία		44 ευρώ για κάθε παιδί με ανώτερο τα 134 ευρώ περίπου (600 LEI)
Ελλάδα		Σύστημα έκπτωσης
Ιταλία		Υπάρχει σύστημα έκπτωσης ανάλογα με το εισόδημα και τα παιδιά
Ουγγαρία		2400 για οικογένεια μέχρι δύο παιδιά και 7950 για οικογένεια με τρία παιδιά
Ρουμανία		Σύστημα έκπτωσης
Τσεχία		Έκπτωση 918 ευρώ το οποίο αυξάνει ανάλογα με το εισόδημα και φτάνει μέχρι 3669 ευρώ

Πίνακας 4: Αφορολόγητο φυσικών προσώπων

Κοινό σημείο στην φορολόγηση των κρατών της ευρωζώνης είναι η φορολόγηση των κατοίκων της χώρας για το παγκόσμιο εισόδημά τους, ενώ για τα πρόσωπα που δεν είναι κάτοικοι της χώρας φορολογείται μόνο το εισόδημα που αποκτάται στην συγκεκριμένη χώρα. Επίσης το γεγονός ότι έχουν προχωρήσει σε συμφωνίες προκειμένου να αποφεύγονται φαινόμενα διπλής φορολόγησης κοινό για όλες τις χώρες ώστε να εξυπηρετεί τους φορολογούμενους που αποκτούν και σε άλλη χώρα εισοδήματα. Ωστόσο, αξιοσημείωτο είναι ότι ο τρόπος με τον οποίο καθορίζονται οι φορολογική κάτοικοι σε κάθε χώρα είναι διαφορετικός. Σε κάποιες χώρες, όπως για παράδειγμα στην Αυστρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, κ.α., βασικό κριτήριο έτσι ώστε να θεωρηθεί ένα πρόσωπο ως φορολογικός κάτοικος είναι η διαμονή του στην χώρα περισσότερους από έξι μήνες μέσα σε ένα φορολογικό έτος. Σε άλλες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα στην Ιρλανδία, στην Ισπανία, την Ιταλία, κ.α. προκειμένου να θεωρηθεί κάποιος ως

φορολογικός κάτοικος θα πρέπει να διαμένει στην χώρα κατ' ελάχιστο 183 ημέρες εντός του φορολογικού έτους.

Όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 4) μεταξύ των 19 χωρών με το κοινό νόμισμα (κράτη της Ευρωζώνης) μόλις οι οκτώ από αυτές έχουν στις φορολογικές τους κλίμακες για την φορολόγηση των φυσικών προσώπων θεσπίσει ελάχιστο εισόδημα το οποίο μπορεί να εξαιρεθεί από την φορολογία. Ο Κύπρος είναι η χώρα με το υψηλότερο αφορολόγητο όριο για τα φυσικά πρόσωπα με 19.500€, ενώ υψηλό αφορολόγητο όριο έχει η Φινλανδία με 16.500€ καθώς και το Λουξεμβούργο με 11.265€. Το χαμηλότερο αφορολόγητο εισόδημα έχει η Εσθονία με 1.848€. Όσον αφορά τι υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης είτε έχουν προβεί στη φορολόγηση όλων των εισοδημάτων ανεξαρτήτου ύψους, είτε έχουν θεσπίσει αφορολόγητα όρια υπό κάποιες προϋποθέσεις, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της Ελλάδας όπου δεν υπάρχει αφορολόγητο εισόδημα αλλά ισχύει η μείωση στον φόρο μόνο για εισόδημα έως 9.545,45€ από συντάξεις και μισθωτή εργασία υπό την προϋπόθεση οι φορολογούμενοι να είναι σε θέση να προσκομίζουν αποδείξεις αγοράς ορισμένων αγαθών ή υπηρεσιών που καλύπτουν τουλάχιστον το 10% του φορολογητέου εισοδήματός τους.

4.1.2 Συντελεστές Φορολογίας Νομικών προσώπων

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι συντελεστές φορολογίας για τα νομικά πρόσωπα, όπως αυτοί ισχύουν στις 30 χώρες της Ε.Ε. Οι συντελεστές παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα, ενώ δίνονται και οι ανάλογοι συντελεστές οι οποίοι αφορούν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν άλλη φορολογική μεταχείριση σε ορισμένα κράτη μέλη.

ΧΩΡΑ	Συντελεστής	ΜμΕ	Παρατηρήσεις
Αυστρία	25%	--	
Βέλγιο	33%	24,98%	
		'	
		31,93%	
		'	
		35,54%	

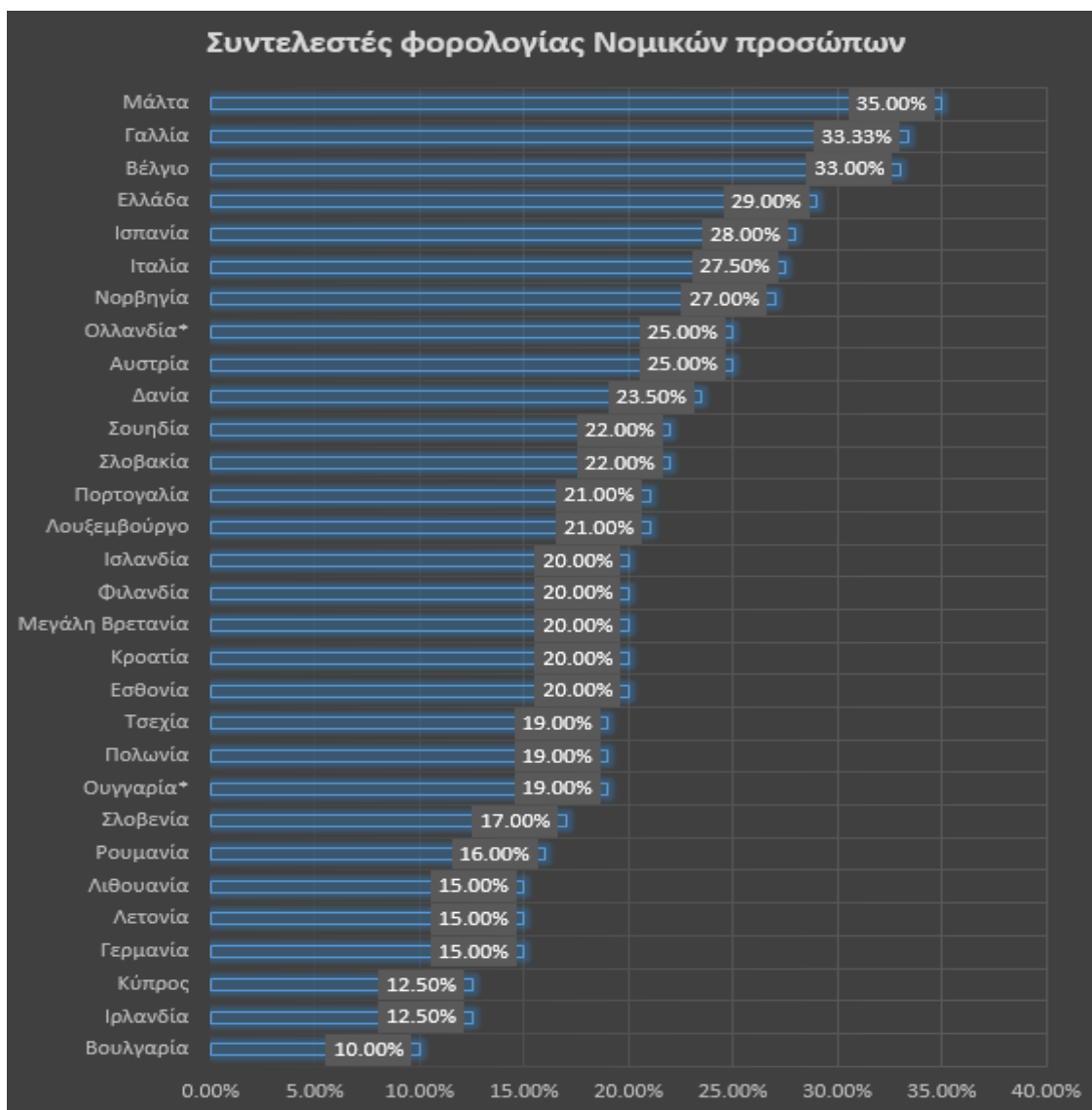
Βουλγαρία	10%	--	
Γαλλία	33,33 %	15%	
Γερμανία	15%		
Δανία	23,50 %		
Ελλάδα	29%		
Εσθονία	20%		
Ιρλανδία	12,5 %		
Ισπανία	28%	25%	
Ιταλία	27,50 %		
Κροατία	20%		
Κύπρος	12,50 %		
Λετονία	15%	9%	
Λιθουανία	15%	5%	
Λουξεμβούργο	21%		
Μάλτα	35%		
Μεγάλη Βρετανία	20%	20%	
Ολλανδία	20 % και 25 %		25 % (> 200.000 ευρώ)
Ουγγαρία	19%	16%	19% > 1.609.889,93 - 10% < 1.609.889,93 ευρώ
Πολωνία	19%		
Πορτογαλία	21%	17%	
Ρουμανία	16%		
Σλοβακία	22%		
Σλοβενία	17%		
Σουηδία	22%		
Τσεχία	19%		
Φιλανδία	20%		
Ισλανδία	20%		

Πίνακας 5: Συντελεστές Φορολόγησης νομικών προσώπων, πηγή Eurostat

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ο ακόλουθος πίνακας και εικόνα, οι οποίοι δείχνουν τις χώρες ταξινομημένες με βάση τους συντελεστές φορολόγησης (με αύξουσα κλίμακα).

ΧΩΡΑ	Συντελεστής φορολόγησης νομικών προσώπων
Βουλγαρία	10,00%
Ιρλανδία	12,50%
Κύπρος	12,50%
Γερμανία	15,00%
Λετονία	15,00%
Λιθουανία	15,00%
Ρουμανία	16,00%
Σλοβενία	17,00%
Ουγγαρία	19,00%
Πολωνία	19,00%
Τσεχία	19,00%
Εσθονία	20,00%
Κροατία	20,00%
Μεγάλη Βρετανία	20,00%
Φιλανδία	20,00%
Ισλανδία	20,00%
Λουξεμβούργο	21,00%
Πορτογαλία	21,00%
Σλοβακία	22,00%
Σουηδία	22,00%
Δανία	23,50%
Αυστρία	25,00%
Ολλανδία	25,00%
Νορβηγία	27,00%
Ιταλία	27,50%
Ισπανία	28,00%
Ελλάδα	29,00%
Βέλγιο	33,00%
Γαλλία	33,33%
Μάλτα	35,00%

Πίνακας 6: Συντελεστές Φορολόγησης νομικών προσώπων, με αύξουσα σειρά

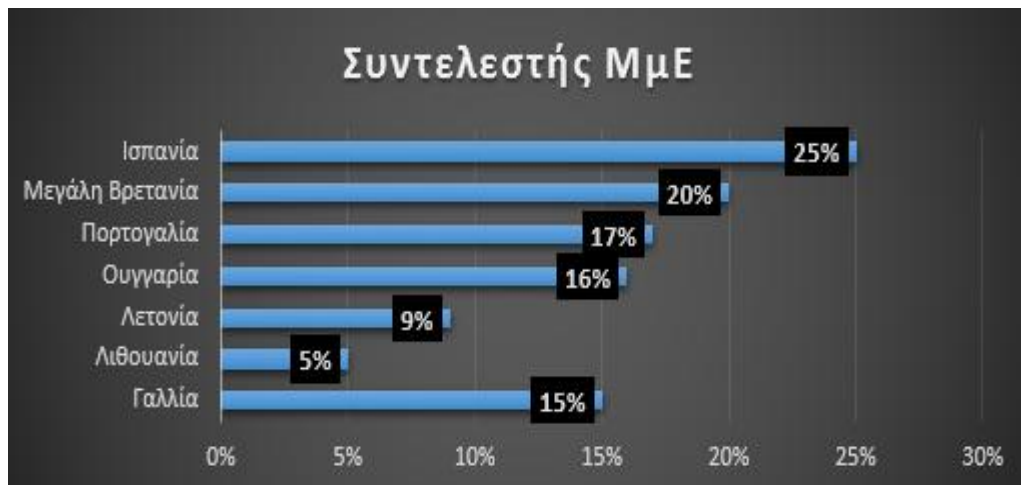
Εικόνα 5: Συντελεστές φορολόγησης νομικών προσώπων (με αύξουσα σειρά)

Από τα δεδομένα, προκύπτει ότι η Μάλτα, η Γαλλία, το Βέλγιο, η Ελλάδα και η Ισπανία είναι οι χώρες με τους υψηλότερους συντελεστές φορολόγησης νομικών προσώπων, με τον ενιαίο συντελεστή να λαμβάνει τιμές από 28% έως 35%. Στον αντίποδα, οι χώρες που σημειώνουν συντελεστές από 15% και κάτω είναι η Λιθουανία, η Λετονία και η Γερμανία (15%), η Κύπρος και η Ιρλανδία (12,5%) και η Βουλγαρία η οποία παρουσιάζει τον χαμηλότερο συντελεστή (10 %).

Όπως προαναφέρθηκε, διαφορετικούς συντελεστές έχουν προβλέψει ορισμένα κράτη μέλη για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν μόνο οι κάτωθι χώρες. Συγκεκριμένα:

ΧΩΡΑ	Συντελεστής φορολόγησης ΜμΕ
Γαλλία	15%
Λιθουανία	5%
Λετονία	9%
Ουγγαρία	16%
Πορτογαλία	17%
Μεγάλη Βρετανία	20%
Ισπανία	25%

Πίνακας 7: Συντελεστές Φορολόγησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Εικόνα 6: Συντελεστές φορολόγησης ΜμΕ

Σε αυτό το σημείο, πρέπει να δοθεί ο ορισμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, όπως αυτός έχει δοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (www.europa.eu). «Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος

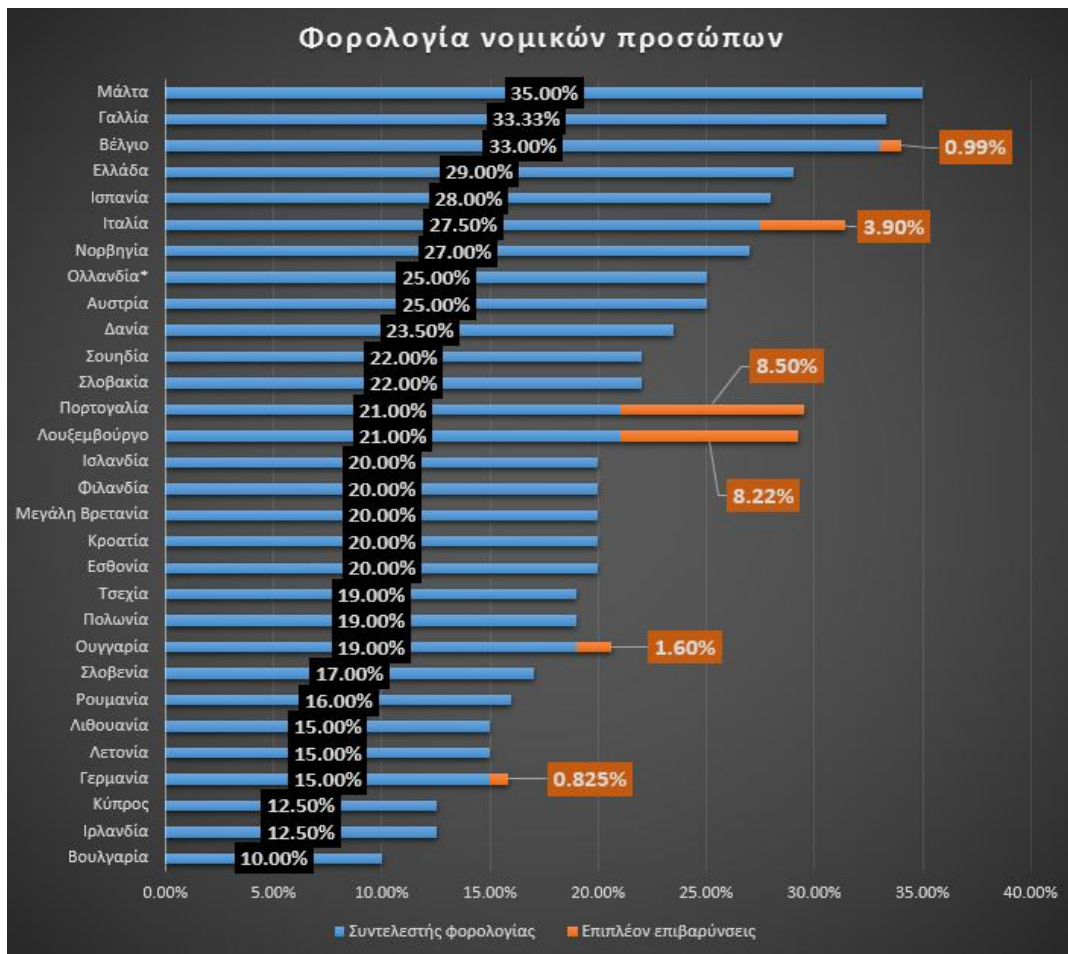
εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016).

Παράλληλα, πρέπει να σημειωθεί ότι τα νομικά πρόσωπα εκτός από τον βασικό συντελεστή για την φορολογία νομικών προσώπων, σε ορισμένες χώρες επιβάλλονται και άλλοι πρόσθετοι φόροι. Κατά συνέπεια ο πραγματικός συντελεστής φορολόγησης νομικών προσώπων αυξάνεται όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα.

ΧΩΡΑ	Συντελεστής	(CIT) Ανώτατος Συντελεστής με Λοιπές επιβαρύνσεις
Βουλγαρία	10.00%	
Ιρλανδία	12.50%	
Κύπρος	12.50%	
Γερμανία	15.00%	15.83%
Λετονία	15.00%	
Λιθουανία	15.00%	
Ρουμανία	16.00%	
Σλοβενία	17.00%	
Ουγγαρία	19.00%	20.60%
Πολωνία	19.00%	
Τσεχία	19.00%	
Εσθονία	20.00%	
Κροατία	20.00%	
Μεγάλη Βρετανία	20.00%	
Φιλανδία	20.00%	
Ισλανδία	20.00%	
Λουξεμβούργο	21.00%	29.22%
Πορτογαλία	21.00%	29.50%
Σλοβακία	22.00%	
Σουηδία	22.00%	
Δανία	23.50%	
Αυστρία	25.00%	
Ολλανδία	25.00%	
Νορβηγία	27.00%	
Ιταλία	27.50%	31.40%
Ισπανία	28.00%	
Ελλάδα	29.00%	

Βέλγιο	33.00%	33.99%
Γαλλία	33.33%	
Μάλτα	35.00%	

Πίνακας 8:Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης με λοιπές επιβαρύνσεις

Εικόνα 7 :Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης νομικών προσώπων με λοιπές επιβαρύνσεις

Συγκεκριμένα, οι λοιπές επιβαρύνσεις στις 6 χώρες που παρατηρούμε διαφορές μπορούν να ταξινομηθούν ως ακολούθως:

Λουξεμβούργο Φόρος κεντρικής κυβέρνησης 7% και τοπικός φόρος 6.25%

Βέλγιο	Φόρος κεντρικής κυβέρνησης 3%
Πορτογαλία	Φόρος κεντρικής κυβέρνησης 7% και τοπικός φόρος 1,5%
Ουγγαρία	Τοπικός φόρος μέγιστο 2% στο καθαρό κέρδος
Γερμανία	Φόρος κεντρικής κυβέρνησης 0.825%
Ιταλία	Ο ανώτατος συντελεστής φτάνει το 31.4 % εάν προστεθεί επιβάρυνση (3.90 %). Η επιβάρυνση αυτή είναι τοπικός φόρος που επιβάλλεται σε μια ευρύτερη φορολογική βάση. Το παραπάνω ποσοστό μπορεί να είναι διαφορετικό από περιοχή σε περιοχή.

Στη συνέχεια δίνονται οι συντελεστές φορολόγησης για τα μερίσματα που λαμβάνουν νομικά πρόσωπα.

ΧΩΡΑ	Συντελεστής παρακράτησης	Παρατηρήσεις
Αυστρία	25%	
Βέλγιο	25%	Μερικές εξαιρέσεις π.χ. 15 % για εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητα που επενδύουν σε «κατοικίες»
Βουλγαρία	5%	
Γαλλία	21%	
Γερμανία	25%	
Δανία	27%	42 % για > DKK 49.899 (6.687 ευρώ περίπου)
Ελλάδα	10%	
Εσθονία		Περιλαμβάνεται στο παγκόσμιο εισόδημα που φορολογείται με 20%
Ιρλανδία	20%	
Ισπανία	20%	
Ιταλία	26%	Το μέρισμα από εισηγμένες υπόκειται στον Φ.Ε. ΦΠ σε ποσοστό 49,72% (το 50,28% απαλλάσσεται)
Κροατία	12%	
Κύπρος	17%	

Λετονία	10%	
Λιθουανία	15%	Συγκεκριμένες απαλλαγές
Λουξεμβούργο	15%	
Μάλτα	35%	
Μεγάλη Βρετανία	10%	Προοδευτικός συντελεστής
	37,50 %	
	και 42,50 %	
Ολλανδία	15%	
Ουγγαρία	16%	
Πολωνία	19%	
Πορτογαλία	28%	
Ρουμανία	16%	
Σλοβακία	--	
Σλοβενία	25%	
Σουηδία		Περιλαμβάνεται στο εισόδημα από κεφάλαιο που φορολογείται με 30%
Τσεχία	15%	
Φιλανδία	7,50 % έως 27 %	7, 5 % για μη εισηγμένες,
		25,50 % για εισηγμένες ,
		27 % για μερίσματα > 150.000 ευρώ
Ισλανδία	20%	
Νορβηγία	27%	

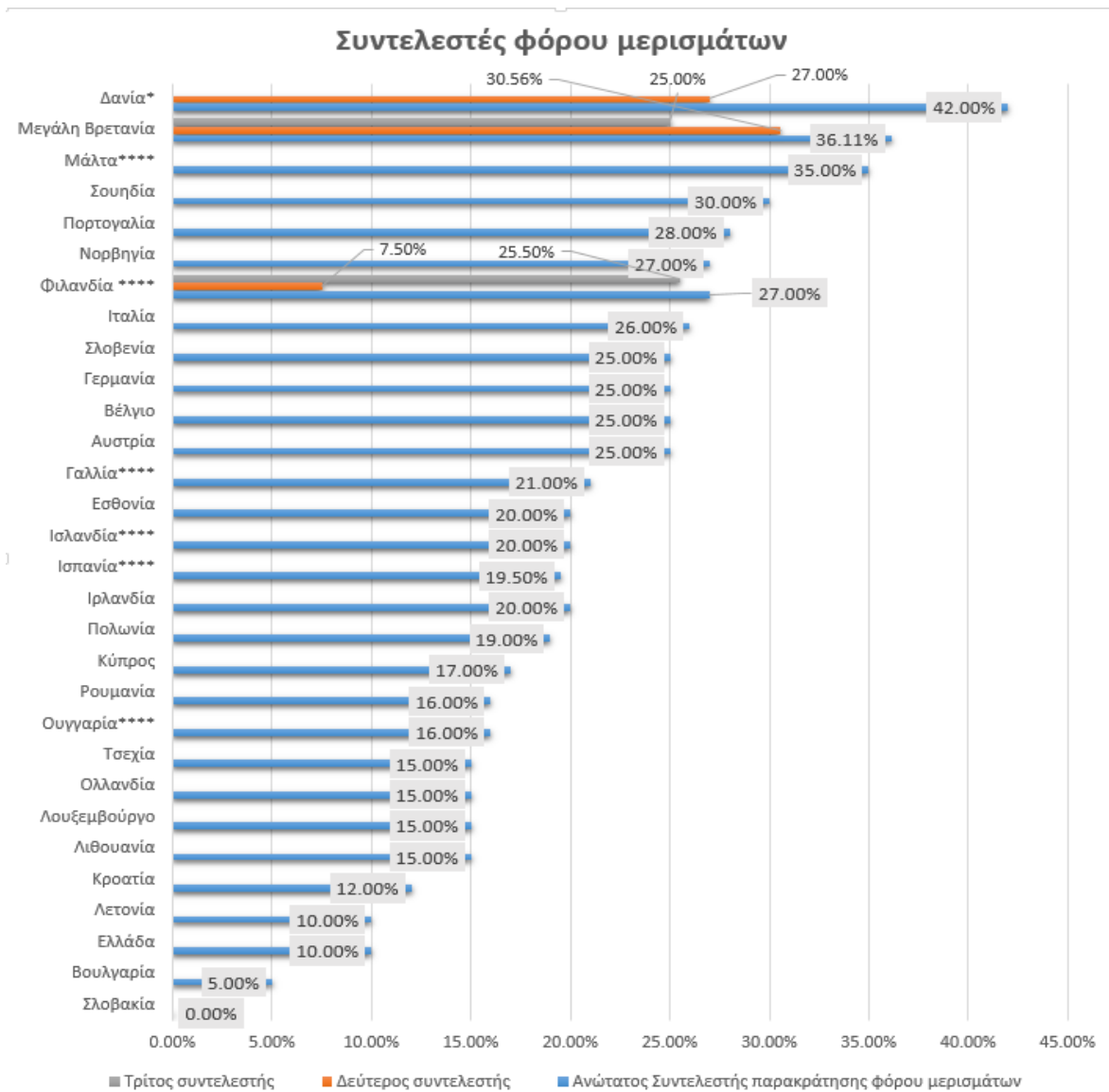
Πίνακας 9: Συντελεστές Φορολόγησης μερισμάτων, Πηγή Eurostat

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ο ακόλουθος πίνακας και εικόνα, οι οποίοι δείχνουν τις χώρες ταξινομημένες με βάση τους ανώτερους συντελεστές φορολόγησης μερισμάτων (με αύξουσα κλίμακα).

ΧΩΡΑ	Ανώτατος Συντελεστής παρακράτησης φόρου μερισμάτων
Σλοβακία	0.00%
Βουλγαρία	5.00%
Ελλάδα	10.00%
Λετονία	10.00%
Κροατία	12.00%
Λιθουανία	15.00%
Λουξεμβούργο	15.00%

Ολλανδία	15.00%
Τσεχία	15.00%
Ουγγαρία	16.00%
Ρουμανία	16.00%
Κύπρος	17.00%
Πολωνία	19.00%
Ιρλανδία	20.00%
Ισπανία	19.50%
Ισλανδία	20.00%
Εσθονία	20.00%
Γαλλία	21.00%
Αυστρία	25.00%
Βέλγιο	25.00%
Γερμανία	25.00%
Σλοβενία	25.00%
Ιταλία	26.00%
Φιλανδία	27.00%
Νορβηγία	27.00%
Πορτογαλία	28.00%
Σουηδία	30.00%
Μάλτα	35.00%
Μεγάλη Βρετανία	36.11%
Δανία	42.00%

Πίνακας 10: Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης μερισμάτων (με αύξουσα σειρά), Πηγή Eurostat

Εικόνα 8: Ανώτατοι Συντελεστές Φορολόγησης μερισμάτων (με αύξουσα σειρά)

Από τα δεδομένα, προκύπτει ότι η Δανία, η Μεγάλη Βρετανία, η Μάλτα και η Σουηδία είναι οι χώρες με τους υψηλότερους συντελεστές φορολόγησης νομικών προσώπων, με τον συντελεστή να λαμβάνει τιμές πάνω από 30%. Στον αντίποδα, οι χώρες που σημειώνουν συντελεστές από 15% και κάτω είναι η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Ολλανδία και η Τσεχία (15%), η Κροατία (12 %) η Λετονία και η

Ελλάδα (10%), Βουλγαρία (μόλις 5%), ενώ η Σλοβακία παρουσιάζει μηδενικό συντελεστή.

4.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΑΝΑ ΧΩΡΑ

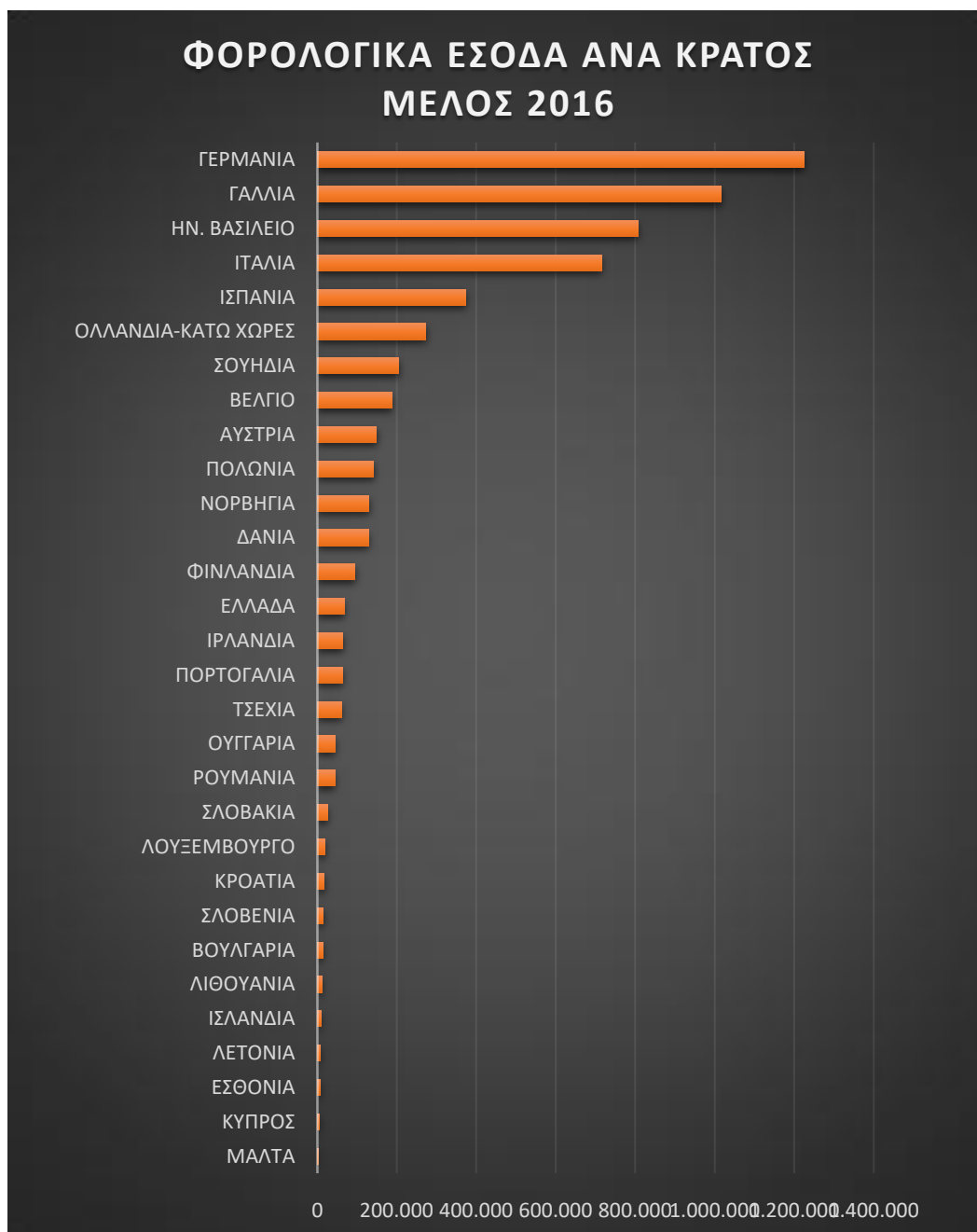
Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα φορολογικά έσοδα που έλαβαν τα 30 υπό μελέτη κράτη μέλη (τα ποσά σε ευρώ) για το έτος 2016 ταξινομημένα με αύξουσα σειρά.

ΜΑΛΤΑ	3.243
ΚΥΠΡΟΣ	6.085
ΕΣΘΟΝΙΑ	7.272
ΛΕΤΟΝΙΑ	7.772
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	9.456
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	11.532
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	13.941
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	14.794
ΚΡΟΑΤΙΑ	17.521
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	20.291
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	26.140
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	43.927
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	44.748
ΤΣΕΧΙΑ	61.335
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	63.648
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	64.187
ΕΛΛΑΔΑ	67.665
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	95.154

ΔΑΝΙΑ	128.802
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	130.511
ΠΟΛΩΝΙΑ	142.239
ΑΥΣΤΡΙΑ	149.273
ΒΕΛΓΙΟ	187.754
ΣΟΥΗΔΙΑ	204.961
ΟΛΛΑΝΔΙΑ-ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	272.972
ΙΣΠΑΝΙΑ	372.817
ΙΤΑΛΙΑ	715.593
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	806.646
ΓΑΛΛΙΑ	1.016.412
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1.224.797

Πίνακας 11: Φορολογικά έσοδα για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016

Από τα παραπάνω στοιχεία διαφαίνεται ότι οι χώρες που λαμβάνουν τα μεγαλύτερα φορολογικά έσοδα σε ποσά ευρώ είναι η Γερμανία και η Γαλλία, ενώ ακολουθεί το Ηνωμένο Βασίλειο και Ιταλία. Τα χαμηλότερα φορολογικά έσοδα παρουσιάζει η Μάλτα (μόλις 3243 €), ενώ η Ελλάδα για το έτος 2016 σημείωσε φορολογικά έσοδα της τάξης των 67.665€.

Εικόνα 9: Φορολογικά έσοδα για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016 (με φθίνουσα σειρά)

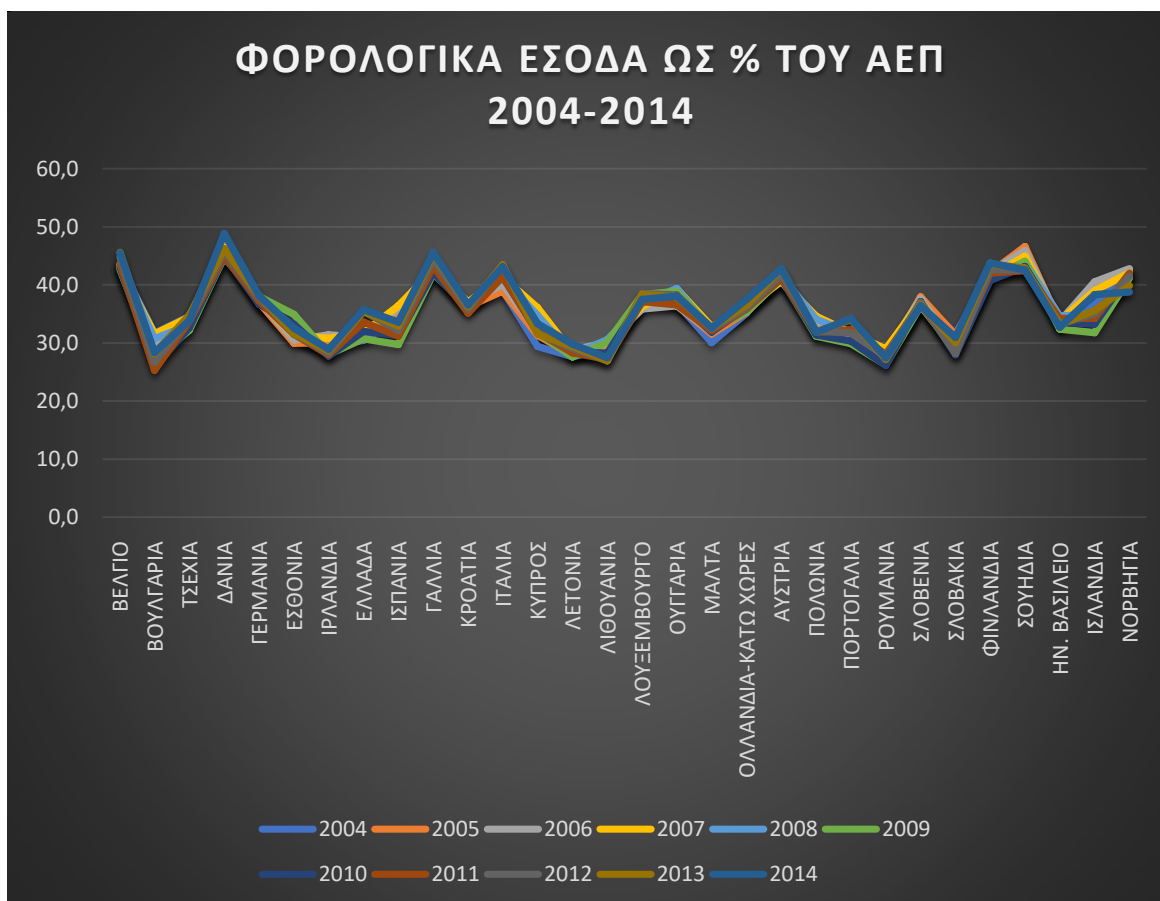
4.3 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΑΕΠ (%) ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα φορολογικά έσοδα ως μέρος του ΑΕΠ για κάθε κράτος μέλος για τη χρονική περίοδο από το 2004 έως το 2014 συγκεντρωτικά.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΒΕΛΓΙΟ	43,6	43,5	43,3	43,0	43,6	42,7	43,1	43,7	44,8	45,6	45,5
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	31,7	30,5	29,9	31,6	30,7	27,2	26,0	25,3	26,7	28,2	28,4
ΤΣΕΧΙΑ	34,6	34,3	33,9	34,5	33,2	32,2	32,7	33,8	34,2	34,8	33,9
ΔΑΝΙΑ	46,4	48,0	46,5	46,4	44,8	45,0	45,0	45,0	45,8	46,3	48,9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	37,0	37,0	37,3	37,4	37,7	38,0	36,7	37,2	37,8	38,2	38,2
ΕΣΘΟΝΙΑ	31,2	30,0	30,5	31,3	31,4	34,9	33,3	31,5	31,7	31,6	32,6
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	29,6	30,0	31,4	30,8	29,0	28,1	27,8	28,0	28,3	28,7	29,0
ΕΛΛΑΔΑ	30,5	31,9	31,0	31,8	31,8	30,8	32,0	33,6	35,5	35,5	35,7
ΙΣΠΑΝΙΑ	34,1	35,2	36,0	36,4	32,2	29,8	31,3	31,2	32,2	33,0	33,6
ΓΑΛΛΙΑ	42,1	42,7	43,1	42,6	42,5	41,9	42,1	43,3	44,5	45,3	45,6
ΚΡΟΑΤΙΑ	36,4	36,2	36,8	37,1	36,8	36,4	35,9	35,2	35,9	36,4	36,6
ΙΤΑΛΙΑ	39,1	38,9	40,1	41,4	41,2	41,7	41,5	41,5	43,5	43,5	43,2
ΚΥΠΡΟΣ	29,5	31,4	32,1	36,1	34,8	31,8	31,9	31,9	31,6	31,6	33,4
ΛΕΤΟΝΙΑ	27,7	27,9	28,7	28,3	28,0	27,6	28,5	28,4	29,1	29,4	29,8
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	29,0	29,2	30,1	30,0	30,6	30,2	28,3	27,2	27,0	27,0	27,5
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	36,7	37,9	35,9	36,3	36,8	38,4	37,6	37,2	38,5	38,4	37,5
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	36,9	36,5	36,4	39,4	39,4	38,9	37,2	36,6	38,3	37,9	38,1
ΜΑΛΤΑ	30,1	31,6	32,0	32,8	32,1	32,4	31,9	32,2	32,4	32,7	32,6
ΟΛΛΑΝΔΙΑ-ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	35,2	35,4	36,4	36,0	36,4	35,4	36,1	35,9	36,0	36,5	37,5
ΑΥΣΤΡΙΑ	42,2	41,2	40,6	40,7	41,5	41,1	41,1	41,2	41,9	42,7	42,8
ΠΟΛΩΝΙΑ	31,9	33,0	33,6	34,6	34,1	31,2	31,4	31,8	32,1	31,9	31,9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	30,1	30,8	31,3	31,8	31,7	29,9	30,4	32,3	31,8	34,1	34,2

ΡΟΥΜΑΝΙΑ	27,2	27,7	28,4	29,0	27,6	26,3	26,2	28,1	27,7	27,2	27,5
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	37,4	38,0	37,6	37,1	36,6	36,4	37,1	36,7	37,1	36,7	36,4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	31,6	31,3	29,2	29,1	29,0	28,8	28,0	28,5	28,2	30,1	31,0
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	41,8	42,1	42,2	41,5	41,2	40,9	40,8	42,0	42,7	43,6	43,8
ΣΟΥΗΔΙΑ	45,6	46,6	46,0	45,0	44,0	44,1	43,2	42,5	42,6	42,9	42,6
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	33,1	33,5	33,7	33,8	34,7	32,4	33,5	34,2	33,3	33,2	32,7
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	36,6	39,7	40,6	39,0	35,1	31,8	33,3	34,3	35,0	35,6	38,3
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	42,3	42,6	42,8	42,1	41,4	41,2	41,9	42,0	41,5	39,9	38,8

Πίνακας 12: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για τη χρονική περίοδο 2004-2014

Εικόνα 10: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το χρονικό διάστημα 2004-2014

Για το έτος 2015, τα ποσοστά ήταν τα ακόλουθα:

	2015
ΒΕΛΓΙΟ	45,2
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	29,1
ΤΣΕΧΙΑ	34,0
ΔΑΝΙΑ	46,5
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	38,4
ΕΣΘΟΝΙΑ	33,7
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	23,4
ΕΛΛΑΔΑ	36,6
ΙΣΠΑΝΙΑ	33,7
ΓΑΛΛΙΑ	45,6
ΚΡΟΑΤΙΑ	37,1
ΙΤΑΛΙΑ	43,0
ΚΥΠΡΟΣ	33,2
ΛΕΤΟΝΙΑ	30,1
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	28,9
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	37,2
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	38,8
ΜΑΛΤΑ	32,1
ΟΛΛΑΝΔΙΑ-ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	37,4
ΑΥΣΤΡΙΑ	43,2
ΠΟΛΩΝΙΑ	32,4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	34,4
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	28,0
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	36,6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	32,1
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	43,9

ΣΟΥΗΔΙΑ	43,1
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	33,1
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	36,4
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	38,4

Πίνακας 13: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2015

Εικόνα 11: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2015

Για το έτος 2016, τα ποσοστά ήταν τα ακόλουθα:

	2016
ΒΕΛΓΙΟ	44,4
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	29,0
ΤΣΕΧΙΑ	34,7
ΔΑΝΙΑ	46,4

ΓΕΡΜΑΝΙΑ	39,0
ΕΣΘΟΝΙΑ	34,5
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	23,3
ΕΛΛΑΔΑ	38,8
ΙΣΠΑΝΙΑ	33,3
ΓΑΛΛΙΑ	45,6
ΚΡΟΑΤΙΑ	37,8
ΙΤΑΛΙΑ	42,6
ΚΥΠΡΟΣ	33,6
ΛΕΤΟΝΙΑ	31,2
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	29,8
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	38,3
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	39,3
ΜΑΛΤΑ	32,7
ΟΛΛΑΝΔΙΑ-ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	38,8
ΑΥΣΤΡΙΑ	42,3
ΠΟΛΩΝΙΑ	33,4
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	34,4
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	25,9
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	36,6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	32,2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	44,1
ΣΟΥΗΔΙΑ	44,1
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	33,7
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	51,6
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	38,9

Πίνακας 14: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016

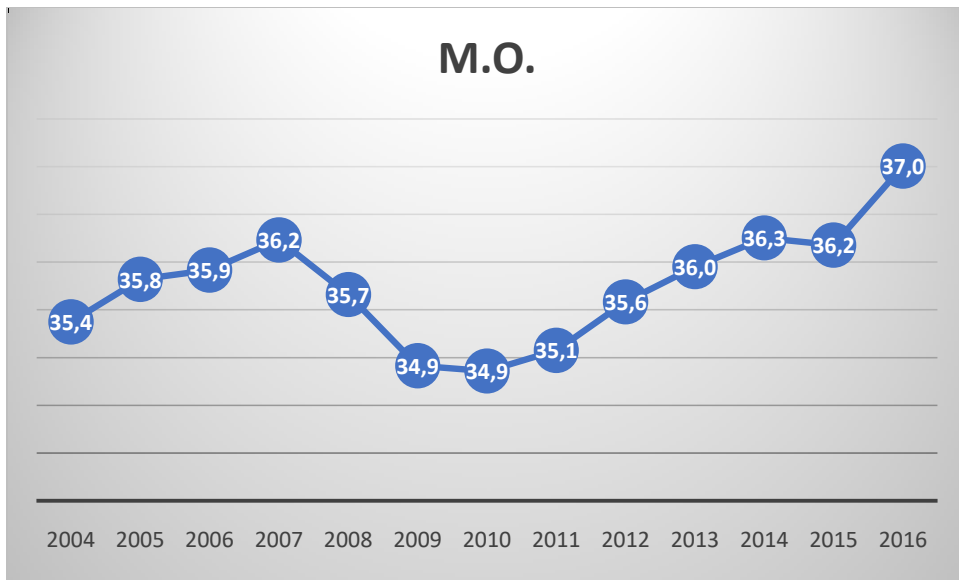

Εικόνα 12: Φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη της ΕΕ για το έτος 2016

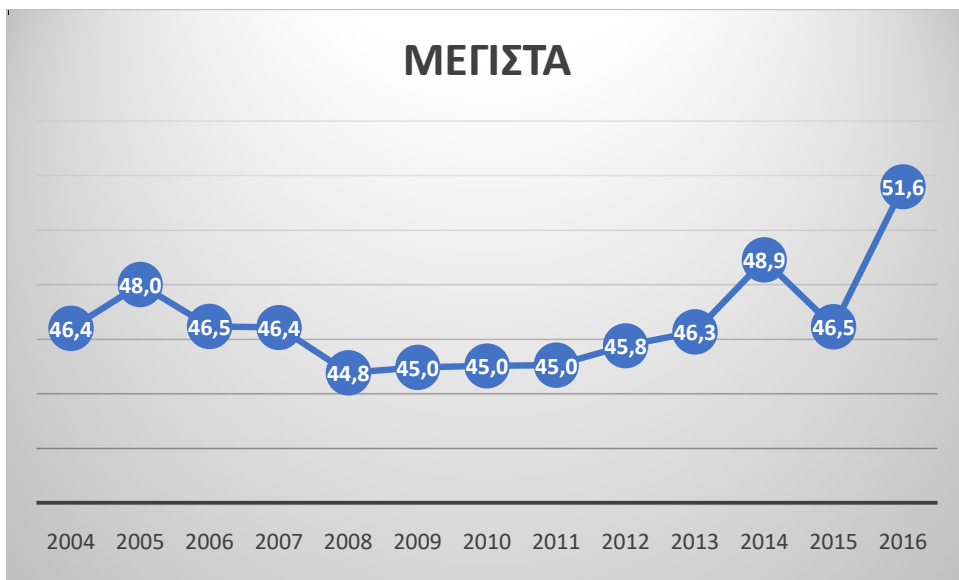
Εφόσον αναλύθηκαν τα ποσοστά για τα έτη 2004-2016, υπολογίστηκαν τα υψηλότερα και τα χαμηλότερα ποσοστά, ενώ παράλληλα υπολογίστηκε και ο μέσος όρος φορολογικών εσόδων ως ποσοστού του ΑΕΠ για κάθε έτος και για τις 30 χώρες. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΜΕΓΙΣΤΟ	46,4	48,0	46,5	46,4	44,8	45,0	45,0	45,0	45,8	46,3	48,9	46,5	51,6
ΕΛΑΧΙΣΤΟ	27,2	27,7	28,4	28,3	27,6	26,3	26,0	25,3	26,7	27,0	27,5	23,4	23,3
Μ.Ο.	35,4	35,8	35,9	36,2	35,7	34,9	34,9	35,1	35,6	36,0	36,3	36,2	37,0

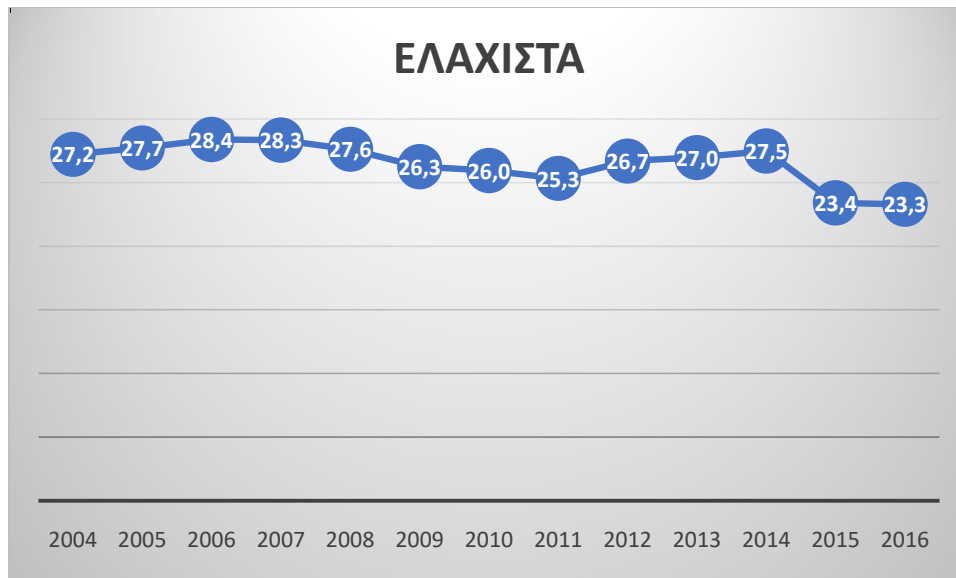
Πίνακας 15: Συγκριτική ανάλυση (φορολογικά έσοδα ως ποσοστού του ΑΕΠ)

Εικόνα 13: Μ.Ο. φορολογικών εσόδων ως ποσοστού του ΑΕΠ

Εικόνα 14: Μέγιστα φορολογικά έσοδα ως ποσοστού του ΑΕΠ

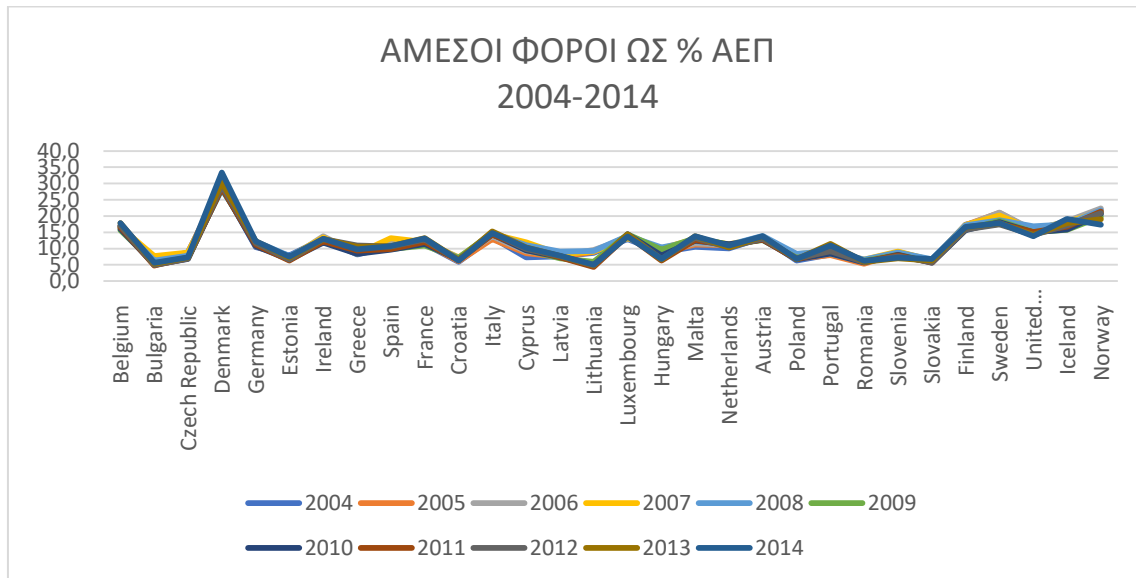
Εικόνα 15: Ελάχιστα φορολογικά έσοδα ως ποσοστού του ΑΕΠ

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την τελευταία ανάλυση, υποδεικνύουν ότι τα μέσα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ για όλη τη χρονική περίοδο από το 2004 έως και το 2016 κυμαίνονταν κατά μέσο όρο γύρω από το 34 με 37% για όλες τις χώρες της Ε.Ε. Παρατηρούμε ακόμη ότι μέχρι και το 2015 υψηλότερο ποσοστό παρουσιάζει η Δανία, ενώ το 2016 το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζει η Ισλανδία (αγγίζει το 51,6% του συνολικού ΑΕΠ). Παράλληλα, για τα έτη 2004-2006 και 2008-2009 χαμηλότερο ποσοστό παρουσιάζει η Ρουμανία, ενώ για το έτος 2007 η Λετονία, για τα έτη 2014-2015 η Λετονία, για το 2015 Εσθονία και για το 2016 η Ιρλανδία.

4.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ΑΜΕΣΟΙ-ΕΜΜΕΣΟΙ) ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

4.3.1 Άμεσοι Φόροι

Περίοδος 2004-2014

Εικόνα 16: Άμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2004-2014

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2015

	2015
ΒΕΛΓΙΟ	17,6
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	5,7
ΤΣΕΧΙΑ	7,2
ΔΑΝΙΑ	30,9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	12,4
ΕΣΘΟΝΙΑ	7,9
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	10,8
ΕΛΛΑΔΑ	9,8
ΙΣΠΑΝΙΑ	10,7
ΓΑΛΛΙΑ	13,1

ΚΡΟΑΤΙΑ	6,1
ΙΤΑΛΙΑ	14,8
ΚΥΠΡΟΣ	9,9
ΛΕΤΟΝΙΑ	7,9
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	5,4
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	14,5
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7,0
ΜΑΛΤΑ	13,5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ-ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	11,7
ΑΥΣΤΡΙΑ	14,2
ΠΟΛΩΝΙΑ	6,9
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	10,9
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	6,6
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	7,2
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	7,3
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	16,9
ΣΟΥΗΔΙΑ	18,4
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	14,0
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	17,8
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	16,0

Πίνακας 16: Ποσοστά άμεσων φόρων για το 2015

Εικόνα 17: Άμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2015

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2016

	2016
ΒΕΛΓΙΟ	17,1
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	5,6
ΤΣΕΧΙΑ	7,6
ΔΑΝΙΑ	30,2
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	12,9
ΕΣΘΟΝΙΑ	7,7
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	10,7
ΕΛΛΑΔΑ	10,4
ΙΣΠΑΝΙΑ	10,5
ΓΑΛΛΙΑ	13,0
ΚΡΟΑΤΙΑ	6,6

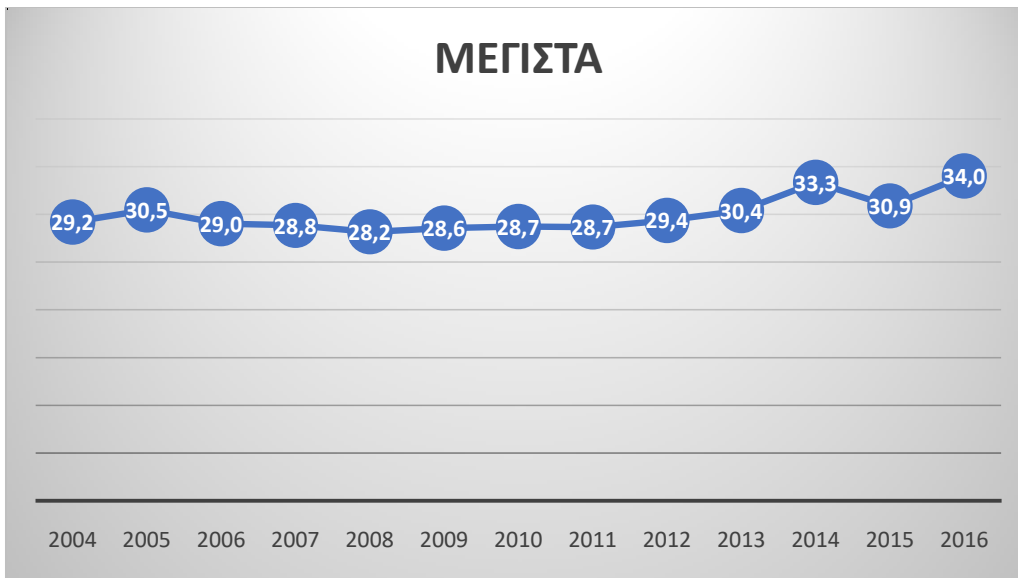
ΙΤΑΛΙΑ	15,1
ΚΥΠΡΟΣ	9,7
ΛΕΤΟΝΙΑ	8,4
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	5,7
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	15,3
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7,5
ΜΑΛΤΑ	14,1
ΟΛΛΑΝΔΙΑ-ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	11,9
ΑΥΣΤΡΙΑ	13,0
ΠΟΛΩΝΙΑ	7,1
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	10,3
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	6,5
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	7,4
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	7,3
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	16,8
ΣΟΥΗΔΙΑ	18,8
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	14,4
ΙΣΛΑΝΔΙΑ	34,0
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	15,7

Πίνακας 17: Ποσοστά άμεσων φόρων για το 2016

Εικόνα 18: Άμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2016

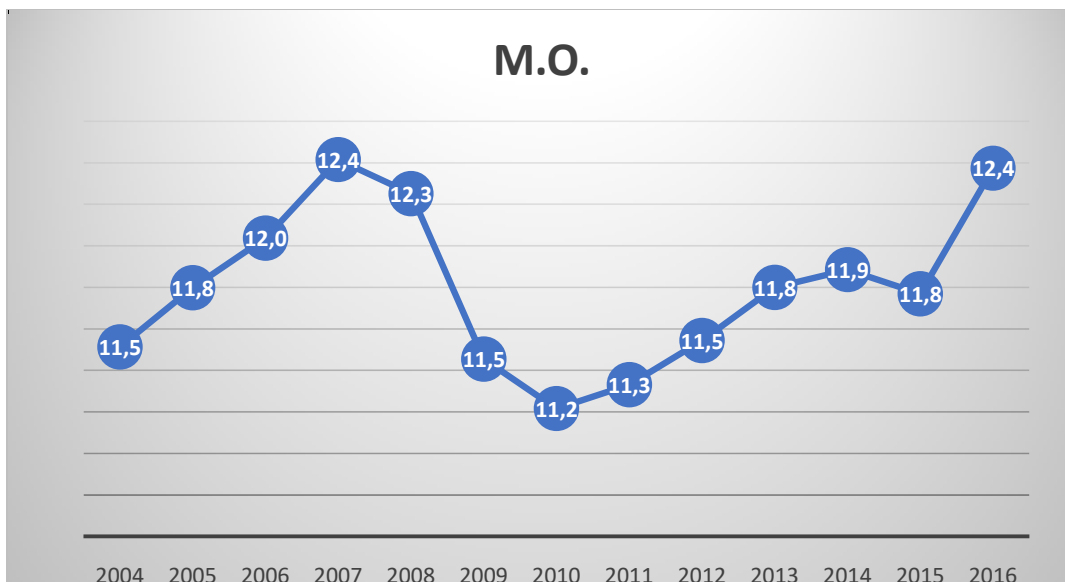
Εφόσον αναλύθηκαν τα ποσοστά για τα έτη 2004-2016, υπολογίστηκαν τα υψηλότερα και τα χαμηλότερα ποσοστά, ενώ παράλληλα υπολογίστηκε και ο μέσος όρος άμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ για κάθε έτος και για τις 30 χώρες. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Εικόνα 19: μέγιστα ποσοστά άμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ

Εικόνα 20: ελάχιστα ποσοστά άμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ

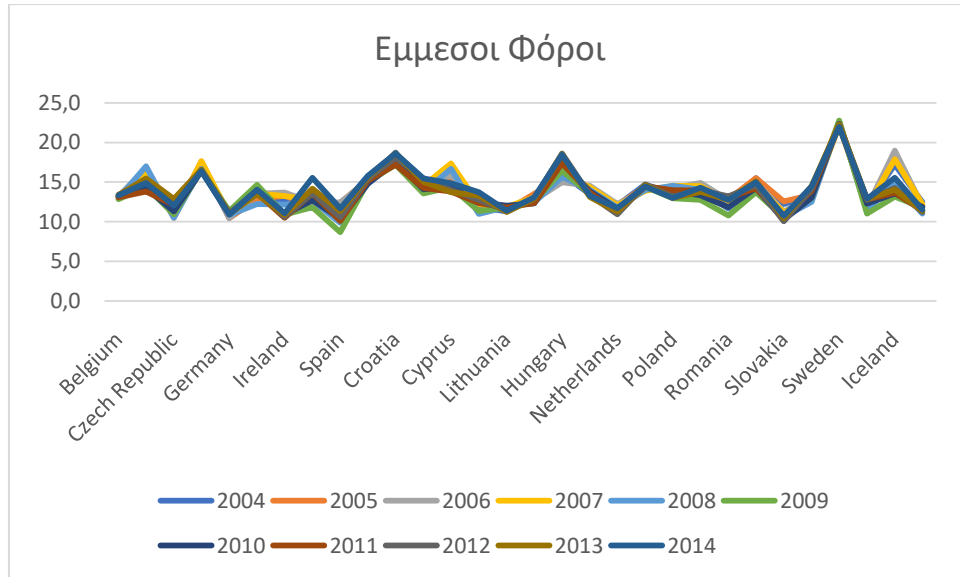

Εικόνα 21: μ.ο. άμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την τελευταία ανάλυση, υποδεικνύουν ότι οι άμεσοι φόροι στο σύνολό τους για όλη τη χρονική περίοδο από το 2004 έως και το 2016 κυμαίνονταν κατά μέσο όρο γύρω στο 12% περίπου για όλες τις χώρες της Ε.Ε. Παρατηρούμε ακόμη ότι μέχρι και το 2015 υψηλότερο ποσοστό παρουσιάζει η Δανία, ενώ το 2016 το μεγαλύτερο ποσοστό παρουσιάζει η Ισλανδία (αγγίζει το 34% του συνολικού ΑΕΠ). Παράλληλα, για τα έτη 2004-2009 χαμηλότερο ποσοστό παρουσιάζει η Βουλγαρία, ενώ για τα έτη 2010-2015 η Λιθουανία. Τέλος, για το έτος 2016 η Βουλγαρία σημείωσε ξανά το χαμηλότερο ποσοστό άμεσων φόρων.

4.3.2 Έμμεσοι φόροι

Περίοδος 2004-2014

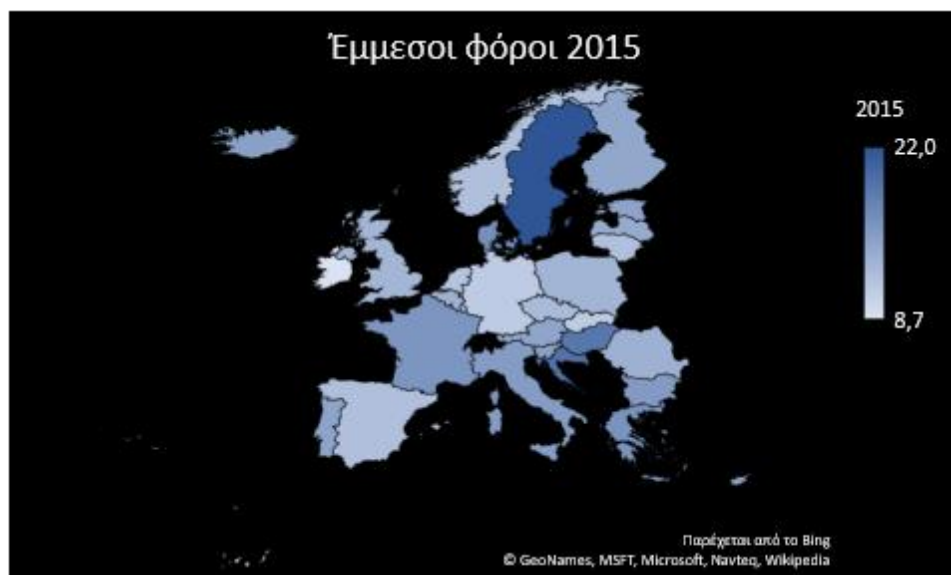
Εικόνα 22: Έμμεσοι φόροι

Περίοδος 2015

	2015
Belgium	13,3
Bulgaria	15,5
Czech Republic	12,4
Denmark	16,4
Germany	10,9
Estonia	14,6
Ireland	8,7
Greece	16,1
Spain	12,0

France	16,0
Croatia	19,2
Italy	15,3
Cyprus	14,9
Latvia	13,9
Lithuania	11,9
Luxembourg	11,9
Hungary	18,8
Malta	13,1
Netherlands	11,6
Austria	14,5
Poland	13,0
Portugal	14,6
Romania	13,4
Slovenia	14,9
Slovakia	10,9
Finland	14,3
Sweden	22,0
United Kingdom	12,9
Iceland	15,0
Norway	12,0

Πίνακας 18 Ποσοστά άμεσων φόρων για το 2015

Εικόνα 23: Έμμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2015

Περίοδος 2016

	2016
Belgium	13,5
Bulgaria	15,5
Czech Republic	12,5
Denmark	16,5
Germany	10,9
Estonia	15,2
Ireland	8,7
Greece	17,3
Spain	11,8
France	16,1
Croatia	19,5
Italy	14,6

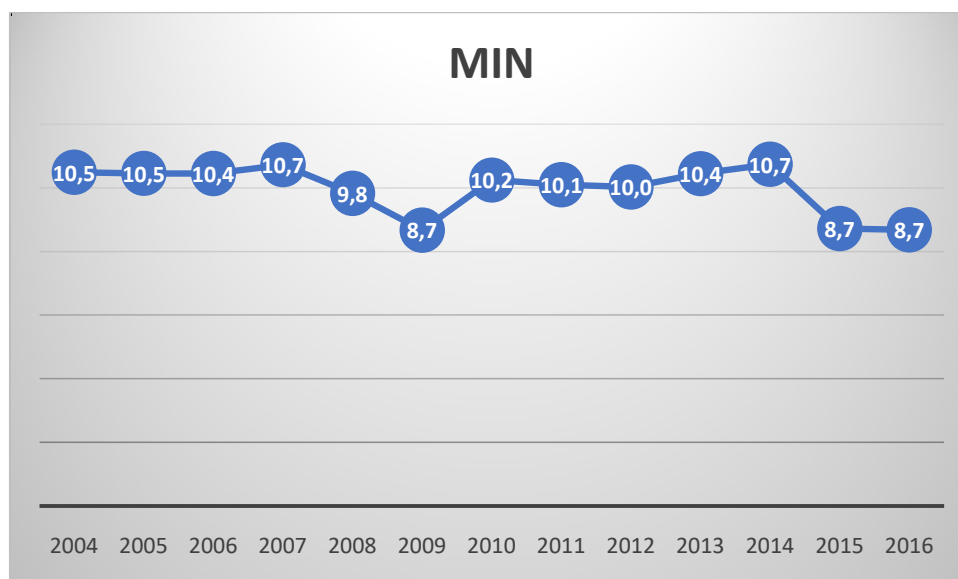
Cyprus	15,4
Latvia	14,5
Lithuania	12,0
Luxembourg	12,1
Hungary	18,3
Malta	13,1
Netherlands	12,1
Austria	14,6
Poland	13,5
Portugal	14,9
Romania	11,4
Slovenia	14,7
Slovakia	10,8
Finland	14,6
Sweden	22,6
United Kingdom	13,0
Iceland	14,1
Norway	12,6

Πίνακας 19 Ποσοστά έμμεσων φόρων για το 2016

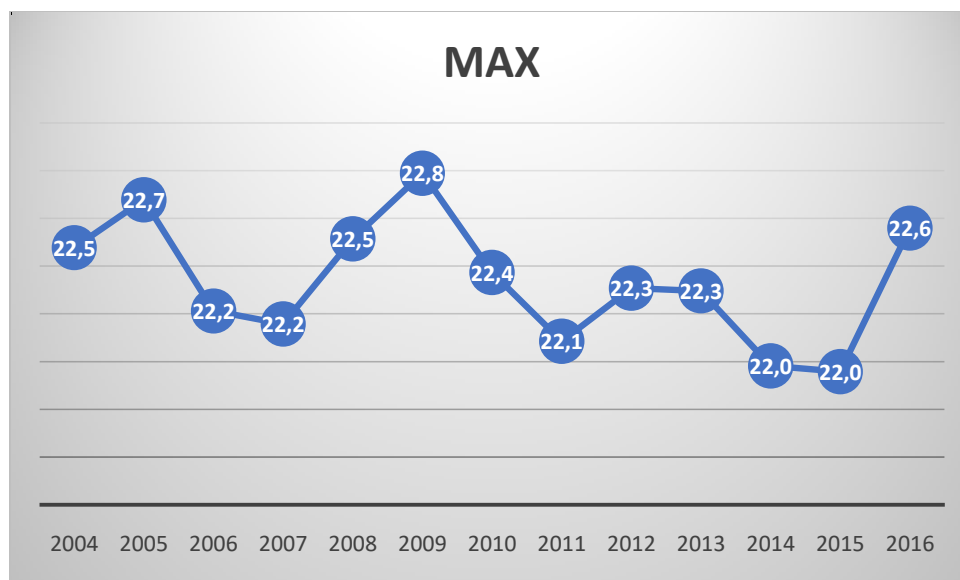

Εικόνα 24: Έμμεσοι φόροι ως ποσοστό του ΑΕΠ 2016

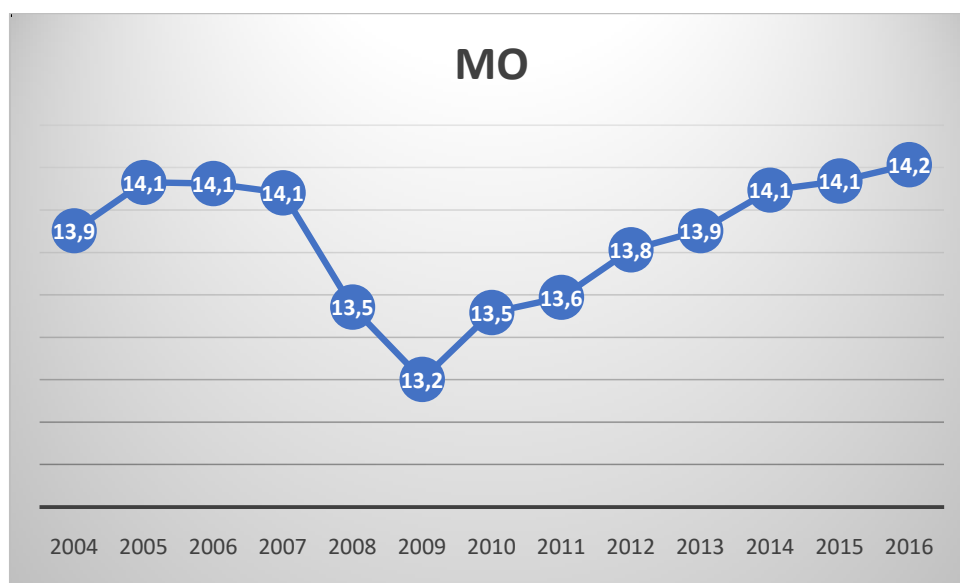
Εφόσον αναλύθηκαν τα ποσοστά για τα έτη 2004-2016, υπολογίστηκαν τα υψηλότερα και τα χαμηλότερα ποσοστά, ενώ παράλληλα υπολογίστηκε και ο μέσος όρος έμμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ για κάθε έτος και για τις 30 χώρες. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Εικόνα 25: Ελάχιστα ποσοστά έμμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ

Εικόνα 26: μέγιστα ποσοστά έμμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ

Εικόνα 27: μ.ο. έμμεσων φόρων ως ποσοστού του ΑΕΠ

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την τελευταία ανάλυση, υποδεικνύουν ότι οι έμμεσοι φόροι στο σύνολό τους για όλη τη χρονική περίοδο από το 2004 έως και το 2016 κυμαίνονταν κατά μέσο όρο γύρω στο 14% περίπου για όλες τις χώρες της Ε.Ε.

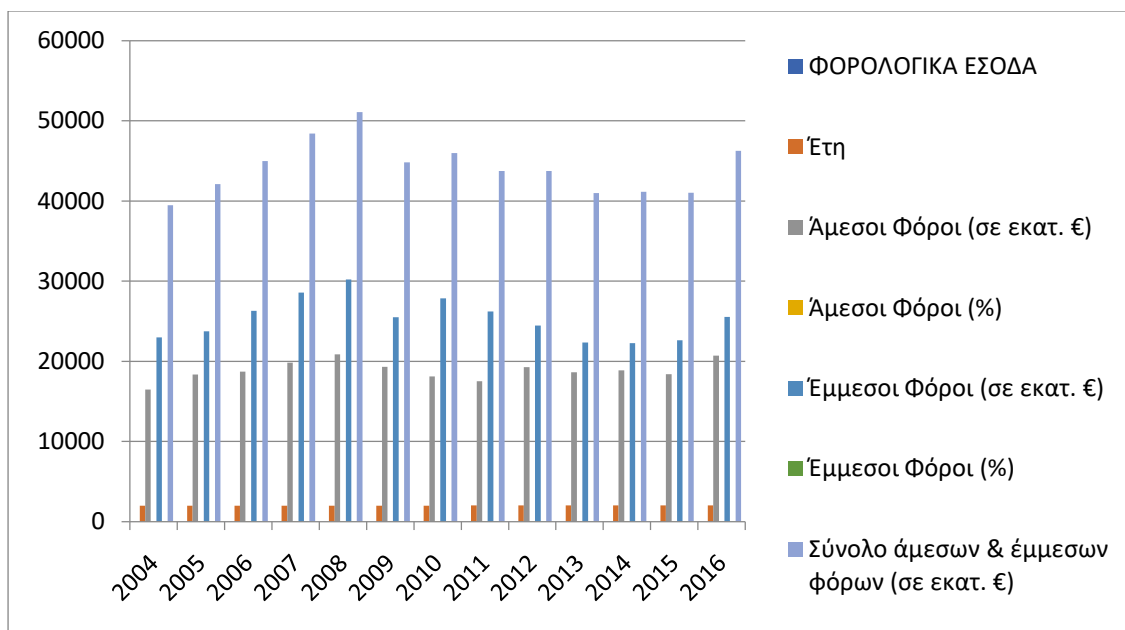
Παρατηρούμε ακόμη ότι για όλη τη χρονική περίοδο υψηλότερο ποσοστό έμμεσων φόρων παρουσιάζει η Σουηδία. Παράλληλα, όσον αφορά τα χαμηλότερα ποσοστά έμμεσων φόρων, για τα έτη 2004-2006 είναι η Γερμανία, για το 2007 είναι η Τσεχία, για τα έτη 2008-2009, 2011 η Ισπανία, το 2010, 2012-2014 η Σλοβακία και για τα έτη 2015-2016 η Ιρλανδία.

4.4 ΠΗΓΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στη συνέχεια τις παρούσας ανάλυσης επιχειρήθηκε να διερευνηθεί η σύνθεση (πηγές) των φορολογικών εσόδων της Ελλάδας ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, όπως επίσης και οι αλλαγές που επήλθαν σε αυτή εξαιτίας πολιτικών ή ασύμμετρων καταστάσεων.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ													
Ετη	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Άμεσοι Φόροι (σε εκατ. €)	16.484,00	18.371,00	18.704,00	19.832,00	20.863,00	19.315,00	18.128,00	17.527,00	19.269,00	18.644,00	18.880,00	18.386,00	20.695,00
Άμεσοι Φόροι (%)	41,75%	43,64%	41,57%	40,97%	40,84%	43,12%	39,43%	40,08%	44,06%	45,48%	45,88%	44,82%	44,76%
Έμμεσοι Φόροι (σε εκατ. €)	23.000,00	23.722,00	26.287,00	28.573,00	30.222,00	25.483,00	27.845,00	26.200,00	24.461,00	22.346,00	22.273,00	22.635,00	25.545,00
Έμμεσοι Φόροι (%)	58,25%	56,36%	58,43%	59,03%	59,16%	56,88%	60,57%	59,92%	55,94%	54,52%	54,12%	55,18%	55,24%
Σύνολο άμεσων & έμμεσων φόρων (σε εκατ. €)	39.484,00	42.093,00	44.991,00	48.405,00	51.085,00	44.798,00	45.973,00	43.727,00	43.730,00	40.990,00	41.153,00	41.021,00	46.240,00

Πίνακας 20: Φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα

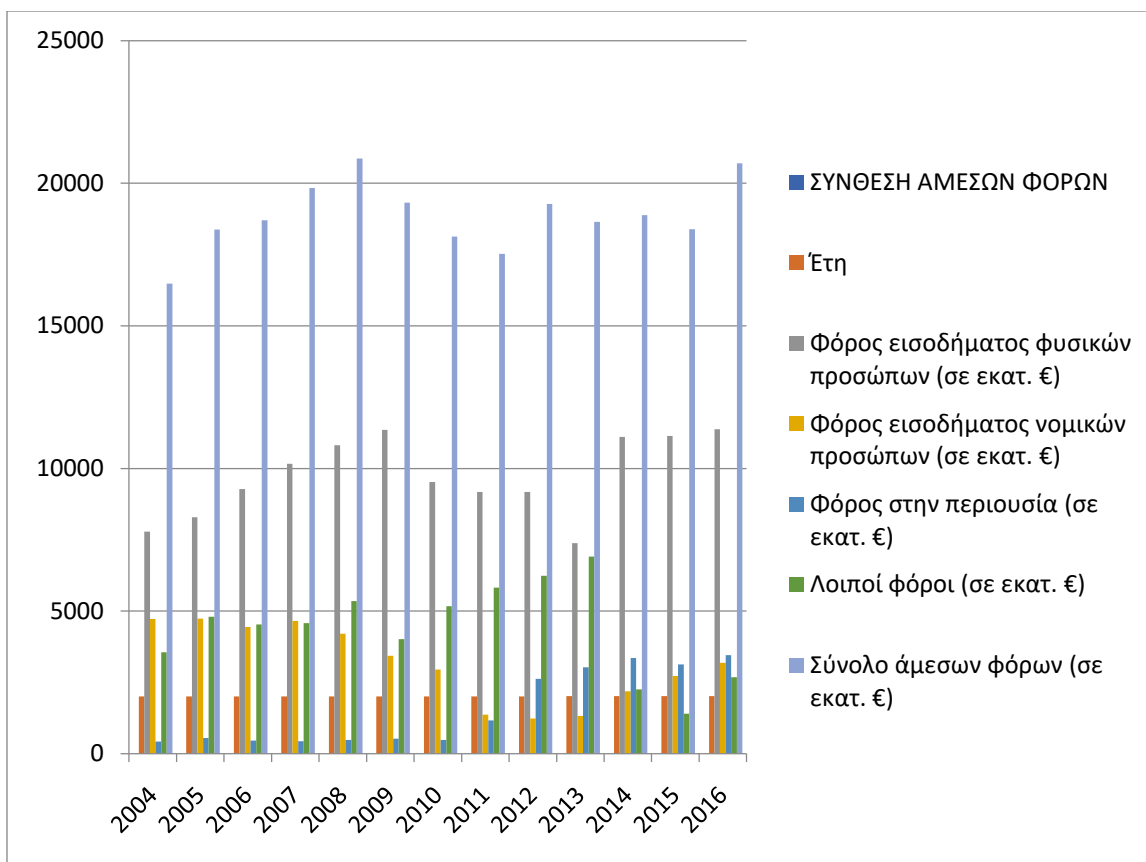

Εικόνα 28: Φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα

Όπως προκύπτει, διαχρονικά στην Ελλάδα, οι έμμεσοι φόροι είναι περισσότεροι από τους άμεσους.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ													
Έτη	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (σε εκατ. €)	7.785,00	8.292,00	9.275,00	10.161,00	10.816,00	11.348,00	9.521,00	9.171,00	9.173,00	7.378,00	11.101,00	11.140,00	11.377,00
Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων (σε εκατ. €)	4.724,00	4.730,00	4.438,00	4.659,00	4.211,00	3.432,00	2.951,00	1.369,00	1.232,00	1.324,00	2.183,00	2.720,00	3.184,00
Φόρος στην περιουσία (σε εκατ. €)	422,00	548,00	464,00	434,00	486,00	521,00	481,00	1.168,00	2.627,00	3.031,00	3.348,00	3.125,00	3.451,00
Λοιποί φόροι (σε εκατ. €)	3.553,00	4.801,00	4.527,00	4.578,00	5.350,00	4.014,00	5.175,00	5.819,00	6.237,00	6.911,00	2.248,00	1.401,00	2.683,00
Σύνολο άμεσων φόρων (σε εκατ. €)	16.484,00	18.371,00	18.704,00	19.832,00	20.863,00	19.315,00	18.128,00	17.527,00	19.269,00	18.644,00	18.880,00	18.386,00	20.695,00

Πίνακας 21: Σύνθεση άμεσων φόρων στην Ελλάδα

Εικόνα 29: Σύνοψη Άμεσων Φόρων στην Ελλάδα

Όπως διαφαίνεται, οι άμεσοι φόροι διαχρονικά προέρχονται κυρίως από τους φόρους εισοδήματος, από τους εταιρικούς φόρους και το φόρο αλληλεγγύης (άλλοι φόροι), ενώ τα ποσοστά έχουν παραμείνει σχετικά σταθερή καθ' όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο.

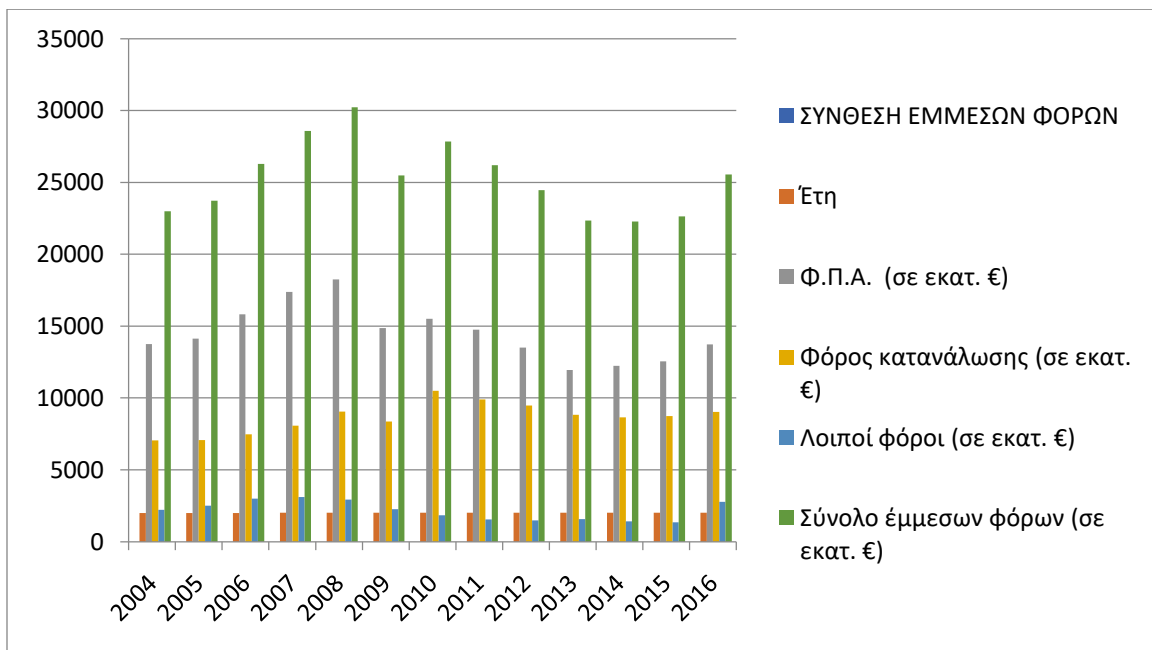
Η Εισφορά αλληλεγγύης για πρώτη φορά επιβλήθηκε με το άρθρο 29 του νόμου 3986/2011 στην Ελλάδα. Αρχικά προβλεπόταν να ισχύσει μόνο έως και το φορολογικό έτος 2014, ωστόσο με τον νόμο 4305/2014 επεκτάθηκε και στο φορολογικό έτος 2015, ενώ με την νέα της μορφή και με νέο τρόπο υπολογισμού των κλιμακίων ενσωματώθηκε ως νέο άρθρο 43Α στον Κ.Φ.Ε. (ν.4172/2013). Έτσι, η ενσωμάτωση στον Κ.Φ.Ε. η οποία αποτελούσε και μια από τις πολλές υποχρεώσεις μας στα πλαίσια επιβολής του Μνημονίου πραγματοποιήθηκε με την υιοθέτηση της παραγράφου 9 του άρθρου 112 του

ν. 4387/2016 και είχε εφαρμογή στα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το φορολογικό έτος 2016 όπως και για τα επόμενα έτη (Taxheaven, 2018). Για την επιβολή της εισφοράς αλληλεγγύης πρέπει να σημειωθεί ότι λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του εισοδήματος των φορολογικών προσώπων, όπως αυτό προκύπτει από την πρόσθεση των επί μέρους εισοδημάτων (από μισθωτή εργασία και συντάξεις, από επιχειρηματική δραστηριότητα, από κεφάλαιο, από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου και είναι φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο, πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα).

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ

Ετη	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Φ.Π.Α. (σε εκατ. €)	13.741,00	14.131,00	15.825,00	17.381,00	18.243,00	14.866,00	15.516,00	14.753,00	13.514,00	11.939,00	12.226,00	12.558,00	13.737,00
Φόρος κατανάλωσης (σε εκατ. €)	7.051,00	7.077,00	7.469,00	8.084,00	9.048,00	8.365,00	10.490,00	9.903,00	9.466,00	8.831,00	8.641,00	8.738,00	9.031,00
Λοιποί φόροι (σε εκατ. €)	2.208,00	2.514,00	2.993,00	3.108,00	2.931,00	2.252,00	1.839,00	1.544,00	1.481,00	1.576,00	1.406,00	1.339,00	2.777,00
Σύνολο έμμεσων φόρων (σε εκατ. €)	23.000,00	23.722,00	26.287,00	28.573,00	30.222,00	25.483,00	27.845,00	26.200,00	24.461,00	22.346,00	22.273,00	22.635,00	25.545,00

Πίνακας 22: Σύνθεση Έμμεσων φόρων στην Ελλάδα

Εικόνα 30: Σύνθεση Έμμεσων φόρων στην Ελλάδα

Παράλληλα, παρατηρούμε ότι οι έμμεσοι φόροι διαχρονικά προέρχονται κυρίως από το Φ.Π.Α. και γενικότερα από φόρους σε προϊόντα (π.χ. αλκοόλ, τσιγάρα) και πολύ λιγότερο από άλλους φόρους καθ' όλη την εξεταζόμενη χρονική περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την παρούσα εργασία επιχειρήθηκε η σύγκριση των φορολογικών δεικτών της Ελλάδας σε σχέση με τους αντίστοιχους φορολογικούς συντελεστές που έχουν υιοθετηθεί από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Συνολικά, σημειώνονται σημαντικές διαφορές μεταξύ όλων των κρατών μελών, γεγονός που οφείλεται κυρίως σε πολιτικούς, οικονομικούς αλλά και πολιτισμικούς παράγοντες. Όσον αφορά το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας, μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι έχει υποστεί σοβαρές μεταρρυθμίσεις, όπως και αρκετά ακόμη κράτη μέλη, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία χρόνια μετά το ξέσπασμα της κρίσης.

Ο ρόλος που διαδραματίζουν οι φόροι σε μια κοινωνία είναι πολυσήμαντος, καθώς αποτελούν το βασικότερο μέσο άσκησης κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, καθώς οδηγεί στην ανακατανομή των πόρων, την σταθεροποίηση της εθνικής οικονομίας, την καταπολέμηση προβλημάτων όπως είναι η ανεργία και ο πληθωρισμός. Παράλληλα, μέσω των φόρων χρηματοδοτούνται οι δημόσιες δαπάνες, έτσι ώστε τα κράτη να είναι σε θέση να προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες και αγαθά στο κοινωνικό σύνολο, να πληρώνει τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων και τις συντάξεις, να προσφέρει μεταβιβαστικές πληρωμές και να υλοποιεί έργα. Προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι αυτοί είναι απαραίτητο να θεσπίζονται και να εφαρμόζονται νόμοι, κανόνες και αρχές έτσι ώστε κάθε κράτος να διαμορφώνει μια φορολογική πολιτική. Οι κανόνες και οι νόμοι αυτοί πρέπει να διέπονται από κάποιες αρχές, όπως είναι η παραγωγικότητα του φόρου (ένας φόρος δε πρέπει να χαρακτηρίζεται ως υπερβολικός ούτε να προσφέρει ευκαιρίες απαλλαγών για τους φορολογουμένους), ο κανόνας της απλότητας (η νομοθεσία που διέπει τους φόρους πρέπει να διακρίνεται για την απλότητά της και να είναι εύκολα αντιληπτή από όλους τους πολίτες του κράτους ανεξαιρέτως), ο κανόνας του του ελαχίστου ορίου συντήρησης, ο κανόνας της σταθερότητας και ο κανόνας για την αποφυγή της διπλής φορολογίας.

Η παρούσα εργασία είχε ως στόχο την παρουσίαση του Ελληνικού φορολογικού συστήματος όπως αυτό ισχύει σήμερα, σε αντιπαραβολή με τα φορολογικά συστήματα των υπολοίπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, η παρούσα διπλωματική

εργασία στόχευε στην παρουσίαση των κυριότερων φορολογικών συστημάτων που έχουν υιοθετηθεί από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η συγκριτική ανάλυση των πηγών φορολόγησής τους (ως ποσοστού του ΑΕΠ).

Αναφορικά με την μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα διπλωματική εργασία, χρησιμοποιήθηκε βιβλιογραφική έρευνα με πηγές τόσο από την Ελληνική όσο και από την ξένη βιβλιογραφία, ενώ παράλληλα στο εμπειρικό μέρος της, χρησιμοποιήθηκαν πρωτογενή στοιχεία, τα οποία προέρχονταν από επίσημες στατιστικές υπηρεσίες. Τα στοιχεία αυτά αναλύθηκαν και στη συνέχεια εξήχθησαν τα βασικότερα συμπεράσματα.

Ένα από τα βασικότερα συμπεράσματα που προκύπτει από την παρούσα εργασία είναι ότι υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα στην αναλογία άμεσων και έμμεσων φόρων μεταξύ των πλουσιότερων και πιο ανεπτυγμένων (θεωρητικά) χωρών της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης και χωρών με προβλήματα ανάπτυξης και οργάνωσης όπως η Ελλάδα. Παρ' όλες τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των κρατών μελών η Ε.Ε ακολουθεί και στον τομέα της φορολογίας σε μια πορεία ενοποίησης ή ομογενοποίησης ή θέσπισης κοινών κανόνων και κατευθύνσεων. Αυτό γίνεται αντιληπτό ιδιαίτερα στον τομέα των εσόδων στην κατανάλωση και κυρίως στο ΦΠΑ όπου με μικρές παρεκκλίσεις ακολουθείται ένα ενιαίο σύστημα με κοινή για όλα τα κράτη μέλη νομική βάση. Το ίδιο ισχύει και στα έσοδα από δασμούς εισαγωγής εμπορευμάτων. Επίσης έχει απαγορευθεί στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν το φορολογικό τους σύστημα με τρόπο που θα έδινε υπερβολικά πλεονεκτήματα σε κλάδους ή επιμέρους επιχειρήσεις της οικονομίας τους έναντι των αντίστοιχων των άλλων των κρατών μελών (κάθε νομοθεσία για φορολογικές απαλλαγές στα επιμέρους κράτη ελέγχεται και εγκρίνεται ή απορρίπτεται από την Ε.Ε).

Παράλληλα, παρατηρούμε ότι το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας όπως και πολλών χωρών ακόμη, έχει υποστεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις κατά τη διάρκεια των χρόνων και ειδικά τα τελευταία χρόνια, με την έναρξη της κρίσης.

Τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα, παρατηρούμε ότι βρίσκονται μεταξύ των χαμηλότερων των χωρών της ΕΕ και μάλιστα κάτω και από τον

μέσο όρο της ΕΕ. Παρόλα αυτά εμφανίζονται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με την περίοδο πριν ξεσπάσει η κρίση, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει τη βελτίωση των εσόδων, αλλά αντίθετα οφείλεται στη μείωση του ΑΕΠ. Από το 2010 έως και το 2015 τα φορολογικά έσοδα μειώνονταν σε σταθερή ετήσια βάση και ειδικότερα τα φορολογικά έσοδα μειώθηκαν στο προαναφερθέν χρονικό διάστημα κατά 12,3% ενώ το πραγματικό ΑΕΠ την ίδια περίοδο μειώθηκε κατά 18,1%. Η μεγαλύτερη μείωση του ΑΕΠ οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η φορολογική επιβάρυνση τα χρόνια αυτά αυξήθηκε σημαντικά. Τα έσοδα πλέον εξαρτώνται περισσότερο από τους έμμεσους φόρους παρά από τους άμεσους φόρους.

Κατά το έτος 2016 στη διάρθρωση των συνολικών φορολογικών εσόδων οι άμεσοι φόροι συνεισφέρουν κατά 45,96% και οι έμμεσοι φόροι κατά 54,04%. Αξίζει να αναφερθεί ότι τα φορολογικά έσοδα στηρίζονται κατά 94% στους φόρους κατανάλωσης (ΦΠΑ και λοιπούς έμμεσους φόρους) και στους φόρους προσώπων (εισόδημα, περιουσία). Η αναλογία των φόρων εισοδήματος των νομικών προσώπων στην περίοδο της κρίσης σημειώνουν σημαντική μείωση και ενώ το 2008 αποτελούν το 6,7% των συνολικών φόρων ήδη το 2013 το ποσοστό είχε μειωθεί σε 3,6% για να φτάσει το 2016 περίπου στο ύψος του 2008 (6,5%). Με δεδομένο, όμως, τον υψηλό συντελεστή ΦΠΑ, παρατηρούμε ότι τα έσοδα από την φορολόγηση στα προϊόντα υστερούν σημαντικά κι αυτό οφείλεται ως επί το πλείστον στην φοροδιαφυγή, στους ελλειπείς φορολογικούς μηχανισμούς κ.α.

Ο φόρος περιουσίας κατά την περίοδο της κρίσης έχει αυξηθεί και τα έσοδα το 2016 ανέρχονται στο ύψος των 3,16 δις. € και τη μεγαλύτερη συνεισφορά στην κατηγορία αυτή έχει ο ενιαίος φόρος ιδιοκτησίας ακινήτων ΕΝ.Φ.Ι.Α. Πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι φόρο αντίστοιχο με τον ΕΝ.Φ.Ι.Α έχουν όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες εκτός από τη Μάλτα. Επιπρόσθετα, διαφορά στο φόρο ανάλογα με την περιοχή που βρίσκεται η ακίνητη περιουσία υπάρχει στην πλειοψηφία των χωρών που επιβάλλουν φόρο ακίνητης περιουσίας, εκτός από την Κύπρο την Λετονία και την Σουηδία. Έκπτωση στον φόρο για την πρώτη κατοικία έχουν η Βουλγαρία, η Εσθονία, η Ιταλία, η Μεγάλη Βρετανία, η Πολωνία η Πορτογαλία και η Ρουμανία. Φόρο κληρονομιάς και δωρεάς επιβάλλουν

αρκετές ευρωπαϊκές χώρες. Φόρος μεταβίβασης ακινήτων, δεν επιβάλλεται μόνο από τρεις χώρες ήτοι Λετονία, Σλοβακία και Σλοβενία.

Είναι αποδεκτό ότι η μεγάλη φορολογία σε συνδυασμό με διάφορους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα των επιχειρήσεων, έχουν άμεσο αντίκτυπο στο επενδυτικό κλίμα και την ανάπτυξη της χώρας, καθώς την καθιστούν μη ανταγωνιστική. Εν κατακλείδι, συμπεραίνουμε ότι μεταβάλλοντας συνεχώς τα φορολογικά συστήματα δεν έχουμε κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα περί της είσπραξης των όρων και τη βελτίωση της οικονομίας της χώρας. Αντιθέτως το μόνο που επιτυγχάνουμε είναι η μείωση των μεσαίων εισοδημάτων και η υπέρ διόγκωση των αδήλων, καθώς και η αύξηση της φοροδιαφυγής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Αναστασόπουλος, Ι. και Φορτσάκης, Θ. (2003), Φορολογικό Δίκαιο, Σάκκουλας, Αθήνα.

Βελέντζας, Ι. (2004), Οικονομικό και Φορολογικό Δίκαιο, ΙuS, Θεσσαλονίκη.

Γεωργακόπουλος Γ.(2005), Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Γεωργακόπουλος Θ., Πάσχος Π. (2003), Εισαγωγή στην φορολογία, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Γεωργακόπουλος, Θ. και Πατσουράτης, Β. (1991), Δημόσια Οικονομική, Το Οικονομικό, Αθήνα.

Γκίκας, Δ. και Παπαδάκη, Α. (2012), Χρηματοοικονομική Λογιστική: International Financial Reporting Standards, Μπένου, Αθήνα.

Γκίνογλου, Δ. (2004), Λογιστική Εταιρειών, Rossili, Θεσσαλονίκη.

Γκίνογλου, Δ. (2004), Φορολογική Λογιστική, Ανικούλα, Θεσσαλονίκη.

Γκίνογλου, Δ. και Ταχυνάκης, Π. (2005), Γενική Χρηματοοικονομική Λογιστική, Rossili, Θεσσαλονίκη.

Γκοκάκης Αλέξανδρος (2011), Η Φορολογική Διοίκηση του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, Φορολογική Επιθεώρηση-Τεύχος 739, σελ.956-976.

Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2007), Συντονισμός των συστημάτων άμεσης φορολογίας των κρατών μελών. Διαθέσιμο στην <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV%3A131058>

Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), Συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Διαθέσιμο στην: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=URISERV:c10521&from=EN>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015), Φορολογία. Διαθέσιμο στην http://europa.eu/pol/tax/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2015): Η Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαθέσιμο στην https://europa.eu/european-union/about-eu/history_el

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016): Η ΕΕ με λίγα λόγια. Διαθέσιμο στην https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_el

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017), Συντελεστές ΦΠΑ. Διαθέσιμο στην http://europa.eu/youreurope/business/vat-customs/buy-sell/vat-rates/index_el.htm

Ζαρωτιάδης, Γ. (2010), Η φορολογική μεταρρύθμιση (ξανά) στο επίκεντρο», *Ελευθεροτυπία*, 18-02-2010, σελ.20.

Θαλασσινός, Λ. και Σταματόπουλος, Θ. (1998), *Διεθνή Οικονομικά*, Σταμούλης, Αθήνα.

Θεοχαρόπουλος, Λ. (2002), "Φορολογικό Δίκαιο Γενικό", Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη.

Καθημερινή: Ο χαμένος θησαυρός του ΦΠΑ στην Ελλάδα. Διαθέσιμο στην: <http://www.kathimerini.gr/811090/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/o-xamenos-8hsayros-toy-fpa-sthn-ellada>

Καραγιάννης, Ι. και Καραγιάννης, Δ. και Καραγιάννη, Α. (2013), *Φορολογικά, Φοροτεχνικά, Υπολογισμός του Φόρου Εισοδήματος, Φορολογικές Δηλώσεις (Ε.Ε.,Ε.Π.Ε.,Α.Ε.,ατομικές κλπ)*, 16η έκδοση, Θεσσαλονίκη.

Καραγιώργος Θ. (2010), *Λογιστική Εταιριών και Φορολογία Εισοδήματος*, Αλεξοπούλου-Καραγιώργος, Θεσσαλονίκη

Κατσιβέλου Τριανταφυλλιά (2008), «Η Φορολογία στη Βουλγαρία»

Κολοβού Βασιλική (2010), "Συνοπτική Παρουσίαση του Ισπανικού Φορολογικού Συστήματος", *Φορολογική Επιθεώρηση-Τεύχος 725*, σελ.33-56.

Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, Νόμος 4172/2013

Μπάρμπας, Ν. και Φινοκαλιώτης, Κ. (2011), Δημόσια Οικονομικά: φόροι, δημόσια δάνεια, δημόσιες δαπάνες, Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη.

Νεγκάκης Χ.(2012), «Λογιστική Εταιριών-Θεωρία και Πράξη», Σοφία, Θεσσαλονίκη

Παπαδόπουλος Δ. (1987), Τα πάντα για το ΦΠΑ, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Περδίκη, Κ. (1986), "Η Θεωρία της Φορολογίας", Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.

Σταματίου Αντώνης Β. (1986), Η εφαρμογή του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στην Ελλάδα, Εκδόσεις Ολυμπία Στρουμπούκη.

Σταματόπουλος, Δ. και Καραβοκύρης, Α. (2012), Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων, Σάκκουλας, Αθήνα.

Τάτσος, Ν. (1991), Τα Δημόσια Οικονομικά της Ελλάδας, Το Οικονομικό, Αθήνα.

Τάτσος, Ν. (2012), Θεωρία των Φόρων και Φορολογική Πολιτική, Κρητική, Αθήνα.

Τσορμπατζόγλου Ιωάννης (2010), « Το Φορολογικό Σύστημα της Γαλλίας» ,

Φινοκαλιώτης Κ. (2011), «Φορολογικό Δίκαιο» , Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη

Φλώρος, Αριστείδης (2004), Φορολογική λογιστική, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα.

Φλώρος, Αριστείδης (2005), Φορολογική λογιστική-φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων-Λογιστική και πρακτική αντιμετώπιση, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα.

Φορολογικές Διαδικασίες και Άλλες Διατάξεις, Νόμος 4174/2013.

Φορολογική Επιθεώρηση-Τεύχος Φεβρουαρίου 2011, σελ. 352

Φορτσάκης, Θ. και Φωτόπουλος, Ι. (2008), Φορολογική Νομοθεσία, Οικονομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Φωτόπουλος Ιωάννης (1995), «Η Διοίκηση του Ελληνικού Φορολογικού Συστήματος»

Ξένα Βιβλιογραφία

Alliman, M. and Sandmo, A. (1972) "Income Tax Evasion", Journal of Public Economics, Vol. 3, p.p. 323-338.

Atkinson, A.B. (2010), The Welfare State and Economic Performance, Tax Journal, Vol. 48, p.p. 427-465.

Blankson, S. (2007), A brief history of taxation, Blankson, Enterprises Limited.

Bosco, L. and Mittone, L. (1997), "Tax Evasion and Moral Constraints", Blackwell Publishing Ltd, Vol.50, p.p. 297-324.

Jace, K. (2013), "The Extent of Tax Evasion", Empirical Research.

KPMG Bulgaria OOD, (2010), "International Executive Services Bulgaria Taxation of International Executives", Sofia.

Walter, D. and Walter, R. (2010), Taxation trends in the European Union Collection: Statistical books © European Union, European Commission.